

NADBISKUPOVA RIJEČ**ANKETA**

U ovom broju našega *Vjesnika* uvodnu riječ posvećujem anketi koju su u župi Sali, na Dugom otoku, obavili, po uzoru na jednu anketu u Krčkoj biskupiji, tamošnji župnik i Župno pastoralno vijeće. Naslov ankete glasi: "Religiozni život u župi Sali na Dugom otoku". Obaviješten sam bio da će se provesti takva anketu, ali nisam o tome, da će se u nju uklopiti i pitanja iz svjetovnog života što je opteretilo anketu i umanjilo ozbiljnost i određenost nakane organizatora. Šteta zbog toga. Šteta i zbog hitnje u organizaciji Okrugloga stola o rezultatima ankete. To je uzrokovalo da se nisu našli kompetentni ljudi, sociolozi religije, koji bi meritorno mogli iznijeti neka svoja, makar uvijek relativna, mišljenja. Tu nije mogao pomoći ni jedan svjetovni sociolog čija je nazočnost, u stvari, zasjenila pravi smisao tog Okruglog stola.

Uza sve rečeno, treba priznati vrijednost truda organizatora ankete i određenu vrijednost sabranih rezultata. Postiglo se ono što se i tražilo: naslutiti i, donekle, vidjeti religiozno-duhovno lice župe Sali.

Anketa je obuhvatila 181 osobu od 497 koliko ih Sali broji u starosnoj dobi od 18 godina do najstarijeg čovjeka. Time je obuhvaćeno 40 % spomenutog stanovništva tog profila.

O toj anketi i njezinom predstavljanju pisao je i *Narodni list* br. 8257, str. 21, od 12. veljače ove godine. Raščlamba je samo djelomična.

Što nam pokazuje anketa o nekim bitnim pitanjima katoličke vjere u župi Sali? Zbog naravi uvodnika, kratkoće, moguće je sada spomenuti neka područja. Valja imati na pameti da je od 181 upitanika na pitanje: kojom biste ocjenom ocijenili svoje znanje o vjeri samo 4% odgovorilo da nedovoljno poznaje svoju vjeru. Svi ostali kažu da je poznaju od ocjene odličan do dovoljan. Dakle, na izražena mišljenja nije utjecalo neznanje nego su bitni bili stavovi anketiranih vjernika.

Neki odgovori su očekivani u pozitivnom smislu, a neki su negativno iznenađenje. Tako najveći broj upitanih ubraja sebe među osobe koji vjeruju u Isusa Krista i u nauk Katoličke crkve. Vjeruju u uskrsnuće na kraju vremena. Vjeruju da je Bog Otac koji ljubi i brine se za svakoga čovjeka, da su u svome životu, u raznim prilikama doživjeli Božju blizinu i prisutnost, da Bog bdije nad njima i da ih čuva.

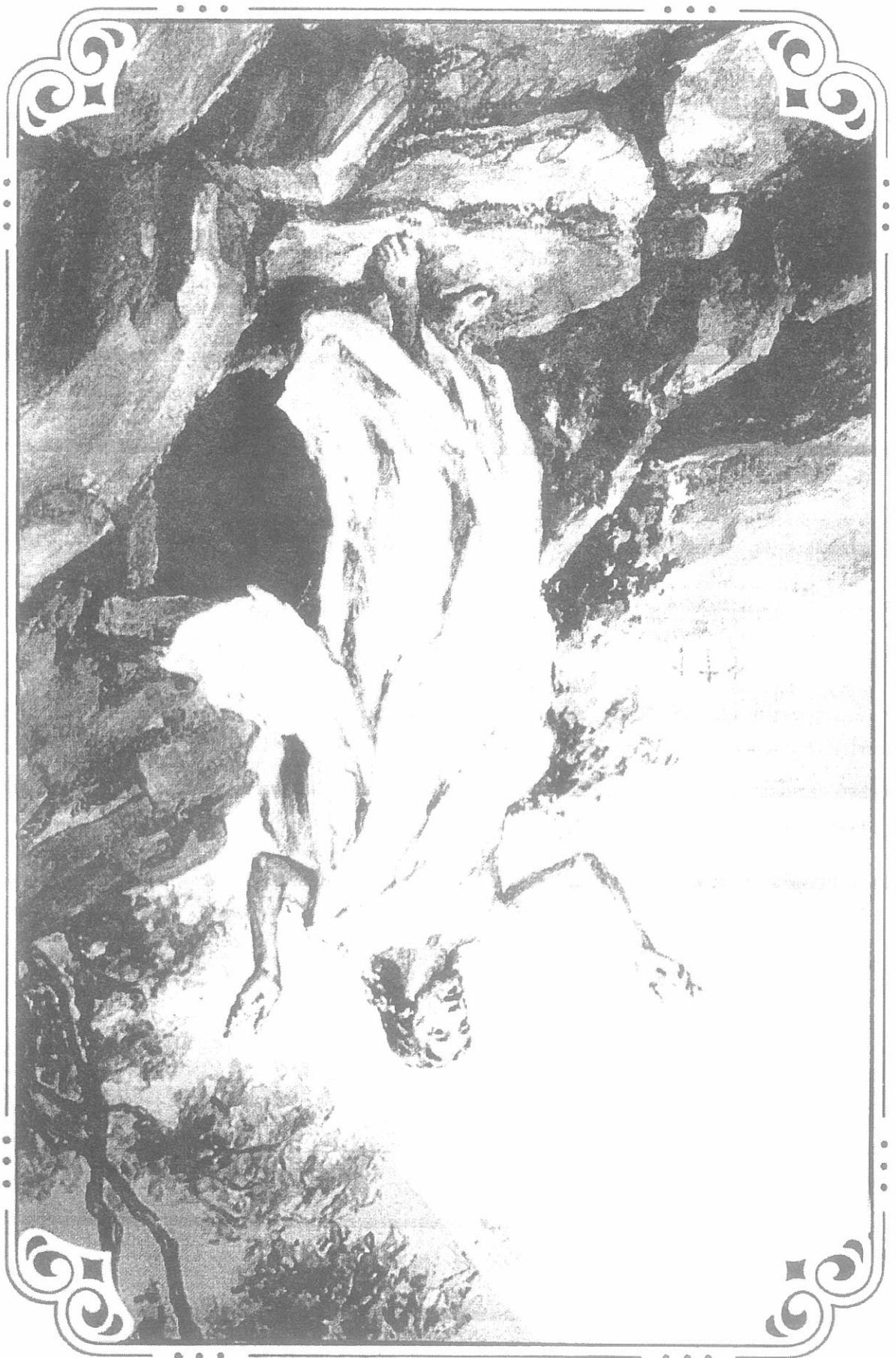
Pogledi ispitanika počinju se dosta razlikovati već kod pitanja o Crkvi. Preko 80% vjeruje da je Crkva organizacija koju je Bog htio i u kojoj je prisutan, zatim da je najvažnije da Crkva naviješta Isusa Krista i pomaže siromašnima i odgaja mlade. Ali znatan je broj onih koji se distanciraju od svoje Crkve kada je riječ o uputama Pape i biskupa te o ulozi svećenika u čovjekovoj vezi s Bogom.

Posebno je uočljivo da ispitanici kod svećenika cijene najviše pobožnost i susretljivost. Drže da svećenik ima danas mnogo obveza te da se u susretu s njim, a mnogi se ne susreću, ništa posebno ne događa u njihovom vjerskom životu.

Ta zajednica vjernika, s pozitivnim odnosom prema Bogu, Crkvi i svećeniku pokazuje se u drugom svjetlu kad se nalazi pred moralnim pitanjima. Tako 63% ispitanika drži da se abortus može dopustiti zbog različitih razloga, a samo 11,5% da nikada nije dopušten moralno. Ili preko 50% je za kontracepciju, još više ih je za rastavu braka u slučaju zlostavljanja u braku i preko 60% za ponovno vjenčanje rastavljenih. Iznenaduje i stav prema pitanju eutanazije: čak ih je više od 60% za mogućnost (u nekim slučajevima) takvog prekida života kao rješenja pitanja fizičke patnje.

Taj djelomični pogled na jednu od naših, kako se kaže, solidnih župa pokazuje koliko je prisutan proces sekularizacije u našoj sredini. On postavlja mnoga pitanja, na raznim područjima djelovanja Crkve. Svakako je bitno razumjeti stvarno stanje, vjersko-moralno, naših zajednica i naš pastoral tako organizirati i provoditi da on može ponuditi vjernicima put Evangelja, trajno vrijedan, na svjež i uvjerljiv način. Pred nama je ozbiljan i veoma složen rad. Uostalom, to je naše životno poslanje.

Nadbiskup

- Veliki četvrtak - Misa posvete ulja	132
- Milostinja Velikoga petka	133
- Dan molitve za duhovna zvanja	133
- Statistika Zadarske nadbiskupije za 1998. godinu	134

Vijesti i događaji

Misa zahvalnica i Svjetski dan mira	142
Godina Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević"	142
Izabranici za sakramente inicijacije	143
Sveti Filip i Jakov - Blagoslovljen novi Križni put	144
Dan bolesnika u Zadru	144
Nova župa i crkva bl. Alojzija Stepinca	144
Korlat - Blagoslov obnovljene župne kuće	145
Zadar - Svećenička rekolekcija u siječnju	145
Sv. Stošija - zaštitnica zadarske nadbiskupije i naslovница katedrale	146
Zadar - Proslava blagdana svete Stošije	146
Zadar - Konzultativno-pastoralni susreti	148
Kistanje - Blagoslov gradilišta za novo naselje	149
Svećenička rekolekcija u ožujku	149

Naši pokojnici

Fra Gabrijel Štokalo	151
--------------------------------	-----

Iz povijesti naših župa

Dugi otok, I.	152
-----------------------	-----

Kronika	159
-------------------	-----

Nove knjige	162
-----------------------	-----

NADBISKUPOVA USKRSNA ČESTITKA

"Vi se ne bojte! Ta znam: Isusa Raspetoga tražite! Nije ovdje! Uskrsnu kako reče. Hajde, vidite mjesto gdje je ležao, pa podite žurno i javite njegovim učenicima da uskrsnu od mrtvih... One otidoše žurno s groba te sa strahom i velikom radošću otrčaše javiti njegovim učenicima" (Mt 28, 5-8).

Draga braćo i sestre!

Događaj uskrsnoga jutra toliko je bio nevjerojatan najbližim Kristovim učenicima da su sa strahom i nevjericom primili anđelovu vijest da ga nema više među mrtvima te da je uskrsnuo i sada živi! Zatim nastupa uskrsli Krist, susreće žene, Petra, učenike koji idu u Emaus, i predvečer, na jednom mjestu, sakupljene apostole. Rapršio je Krist sve njihove sumnje, unio radost u njihova srca. Uskrs je postao radosna Vijest. Iz te radosti učenici su živjeli i navještali uskrsni događaj.

Uskrsna Radosna vijest temelj je vjere i života Crkve sve do danas. Mi smo ta živa Crkva koja traje i nosi navještaj uskrsnuća kao svoje najveće bogatstvo i sigurnost. Stoga je veoma bitno da mi, kršćani ovoga vremena, temeljimo svoju vjeru, svoj svakidašnji život, na toj božanskoj nerazorivoj snazi. To će nas ojačati da se ne bojimo zalagati za evandeoski moral u osobnom životu, u obitelji i u svome narodu. Tko vjeruje u Kristovo uskrsnuće zna da je moguće stvoriti zdravu obitelj i zdravo društvo, iskorijeniti nepravdu, pohlepu, podmitljivost, svakojaku sebičnost i svako zlo što ugrožava čovjeka.

Nemojmo samo bespomoćno gledati što se događa oko nas, već snagom svoje vjere, uzdajući se u Božju moć, ponudimo uskrslom Kristu svoje energije da sve obnovi u nama i oko nas. Tada ćemo doživjeti radost novoga početka. Jer, uskrsli Krist i danas živi među nama u svojoj Riječi i Euharistiji. On djeluje u nama i u svijetu u onoj mjeri koliko mu mi omogućimo i dopustimo.

U tim mislima svima vama, svećenicima, redovnicima, redovnicama, svem puku Božjem i svim ljudima dobre volje želim radošću ispunjen Uskrs!

+ Ivan, nadbiskup

P.S. Neka se pročita vjernicima na svim uskrsnim misama.

NOVE KNJIGE

1. Fra Andrija Bilokapić, OFM: NA OČEVU PUTU (šest različitih tekstova Križnoga puta) Teovizija, Zagreb 1999.
2. Fra Vice Blekić, TOR: KRIŽNI PUT Prigodom drugoga pohoda pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj u listopadu 1998. godine
3. Mariano Magrassi, OSB: ŽIVJETI PO EUHARISTIJI, Hrvatski institut za liturgijski pastoral, Zadar 1998.
4. Kard. Godfried Danneels: KRIZA ZVANJA, HILP, Zadar 1999.

OBAVIJEST

Pastoralni listić o sakramenu pomirenja može se nabaviti u Ekonomatu Nadbiskupije.

Osobito je prikladan za korizmeno i vazmeno vrijeme, a sadrži i predloške za pokornička slavlja.

dušu: "Oče, proslavi mene kod sebe onom slavom koju imadoh kod tebe prije negoli je svijeta bilo" (17, 5). Kao vrhovni i vječni svećenik, Krist se stavlja na čelo goleme povorce otkupljenih. Prvorodenac među mnoštvom braće, on vodi u jedan ovčinjak ovce velikoga raspršenog stada, da bude "jedno stado i jedan pastir" (10, 16).

Zahvaljujući njegovu djelu, sam odnos ljubavi koji postoji unutar Trojstva prenosi se na odnos Oca s otkupljenim čovječanstvom: "Otac vas ljubi!" Kako bi se to otajstvo ljubavi moglo shvatiti bez djelovanja Duha, koga je Otac izlio na učenike zahvaljujući Isusovoj molitvi (usp. 14, 16)? Utjelovljenje vječne Riječi u vremenu i rođenje za vječnost svih koji su mu po krštenju pritjeljeni ne bi se moglo shvatiti bez životvornog djelovanja istoga Duha.

3. "Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni" (3, 16). Bog ljubi svijet! I unatoč odbijanjima za koja je taj svijet sposoban, ostat će ljubljen sve do svršetka svijeta. "Otac vas ljubi" oduvijek i zauvijek: to je nečuvena novost, "to je najjednostavnija zbušujuća novost što je Crkva duguje čovjeku" (usp. apost. pobud. *Christifideles laici*, 34). Da nam je i Sin rekao tu istu riječ, bilo bi dosta: "Gledajte koliku nam je ljubav darovao Otac: djeca se Božja zovemo, i jesmo!" (I Iv 3, 1). Nismo siročad, ljubav je moguća. Jer - znate to - ne može se ljubiti ako nisi ljubljen.

Ali kako navijestiti tu radosnu vijest? Isus pokazuje koji put treba slijediti: slušati Oca i dopustiti da te on pouči (Iv 6, 45) te opsluživati zapovijedi (usp. 14, 23). To će upoznavanje Oca: "njima sam očitovao tvoje Ime, i još ću očitovati" (17, 26), potom, rasti i biti djelo Duha Svetoga, koji uvodi u svu istinu (usp. 16, 13).

U naše doba, Crkvi i svijetu potrebni su više nego ikada "misionari" koji znaju navijestiti riječju i primjerom tu temeljnu, utješnu sigurnost. Svjesni toga, vi, današnja mladež i odrasli novoga tisućljeća, pustite se "oblikovati" u Isusovoj školi. U Crkvi i različitim sredinama gdje se događa vaš svagdanji život postanite vjerodostojni svjedoci Očeve ljubavi! Učinite je vidljivom u izborima i stavovima, na način prihvatanja osoba i stavljanja u njihovu službu, u vjernom poštivanju volje Božje i njegovih zapovijedi.

"Otac vas ljubi." Taj je čudesni navještaj stavljen u srce vjernika koji, kao Isusov ljubljeni učenik, naslanja glavu na Učiteljeve grudi i prihvata njegova uvjerenja: "Tko mene ljubi, njega će ljubiti moj Otac, i ja ću ljubiti njega i njemu se očitovati" (14, 21), jer "ovo je život vječni: da upoznaju tebe, jedinoga istinskog Boga, i koga si poslao - Isusa Krista" (17, 3).

Odraž Očeve ljubavi različiti su oblici očinstva koje susrećete na svom putu. Mislim osobito na vaše roditelje, suradnike Božje u prenošenju života i preuzimanju skribi za vas: poštujte ih (usp. Post 20, 12) i budite im zahvalni! Mislim na svećenike i druge Gospodinu posvećene osobe, koji su vam prijatelji, svjedoci i učitelji života, "za vaš napredak i na radost vašu" (Fil 1, 25). Mislim na istinske odgojitelje koji svojom čovječnošću, svojom mudrošću i svojom vjerom značajno pridonose vašem kršćanskom rastu i, stoga, također punom rastu čovječnosti. Za svaku od tih vrijednih osoba, koje su uz vas na životnome putu, uvijek zahvaljujte Gospodinu.

4. Otac vas ljubi! Svest o tom preodabranju od strane Boga ne smije sprječiti vjernike "da u prianjanju uz Krista Otkupitelja čovjeka, poduzmu korake istinskog obraćenja... To je prikladan kontekst za ponovno otkrivanje i snažnije slavljenje sakramenta pomirenja u njegovu najdubljem značenju" (*Tertio millennio adveniente*, 50).

"Grijeh je zloroba one slobode koju Bog daje stvorenim osobama da mogu ljubiti njega i ljubiti se međusobno" (KKC 387); to znači odbiti živjeti Božjim životom primljenim na krštenju, ne prepustiti se biti ljubljen od prave Ljubavi: čovjek, doista, ima strahovitu moć sprječiti Boga u njegovoj želji da daruje svako dobro. Grijeh, koji proizlazi iz čovjekove slobodne volje (usp. Mk 7, 20), prekršaj je istinske ljubavi; ranjava čovjekovu narav i ugrožava ljudsku solidarnost, očitujući se u stavovima, riječima i djelima punim sebičnosti (usp. KKC 1849-1850). Sloboda se u nutrini otvara i zatvara za ljubav. To je trajna drama čovjeka koji često izabire ropstvo, podvrgavajući se strahu, hirovima, pogrešnim navikama, stvarajući si idole koji njime vladaju i ideologije koje osiromašuju čovječnost. Čitamo u Ivanovu evanđelju: "Tko god čini grijeh, rob je grijeha" (8, 34).

Isus svima kaže: "Obratite se i vjerujte Evanđelju (Mk 1, 15). Na početku svakoga istinskog obraćenja je Božji pogled na grešnika.

Frane u Zadru. Pokopan je na gradskom groblju u srijedu, 10. veljače 1999. godine. Sprovodne obrede predvodio je o. Alfons Orlić, gvardijan samostana sv. Frane, misu zadušnicu u crkvi sv. Frane o. Nadbiskup, a homiliju je izrekao o. dr. Bernardin Škunca, provincijal Franjevačke provincije sv. Jeronima u Zadru. P. u. m.

NOVA ŽUPA I CRKVA BL. ALOJZIJA STEPINCA – 10. veljače 1999. godine, na spomendan novoga hrvatskog blaženika Alojzija Stepinca, ustanovljena je nova župa i posvećena nova crkva posvećena Blaženiku, u novom predjelu grada Zadra – Bilom brigu. Župa se odijelila od župe Kraljice Mira na Stanovima a polumontažna župna crkva najvećim dijelom je dar Nadbiskupije Gorice. Svečanost ustanovljenja župe i blagoslova nove župne crkve, uz brojno sudjelovanje svećenika i vjernika, predvodio je o. Nadbiskup (vidi: Vijesti).

DAN BOLESNIKA – Spomendan Gospe Lurdske, 11. veljače, slavi se već više godina u Crkvi kao Svjetski dan bolesnika. Toga dana g. Nadbiskup je pohodio Opću bolnicu u Zadru, gdje je u koncelebraciji s o. Tarzicijem Bugarijom TOR, bolničkim kapelanom, predvodio misno slavlje i posjetio bolesnike Psihijatrijskog odjela. U Domu umirovljenika misu je slavio fra Ante Kekez a u Domu starih i nemoćnih don Jerko Gregov.

GOSPA LURDSKA – 10. veljače 1999., o. Nadbiskup je predvodio svečano koncelebrirano misno slavlje prigodom blagdana Gospe Lurdske u samostanskoj crkvi sv. Mihovila u Zadru, gdje se taj blagdan svečano slavi.

NADBISKUP U ŠKABRNJI – 12. veljače 1999. godine, u prigodi početka rada novog stroja za razminiranje, Nadbiskup je bio pozvan u Škabrnju na svečanost predaje stroja koji je i blagoslovio. Tom zgodom susreo se s ministrom obnove RH dr. Jurom Radićem i ministrom rada i socijalne skrbi g. Josom Škarom, s kojima je razgovarao o početku izgradnje nove župne crkve u Škabrnji.

PRIPREME U ŽUPI OLIB ZA 100. GODIŠNJCU CRKVE – U župi Olib teku pripreme za proslavu 100. obljetnice izgradnje župne crkve Marijina Uznesenja koja će se održati ovoga ljeta. U nedjelju, 14. veljače 1999., mons. M. Bolobanić posjetio je župu, predvodio nedjeljno misno slavlje i susreo se s mještanima radi pripreme proslave i radova na obnovi crkve.

ĐAKONSKO REĐENJE – 14. veljače 1999. godine, u novoj crkvi blaženoga Alojzija Stepinca na Bilom brigu u Zadru, o. Nadbiskup je zaredio za đakona Zadarske nadbiskupije Krešu Čirka rodom iz župe Posedarje. Ređenju je bilo nazočno mnoštvo vjernika nove župe.

NAČELNIK PAGA KOD NADBISKUPA – 15. veljače 1999., u Nadbiskupskom domu u Zadru, g. Nadbiskup je primio gradonačelnika grada Paga, g. Š. Vičevića i prof. Fabijanića, člana gradskog poglavarstva, s kojima je razgovarao o nekim potrebama otoka Paga.

SUSRET SVEĆENIKA ZADARSKOG DEKANATA – 15. veljače 1999., u župnoj kući sv. Šime, o. Nadbiskup je sudjelovao na sastanku svećenika Zadarskog dekanata gdje se govorilo o pastoralnom planu u gradu Zadru kroz 1999. godinu.

PRIVREDNICI KOD NADBISKUPA – 15. veljače 1999., u Nadbiskupskom domu u Zadru, g. Nadbiskup se susreo u informativnom razgovoru sa skupinom privrednika s područja Zadra, koji su mu iznijeli svoje poglede na gospodarsko stanje ovog područja.

POSJET GRADILIŠTU NOVE CRKVE NA BOKANJCU – 16. veljače 1999., g. Nadbiskup je posjetio gradilište nove montažne crkve na Bokanjcu.

PEPELNICA – 17. veljače 1999., na početku korizme, u katedrali svete Stošije, o. Nadbiskup je predvodio svečano misno slavlje s obredom pepeljanja i navijestio početak svetog korizmenog vremena.

PREDSTAVNICI YTONGA KOD NADBISKUPA – 19. veljače 1999. godine, g. Nadbiskup je primio vodstvo zadarskog predstavništva poduzeća Ytong iz Pule koji su predstavili svoju ponudu za izgradnju crkvice u Gornjem Zemuniku.

GENERALNI VIKAR U SAD – Od 19. veljače do 3. ožujka 1999. godine, generalni vikar mons. Milivoj Bolobanić, boravio je u New Yorku, SAD, na poziv hrvatskog svećenika don Roberta Zubovića. Održao je dvije duhvone obnove za naše vjernike koji žive na tom području.

PRIMANJE IZABRANIKA U KATEKUMENAT – 21. veljače 1999. godine, u župnoj crkvi Srca Isusova u Zadru, g. Nadbiskup je predvodio obred primanja ovogodišnjih izabranika u katekumenat s područja grada Zadra. Primljeno je 48 kandidata za sakramente kršćanske inicijacije.

vidljiv dubinski izraz: odlučno usmjeriti život prema Bogu i braći.

7. Marija u svojoj osobi sažimlje cijelo otajstvo Crkve, ona je "preodabrana kći Očeva" (*Tertio millennio adveniente*, 54), koja je slobodno prihvatala i spremno odgovorila na Božji dar. "Kći" Očeva zavrijedilje postati Majkom njegova Sina: "Neka mi bude po riječi tvojoj" (*Lk 1, 38*). Majka je Božja jer je savršeno kći Očeva.

U njezinu srcu nema druge želje nego podupirati kršćane obvezno živjeti kao djeca Božja. Kao najnježnija majka, ona ih neprestano vodi k Isusu da bi, slijedeći njega, naučili gajiti svoj odnos s Ocem nebeskim. Kao u svadbi u Kani, poziva ih učiniti što će im Sin reći (usp. *IV 2, 5*), znajući daje to put da se stigne u kuću "milosrdnog Oca" (usp. *2 Kor 1, 3*).

Četrnaesti svjetski dan mladeži, koji će se ove godine održati u mjesnim Crkvama, posljednji je prije velikog jubilarnog susreta. Stoga ima osobitu važnost u pripravi Svetе godine 2000. Molim da bi se svakome od vas pružila prilika za obnovljeni susret s Gospodarom života i njegovom Crkvom.

Mariji povjeravam vaš hod i molim je da pripravi vaša srca da prihvate Očevu milost kako biste postali svjedoci njegove ljubavi.

S tim osjećajima, želeći bogatu godinuvjere i evandeoske zauzetosti, sve vas od srca blagoslivljam.

Iz Vatikana, 6. siječnja 1999., na svetkovinu Bogojavljenja

Ivan Pavao II.

priloge sedmorice suradnika i 20-ak fotografija.

Dr. Božidar Finka, rodom iz Sali, napisao je temeljni članak "Luka u svojim počecima". Prema povijesnim izvorima objasnio je ime mjesta, lučka prezimena, lokalitete "Crkvinu" i "Suvčeno" osobine govora, seobe (nekoliko je obitelji sredinom 17. st. bježeći pred Turcima izbjeglo na otok...).

Župnik don Tito Šarin u prilogu "Župa sv. Stjepana u Luci" opisao je crkve i njihove dragocjenosti, župnu kuću, groblje, bratovštine...

Dragi prijatelj, nedavno preminuli gosp. Nedo Grbin, detaljno je obradio tridesetak glagolskih spomenika iz Luke, stare glagolske župe. Prvi poznati spomen potječe iz oporuke don Petra Kršavića iz 1460. godine. Zatim slijede natpisi (6), rukopisi, zbornici, kupoprodajni ugovori, oporuke (20-ak)...

Svećenik don Rozario Šutrin, rođen u Luci, iznio je u svom prilogu "Svećenici Lučani i župnici Luke" zasluge naših popova glagoljaša za našu vjersku i kulturnu povijest te izvukao iz tame zaborava 74 svećenika glagoljaša koje je iz svog krila iznjedrila mala župa Luka. Dosad je imala 54 poznata župnika koji su se pastoralno za nju brinuli. U posljednjih 50 godina župom su upravljali: don Ivo Milanja, don Mirko Didović, don Srećko Lovretić, don Šime Maronić, don Robert Dominis, don Joso Marcelić, don Andjelo Zorić i don Miho Čukar. Luku su iz Sali posluživali: don Ante M. Strgačić, don Tito Šarin i don Jure Zubović, sadašnji župnik.

Prof. Dragan Bubica, Lučanin, prikazao je "Crkveno pjevanje u Luci nekad i danas". Donio je tekst poznatog napjeva ovoga kraja "Zdravo, (k)cerce" koji se pjeva poslije mise, i onaj, manje poznat, koji se pjeva na završetku blagoslova s Presvetim: "O nemoj nas zapustiti, / Isuse, vrelo ljubavi! / Bar u najposlidnji čas / bud', Isuse, ti uz nas!"

Narodne običaje Lučana, vezane uz vjerski život i crkvenu godinu, opisao je dojmljivo domaći književni stvaralac gosp. Marinko Bubica pk. Martina. Iznio je slavljenje velikih blagdana (Božić, Uskrs, Sv. Stjepan...), rad crkvenih bratovština i društava, narodnih kola i koleda, crkvenih obreda i pučkih vjerovanja.

Posljednji je prilog u knjižici napisao "Župniku don Ivi Milanji na spomen" njegov zahvalni ministrant, kojega je kao malog križa-

ra poslao u šibensko Dječačko sjemenište, don Rozario Šutrin.

4. Lučka zvona

S jugoistočne strane župne crkve izgrađen je 1925. god. kameni zvonik, još uвijek nedovršen. Ispod limenoga krova vise u njemu danas dva zvona, teška 850 kg. (Stara zvona, nabavljena 1882. g. bila su za 1. svj. rata odnesena u ratne svrhe.) Zbog blizine mora njihov zvuk posebno skladno odjekuje. Posvetio ih je šibenski biskup i ap. administrator zadarski dr. Jeronim Mileta, prigodom svoga pastirskog pohoda župi 26. travnja 1930. godine. Kumovi su bili mještani Jakov Mezičin i Krsto Žuvić.

Veće zvono (sv. Stipana) ima poduzi natpis: LJETOS SLAVE DVA JUBILEJA / HRVATI / HILJADUGODIŠNJCU KRALJEVSTVA HRVATSKEGO / I JUBILARNU GODINU / 925 - 1925 / I UNAPRED, BOŽE, BRANI TI HRVATE / I HRVATI NEK TE VJEROM SLOŽNO SLAVE - LUKA.

Na zvonu su likovi mjesnoga zaštitnika sv. prvomučenika Stjepana s palmom u ruci, i Gospe Lurdske. Još je dolje na zvonu natpis: VJERUJU U JEDINAGO BOGA. U medaljonu je utisnuto ime ljevača: SALIO ME JAKOV CUKROV - SPLIT.

Manje zvono ima natpis (kao i veće) o proslavi dvostrukoga narodnog jubileja i o ljevaču J. Čukrovu. S istočne strane na donjem rubu stoji još natpis: SLAVA V VIŠNJIH BOGU i likovi: sv. Nikole, Gospe Marije s Djetetom u naručju, svete braće Ćirila i Metoda i Raspetoga na križu. Elektrifikacija zvona izvršena je 1998. godine.

5. Malo statistike

Godine 1603. Luka je imala 300 žitelja; 1760. - 190; 1843. - 197; god. 1887. - 248 st.; 1900. - 402; 1913. - kuća 64, duša 449; 1928. - 430; 1939. god. - 397 st.; 1953. - 370 st.; 1974. - 353; 1981. - 135 stanovnika. Tako i 1991. godine.

"Mila Gospe, svet Stipane,
čuvajte nas po sve dane!"

Rozario Šutrin

Istodobno, otvorenim ostaje pitanje hoće li se postupno smanjivati politički prevrati i zloupotrebe ljudskih prava, koji uzrokuju ogromne rijeke izbjeglica.

Odgovor Crkve na promjene koje su se dogodile u modernom svijetu bit će učinkovit ako selilaštvo uključi među prvotne prioritete. Izazov trećega tisućljeća sažimlje se u potrebi proširenja i produbljenja katolištva. Od svojega nastanka Crkva osobitu važnost pripisuje poštovanju drugoga, stranca. Taj zahtjev predstavlja bogati izvor naučavanja i iskustva za sadašnjost i za sljedeće tisućljeće, ali promjene koje se nadviještaju zahtijevat će nove odgovore, usidrene u naše predaje i u stanju da se suprotstave nepoznatome koje se približava. Sve to upućuje na pretpostavku da će kršćanin biti dužan udvostručiti svoje napore na području selilaštva. Upravo se u tom smislu može, na opravdani način, govoriti o potrebi produbljenja katolištva Crkve.

Crkva će morati još više skrbiti za žrtve organiziranog trgovanja, nadasve za žene i dječu koji imaju pravo na obnovljenu i produbljenu kršćansku solidarnost.

Zbog ogromnih i sve dubljih nejednakosti među narodima doći će, bez sumnje, do novih rijeka useljenika i izbjeglica. Destabilizacija društava, a ponekad i implozija određenih država, prouzročiti će daljnje valove. Pred tom pojavom Crkva će morati prilagoditi svoje povijesne strukture prihvata, i to tako da ih učini prikladnim za nove potrebe raseljenih koji ne uživaju zaštitu vlade.

Unutarnje selilaštvo postalo je ozbiljan i ogromni socijalni problem: uzrokuje psihološke posljedice koje otežavaju ljudsko stanje selilaca. Zbog toga je potrebno ispitati socijalne uzroke i analizirati lom temeljnih društvenih odnosa koji uzrokuju. Selaci koji napuštaju svoje prvotne zajednice socijaliziraju se na različiti način od onih koji se vraćaju.

Budućnost međunarodnog selilaštva nije predodređena: ovisit će o volji ljudi i politikama vlasti. Katolištvo Crkve može pomoći u izgradnji struktura i formulirati strategije kako bi se ostvario pozitivni potencijal svakoga selilaštva. No, to se ne može dogoditi bez međureligijske suradnje i bez sudjelovanja država i međunarodnih tijela. Zadaća koja je pred nama nije lagana. Premda se međunarodno selilaštvo razvija na različite i specifične načine, ta pojava sve do sada ima globalnu važnost i stoga zahtjeva strategije obrađene na svjetskoj i regional-

noj skali. Samo će cijelovito videnje mogućom učiniti dosljednu strategiju, koja je u stanju uravnotežiti prava i obveze svijeta, za blagostanje građana svijeta koji je već postao velikim selom. Jamstvo sigurnosti i poštivanje nacionalnih zakona nisu nužno nepomirljivi s pravednim i konstruktivnim shvaćenjem migracijskih (selilačkih) pojava. Može se i reći da će temeljni interesi država biti zaštićeni izradom globalne strategije koja će ublažiti poteškoće izbjeglica i selilaca. Ta će se strategija ozbiljno morati suočiti s uzrocima selilačkih tijekova, nadasve s onim što se tiče socio-ekonomskih razlika i sukoba.

II. ODSJEK: KAKO REAGIRA POLITIČKI SVIJET NA SLOŽENOST IZAZOVA NOVIH MIGRACIJA U ZORU TREĆEGA TISUĆLJEĆA?

A. Neka zapažanja

1. Naširoko je prihvaćen slobodni protok dobara i kapitala i zbog toga su mnogi proizvodi koji dolaze iz svih krajeva svijeta praktički posvuda dijelom svakodnevног života. Protivno tome, ono što se tiče protoka osoba i njihove prisutnosti među autohtonim stanovništvom, stanje nije isto toliko jasno i često ovisi o društvenim uvjetima zemlje domaćina.

1. 1. Kada se stranca shvaća kao ekonomsko i kulturno obogaćenje, promatra ga se s poštovanjem i blagonaklonošću.

1. 2. Nasuprot tome, kada ga se shvaća kao ekonomski teret ili motiv za kulturni poremećaj, stranac doživljava odbacivanje, često ksenofobiju pa i rasizam.

2. Na političkoj se razini takvo stanje pretvara u duboku nesigurnost. Sveukupno gledano, politički su odnosi prema novim oblicima ljudske pokretnosti (mobilnosti) različiti.

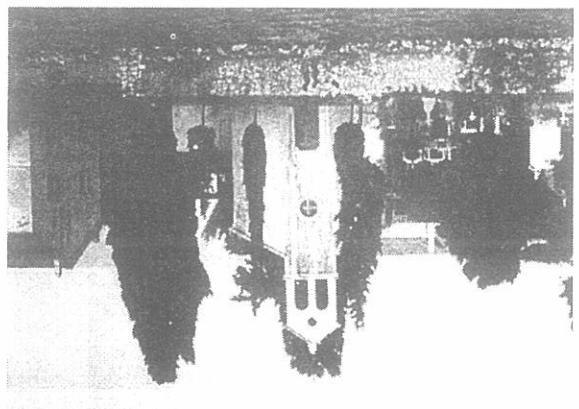
2. 1. Na planu djelovanja, ljudski duh izgleda zbumen, izmučen i izgubljen;

2. 2. na planu struktura, poduzima se previše pothvata bez koordinacije;

2. 3. istodobno, nacionalna zakonodavstva i humanitarni planovi često se odnose samo na kratkoročne pothvate.

3. Premda je politički svijet svjestan izazova - pravnih, ekonomskih i humanitarnih - koje novi oblici ljudske pokretnosti donose nacionalnim vlastima i međunarodnoj zajednici, još uvjek nisu razvijene primjerene strategije. Me-

Zupna crkva, Luka

3. Krajnica o župi Luka

U povodu 100. obilježnice obnovе sada-
šnje župne crkve sv. Stjepana, obavio je župni
ured spomen-knjizicu *Zupna Luka* (Zagreb
1988.) u zahvalu Luceamia, u mesetu i po
1988.). Župna knjizica donosi
obnovu crkve i svjedokom doprinosima mogućili
svjetu, koji su svojim posljednjim župni
državljani u kojem župni učlanstvo u župi
naselju, nadasve u Provinciju na global-
sa manjinskim rasipanjima u portosuži na global-
noj razini, nadasve u Prvome svijetu, i s pose-
nosu župne crkve sv. Stjepana, obavio je župni
četvrti od poljih: 2) piskida, ciborij od polja-
genog srebra, s bogatim gotičkim arhitektu-
rom gotičkog poljih: 1) slika mrtvoga Krista, srednji ulomak
To su: 1) slika mrtvoga Krista, srednji ulomak
ke umjetnicke vrijednosti koji se danas krase poli-
Mala Luka je sacuvala tri predmeta vele-
Zadru i usrednog "stotinu liti".
Zadru je, doista, vjeran izraz iskrivio
Ploča je, doista, vjeran izraz iskrivio
SV. NIKOLU. 1926.

BRAČU ISTARSKE HRVATE. / LUKA, NA
ČUVAJ I POKRATI NAM / ZAROBLENU
VAJ PUTNIKE NA MOGU. SV. NIKOLA,
GA, KRSTA KRALJA. / SV. NIKOLA, ČU-
CRKI, SVE NA / SLAVU BOGA VELIKO-
/ UDANOSTI SV. RIMOKATOLOJKOJ
LE, ZAŠTITNIKA PUTNIKA PO MORU,
SLAVA PROVOGA / NA CAST SV. NIKO-
LJADUGODISNJICE / KRALJA TONI-
SAGRADISE SELJANE / PRIGODOM HI-

Zavjetna crkva sv. Nikole, zaštitnika pu-
tnika i morara, nalazi se "u jasprišem kraju",
še lažnih vratiju stjao na cemenuoj ploči ovisi-
spomenika palim bočima. Doneđavno je povi-
nalazila posred "liske vale" biloj dramašnjeg
kipic svečevi, donešen iz male kapelice koji se
novije, manje zavjetne crkvice sv. Nikole, klio-
zatim 1910. god. Na skromnom oltaru imo-
sasvim uz morsku obalu. Podela se graditi
kao se svečano slavi 3. kolovoza. Prve liturgijske
reforme za 2. vat. sabora togda se dama u Mislatu
nalazio spomen "Nasascu tla sv. Stjepana".
Zaštitičnik župe je sv. Stjepan Promučenik
Zavjetna crkva sv. Nikole, zaštitnika pu-

2. Zavjetna crkva sv. Nikole

Sa sjeveroistočne strane smješteno je oko
crkve mjesecno groblje.
1988. godine.

LUKA

VJENCIK

dugeove koji su povezani trgovanim od onih
u između različitih vrsta dugovalja i posebno
zajedničko djelovanje koje bi moglo pomoci i
projekta u kojem su dosli, gdje suhovje zemlje
zemljama i zemaljama prihvata ne postoji autentično
zemljama u kojem su dosli, gdje suhovje zemlje
su izloženi oblicima iskoristavanja i izloporabe u
Usljenici, posebno oni bez dokumenata, često
no učesnici ide prema resniku privlačnici.
ko su države-nacije, u većini slučajeva ponude-
zemljiji. Sto se pak tice zemalja arđedista, ukojli-
ke, prekreseno je pravo na život u vlastitoj
vazi na besksto, još je uvijek osobe prisilja-
ca, djelovanje na čimbenika tolikih izbjegli-

nedostatka prikladnih struktura bilo je država-
sprijecti izroke prisilnih migracija, bilo zdro-
zajedničko djelovanje koje bi moglo pomoci i
projekta u kojem su dosli, gdje suhovje zemlje
zemljama i zemaljama prihvata ne postoji autentično
zemljama u kojem su dosli, gdje suhovje zemlje
su izloženi oblicima iskoristavanja i izloporabe u
Usljenici, posebno oni bez dokumenata, često
no učesnici ide prema resniku privlačnici.
ko su države-nacije, u većini slučajeva ponude-
zemljiji. Sto se pak tice zemalja arđedista, ukojli-
ke, prekreseno je pravo na život u vlastitoj
vazi na besksto, još je uvijek osobe prisilja-
ca, djelovanje na čimbenika tolikih izbjegli-

ma i zemalja koji inace ne bi posjedovali bazu ista.
brutalno tržište jamicu minimum životu muskarci-
7.2. S druge strane, teba priznat da to
koji vuču dobiti iz toga nezakonitoga tržista:

uvijek je previše osoba i ekonomski delatnika
- pa tako su takvi napori ponekad slabici - još
kao prema novim robovima bez temeljnih prava
neregularne useljenike odnoseći se prema njima
novišnja globalnoga tržista koji iskoristava
7.1. Unatoč napornima sprječavanja usta-
jama. Njihovaje dvoznaciost očita:

7. Sve to pogoduje nelegalnim migraci-
političkim interesiima.

nitarmljivo izazov vec pitanje podložno posebnim
ugrozeni, zastita izbjeglica jesti uživoje zastite telesko je
medunarođi sustav uživoje zastite telesko je
nacim, tice mnogostruki katégorija izbjeglica,
zlicijskih razloga, ne ogovaraši zakonskim mo-
konacno bilo na neko vrijeme, kao i zdrog nasa-
izbjeglice, no potreba i užada za iseljenjem, bilo
6. Mnoge zemlje privilegaju uzeljenike i
političke usmjerene

1.1. Uvesti načionale i medunarođe
i pomirenja:
1. Otvarti učinkovita djela zadovoljstve
političke usmjerene

B. Neki preporuke

5. Osim toga, mora se podsjetiti na stanje
okoristići pravom na užetu, načionale politi-
raseljenih, zrava ratih sukoba u uživotim zem-
ke nekih zemalja koje potiču ljudi na iseljenje,
izbjeglice, no dok su ovi posjedini zastigeli me-
jama. Njihovo stanje nije manje mučno od stanja
dunarodnim konvencijama, prvi su prepušteni se-
riskoči, da napusti svoje glavno poslanje, tj.
riskira da napusti svoje glavno poslanje, tj.
Sancti Stephant. Danas se zove samo Luka po
1365. god. u latinskom dokumentu kao Wallis
lijeponi protostariji uvali u kojih je smješteno.
Zavjetna crkva sv. Stjepana, Politički svjet-
nost i unatoč tolikim napornima, politički pokret-
9. Zbog optimosti novih oblika pokret-
odnosi na nove vrste migracije.

4. Premda bi se svaka osoba moralu mori-
dujarnodni instrumenti koji se tice medunarođ-
nih migracija često se ignoriraju, ponajprije u
severnoj Africi.

Br. 34/1999.

2. Spomen-knjiga o župi Žman

O 730. obljetnici prvog spomena mjesnog imena ŽMAN (1260.-1990.) objavio je župni ured Žmana spomen-knjigu *Župa Žman*, tiskanu u Zagrebu 1992. godine.

Život Žmana u proteku vremena 1260.-1992. prikazao je dr. Božidar Finka brojnim povijesnim podacima. U svom osvrtu na umjetničke predmete u žmanskoj crkvi iznio je iscrpne podatke dr. Ivo Petricioli uz slikovni prilog rijetkih umjetnina. Brojne glagolske spomenike žmanske glagolske župe detaljno je prikazao na 25 stranica g. Nedо Grbin.

Župnik Tito Šarin prikazao je crkveno-vjerski život u župi nekad i danas. Iznio je i imena najznačajnijih čuvara naše vjerske i narodne baštine - popove glagoljaše te nabrojio 117 svećenika rođenih u Žmanu, prema podacima koje je pronašao u glagolskim matičnim knjigama njihov revni istražitelj don Vladislav Cvitanović. Iznio je i popis žmanskih župnika, vrijeme njihova župnikovanja i njihovo rodno mjesto. Ukupno 63 župnika.

Djelovanje crkvenih bratovština i pobožnih društava opisala je gđa. Marija Ramov, a o vjerskoj i prosvjetnoj baštini Žmana progovorio je ugledni župljanin Emil Morović.

Uspomene na život i čud, vrline i mane svojih mještana iznio je "po žmansku" prof. Zlatko Vidulić. I na kraju, o svojim župnicima don Mirku Didoviću i don Šimi Maroniću iznio je sjećanja i izraze zahvalnosti prof. Rozario Šutrin.

Knjiga *Župa Žman* prva je knjiga o Žmanu, dokument časne prošlosti, na diku i zavjet budućim naraštajima.

3. Žmanska zvona

Do prije desetak godina s lijeve strane crkvenog predvorja dizao se neugledan kameni zvonik s dva milozvučna zvona. Njihov je skladan romon ispunjao čitavu nizinu polja. Poduzetnošću župnika don Tita i zalaganjem svih župljana i useljenika Žmanci su 1986. g. podigli nad sakristijom novi zvonik od armiranog betona, visok 19 m. Krajem 1986. premjestiše zvona iz staroga u novi zvonik, a u proljeće 1990. god. ih i elektrificiraše.

Veće zvono na podnožju ima natpis ŽMAN 1923. Na sebi ima utisnut slavni križ Kristov i ukrase od cvijeća. Naziv ljevaonice čitamo pri dnu: PREMIATA FONDERIA DE

POLI IN VITTORIO VENETO, ITALIA. Na zvonu još susrećemo ugravirane likove svetaca: sv. Lovre i Nikola, Gospa od Zdravlja. Sv. Josip i sv. Janja imaju ispisana i svoja imena.

Manje zvono je 40 godina starije s poduzim latinskim natpisom:

IN HONOREM S. JOHAN. BAPT. DECOL. / CURA FABRICAE POPULIQUE A. ZMAN / FRANCISCO JOSEPHO IMPERATORI PETRO DOMNIO MAUPAS / ARCHIEPISCOPO JADRENSI / ANNO DOMINI MDCCCLXXXIII.

To u prijevodu znači: Na čast Glavosjeka sv. Ivana Krstitelja / zajedničkim nastojanjem crkovinarstva i puka u Žmanu / za cara Franje Josipa i Petra Dujma Maupasa / nadbiskupa zadarskoga / godine Gospodnje 1883.

Na drugoj strani čitamo natpis: VOX DOMINI IN VIRTURE / VOX DOMINI IN MAGNIFICENTIA / DOMINUS BENEDICT POPULO SUO IN PACE. To na hrvatskom znači: Glas Gospodnji u sili / glas Gospodnji u veličanstvu / Gospodin narod svoj blagoslovilje mirom.

I ovo je zvono išarano ukrasima od cvjetnih vijenaca a na gornjem dijelu ima likove: Isus na križu, Prežalosna s Ivanom i Marijom Magdalenum, sv. Lovre, sv. Petar, Ivan Krstitelj i krvnik s njegovom glavom, Marija na nebo uznesena.

4. Iz statistike župe

Godine 1608. Žman je imao 348 stanovnika (Jelić, *Zadarsko otoče*); 1750.- 295 duša; 1879. - 313 duša (Bianchi); 1911. - 574 stanovnika; 1928. - 645 st. u 82 obitelji; 1938. - 747 + 45 odsutnih; 1946. - 640 prisutnih; 1974. - 420 st. i 981. - 275 duša.

Visoki jubilej 730. obljetnice prvoga spomena imena Žman župa je proslavila 8. kolovoza 1992. god. svečanom akademijom i promocijom knjižice *Župa Žman*. Tom je prigodom istaknuto da knjižica o Žmanu i prigodno slavlje želi pobuditi ponos današnjih Žmanaca te biti nadahnute mladom naraštaju da se i dalje održi na ovom djeliču naše domovine.

"Mila Gospe, svet' Ivane
Čuvajte nas po sve dane!"

koji se odnose na akumulirane kamate, te dugove koji se odnose na društveno štetne planove, uključujući vojnu industriju i naoružanje.

1. 2. 5. Potrebna je i veća transparentnost prirode odnosa između ulaganja i politika povezanih finansijskom liberalizacijom, uređenjem poreza na promet i kamatnih stopa. 1. 2. 6. Privatizacija ustanova mora se planirati pažljivo, s ciljem povećanja učinkovitosti i pristupачnosti, a ne dobiti.

1. 2. 7. Provesti kampanju koja će promicati ozbiljnu unutarnju štedljivost, usmjerenu smanjenju ili dokidanju "magaprojekata" financiranih na međunarodnoj razini koji, u stvari, donose minimalnu korist zemlji i njezinim stanovnicima.

1. 3. Prema samoj tvrdnji Ivana Pavla II. "bilo bi svakako značajno da čin po kojem bi pomirenje, koje je navlastita dimenzija Jubileja, našlo izraz u obliku odobrenja za široki sloj onih useljenika koji, više od ostalih, trpe zbog drame neizvjesnosti i nesigurnosti, tj. koji su izvan zakona" (Posebna audijencija sudionica Kongresa o migraciji, 9. listopada 1998.).

2. Zahtijevati ratifikaciju Konvencije o zaštiti prava radnika selilaca i njihovih obitelji. Premda selilac mora biti u središtu zanimanja zakonodavaca i političara, mora se voditi računa i o njegovoj obitelji.

Pravo na iseljenje nije jednostavno pravo pojedinca, već cijele obitelji. Kada se iseljuju cijele obitelji, djeca rođena u zemlji koja ju je prihvatile tehnički nisu useljenici. Pa ipak, i oni pod svim vidicima žive neizvjesnost i nesigurnost selilaštva. Stoga se u selilaštvu što više mora zajamčiti zajednički život cijele obitelji. Moraju se štititi potrebe obitelji, nadasve što se tiče stanovanja, odgoja djece, radnih uvjeta, socijalne sigurnosti, zdravstvene pomoći i potrebnih nameta koji ne smiju biti preteški.

Do sada su se zakoni o iseljavanju temeljili na kontroli "resursa" i nastoje biti restrikтивni; postali su prepreka za ujedinjenje obitelji i motiv premaloga poštivanja toga temeljnoga čovjekovog prava.

3. Nacionalni zakoni koji se tiču dozvole boravka ili državljanstva useljenicima u zemljama koje pripadaju istoj regiji, moraju se uskladiti kako ne bi ušli u sukob s regionalnim protokolima i dogоворima o slobodnom kretanju.

4. Zahtijevati proširenje kompetencija ANCUR-a s proširenom revizijom Ženevske konvencije i njezinih protokola, prilagođujući ih novim stvarnostima masovnih egzodus (azilantski zahtjev i zahtjev za humanitarnom pomoći).

U međuvremenu,

- podupirati da se Opća skupština Ujedinjenih naroda stalno koristi dobrim uredima ANCUR-a za provođanje zaštite i pomoći osobama koje se ne može nazvati "izbjeglicama";

- podupirati trajno djelovanje OUA za provođanje zaštite žrtava rata;

- podupirati zaštitu raseljenih pri međunarodnoj zajednici.

5. Požurivati ustanovljenje Međunarodnoga suda pravde koji bi se bavio kršenjem čovjekovih prava među kojima su politička, građanska, socijalna i ekomska.

III. ODSJEK: POZIVI CRKVI PRED SELILAŠTVOM U ZORU TREĆEGA TISUČLJEĆA

Svi su kršćani pozvani dijeliti poslanje Crkve u prihvatanju useljenika i izbjeglica, jer za Crkvu ne postoje "stranci". Štoviše, preko krštenja svi kršćani - građani, useljenici, izbjeglice - postaju dijelom Tijela Kristova, Crkve, i neprestano se hrane na tome jedinstvu euharistijskog Kruha. Zbog toga bi useljenici i same izbjeglice trebali biti izravno uključeni u planiranje i ostvarenje pastoralnih odgovora na njihove potrebe.

Pred tim stanjem Crkva je dirnuta u srce svojega poslanja.

"Crkva je u Kristu sakrament, to jest znak i sredstvo prisnoga zajedništva s Bogom i jedinstva cijelog ljudskog roda" (LG, 1).

Trojstveni život na početku je njezinoga poslanja.

Crkva se temelji na tom kretanju ljubavi Očeve koji šalje svojega Sina, u Duhu, da svim ljudima, počevši od najiskorjenjenijih, objavi da je svatko ljubljen sin i, dakle, brat za one koji su mu slični.

Poslanje je Crkve univerzalno; živi se u vjeri u Krista umrloga i uskrsloga. U njemu je, tako mi vjerujemo, pao "zid mržnje" koji dijeli ljudе.

Danas, u kontekstu mondijalizacije na pragu trećega tisučljeća, pred novim oblicima pokretnosti (mobilnosti) i novim pluralizmom koji obilježava ljudska društva, Crkva je pozvana

"Kršćanska je tradicija usječena u srca, iako razni utjecaji modernizma, potrošačkog društva, novca i uživalačke civilizacije utječu na promjenu mentaliteta i vladanja... Nadati se treba", piše župnik don S. Petrov, "da će župa Sali ostati pod Gospinom zaštitom i u budućnosti, u jedinstvu s Isusom, u Duhu Svetomu, na slavu Ocu." Tako budi!

ZAGLAV

*Zaglav mjesto na vrhu od gore,
iz tebe se vidi sinje more... (narodna)*

Zaglav je mjesto i župa na Dugom otoku, tri kilometra zapadno od Sali. Stariji dio naselja prostire se pretežito na zaravni povrh pitome uvale Triluke. U posljednje vrijeme mjesto se sve više razvija uz more jer je uvala Triluke postala veoma prikladno čvoriste, zaštićeno trajektno pristanište s benzinskom crpkom.

Zaglav spada među najmlađa mjesta Dugog otoka. Spominje se sredinom 15. st. (prvi put 1445.) kad je zadarski bogati građanin Grgur Mrganić darovao franjevcima trećorecima "jedan posjed na Dugom otoku u mjestu Zaglav" i dao sagraditi samostan s crkvom sv. Mihovila Arhanđela. Ugovor je potpisao s graditeljima 1444. a crkva je posvećena 9. VIII.

Crkva sv. Mihovila Arhanđela, Zaglav - unutrašnjost

1458. godine, kako svjedoči glagoljski natpis "o kršćenju crkve" na dovratniku portala samostanske crkve, danas ugrađen u portal s lijeve strane ulaza u samostan (Br. Fučić, Geog. natpisi, 380. str.). - Samostan trećoredaca glagoljaša u Zaglavu zove se Mostir, a to je čakavsko varijanta lat. i grčke riječi *monasterium* (P. Skok, Slavenstvo..., str. 119.).

1. Crkva i samostan

Crkva sv. Mihovila Arhanđela dugačka je 10,50 i široka 5,08 m. Ima svetište (3 x 3 m) koje je, kao i lađa, presvođeno oštrim gotičkim svodom. Na fasadi ima gotički prozor i zvonik-preslicu.

Na glavnom oltaru stara slika sv. Mihovila, ulje na platnu, zamijenjena je dosta vjernom kopijom. U crkvi su još oltari Majke Božje i sv. Ante s prikladnim slikama i tri drvena kipa. Crkva čuva vrijedne liturgijske predmete od srebra: procesionalni križ, kalež, piksidu, pokaznicu... U samostanu sv. Mihovila u Zadru privremeno je pohranjeno vrijedno drveno raspelo iz 16. st.

Samostanska crkva ujedno je i mjesna, župna crkva.

2. Zbornik - Zaglav

Protekle 1998. god. objavljena je prigodna monografija o Zaglavu, njegova crkvena i kulturna povijest, zbornik *Zaglav - 600 godina prvog spomena, 540 godina posvete crkve svetog Mihovila Arhanđela*. Uredili su ga: Dino Čuka, Cvjetko Milanja i Izak Špralja. Zbornik obuhvaća 220 stranica.

Prilog o počecima života samostana i doprinosu njegovih redovnika glagoljaša narednom biću otočana napisao je fra Petar Runje. Dr. fra Andelko Badurina piše o crkvi, samostanu i njegovoj kulturnoj baštini. Današnji upravitelj samostana i župe o. Šime Antonina prikazao je vjerski i liturgijski život u župi Zaglav, naveo imena brojnih svećenika, redovnika i redovnica, rođenih u Zaglavu.

Naučni pogled na čakavski govor mjesačno je akademik dr. Božidar Finka, a glagoljske spomenike crkve i samostana obradio vrijeđni, nedavno preminuli zaljubljenik u glagoljsku baštinu g. Nedo Grbin.

Prof. dr. Cvjetko Milanja predstavio je svoga mještanina, uglednoga zadarskog kano-

3. 1. 1. Borba protiv svakoga diskriminiranjućega stava ili riječi koje uzrokuje kulturno podrijetlo ili religija, ukoliko su protivni Božjemu naumu.

3. 1. 2. Budnost nad uvjetima obiteljskoga života useljenika. Obitelj je bitni "lončić" za integraciju.

3. 1. 3. Volja da se građani jedne države nikada ne stave nasuprot useljenicima u pitanjima sigurnosti koja se javljaju u nekim prigodama.

3. 1. 4. Informiranje javnoga mnijenja o složenosti problema koji se odnose na useljavanje, s ciljem odbacivanja pojednostavljenih rješenja i pomoći krštenicima da izvrše razlikovanje koje je potrebno nauku Crkve.

3. 1. 5. S tim u vezi, potrebno je istaknuti ozbiljnu odgovornost masovnih medija u formaciji javnoga mnijenja. Stoga je potrebno ta sredstva povjeriti mjerodavnim i pouzdanim profesionalcima koji su svjesni svoje zadaće: pomoći pučanstvu zemlje prihvata da shvati i poštuje temeljna prava useljenika i da preuzme dio odgovornosti pred međunarodnom zajednicom.

3. 1. 6. Potpora mjestima posredovanja koja osobama različitih kultura omogućuju da se nauče upoznavati i zajedno djelovati na zajedničkom projektu.

3. 1. 7. Dobar prihvat useljenika prema duhu Evangelija i službe namijenjene potrebama useljenika za suzbijanje odbačenosti kamo ih društva zemalja prihvaćaju uobičajeno guraju. Osim toga služit će za neutraliziranje strategija kojima se koriste sekte da bi privukle useljenike u svoje krugove.

3. 1. 8. Mjesna zajednica i zajednica useljenika moraju preuzeti veću suodgovornost u vjerskom odgoju djece. To zahtijeva novu vrstu suradnje, budući da zajednice useljenika često govore jezicima koji se razlikuju od mjesnoga i posjeduju različite kulturne baštine. S tim u vezi, katoličke škole se potiču na veće otvaranje djeci useljenika i izbjeglica koji žive u njihovim zajednicama.

3. 1. 9. Nužna pratrna mladih useljenika na njihovom putu integriranja u društvo i Crkvu.

3. 1. 10. Pratiti proces integracije duhom poštivanja prema kulturi i predajama useljenika, u njihovoj karakterističnoj osobitosti. Upravo u tom procesu moguće je doživjeti jedinstvenost drugoga i shvatiti da ljubav prema našim bližnjima znači bratstvo.

3. 1. 11. Pastoralna potpora bračnim drugovima u miješanim brakovima, u odnosu na različitu religiju pripadnosti supružnika.

4. Međureligijski dijalog

4. 1. Za katolike dijalog s vjernicima ostalih religija nije fakultativni izbor. Dijalog je sastavni dio poslanja Crkve jer je "Bog, u dijaligu koji traje stoljećima, ponudio i nastavlja nuditi spasenje čovječanstvu. Kako bi bila vjerna božanskoj inicijativi, Crkva, dakle, mora ući u dijalog spasenja sa svima" (*Dijalog i navještaj*, br. 38).

Saborski tekstovi poput *Nostra aetate* ili dokument o vjerskoj slobodi podsjećaju nas na važnost dijaloga.

4. 2. Dijalog među vjernicima različitih religija toliko je žurnji koliko odnosi postaju napeti a međusobni se napadi naglašavaju dovedi, koji put, u opasnost onaj socijalni mir koji je neophodan za integriranje.

4. 3. Dijalog podrazumijeva uzajamnost u stavu otvorenosti i tolerancije jednih prema drugima.

4. 4. Dijalog života prvi je neophodni korak u tom uzajamnom zbljžavanju; počinje na mjestima susreta gdje se vjernici različitih religija moraju zajedno suočiti s istim izazovima (ponovo uređenje gradskih četvrti, problemi povezani sa zdravstvom, školska potpora djeci, ...).

4. 5. Svi krštenici koji se zauzimaju na tom putu dijaloga, moraju kod svojih zajednica naći potrebnu potporu za napredovanje u razlikovanju i za produbljenje svoje vjere u Krista, jedinstvenoga posrednika između Boga i ljudi.

5. Žurnost suradnje među biskupskim konferencijama o temi selilaštva

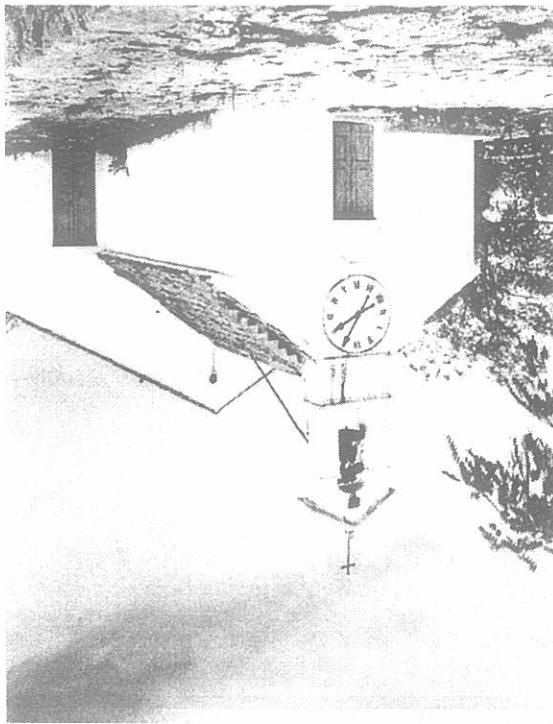
Suradnja među Crkvama iste regije svijeta za sučeljavanje sa zajedničkim problemima koji se tiču selilaštva.

Suradnja među Crkvama zemalja porijekla i zemalja prihvata selilaca. Ta suradnja mora se odnositi na karitativne usluge i pastoral selilaca.

5. 1. Novi oblici međunarodne pokretnosti tiču se toliko zemalja polaska koliko i onih koje prihvaćaju, i to zbog bijega mozgova za prve, a poteškoća integriranja za druge.

No, selioci profesionalci mogli bi poslužiti kao most između dva svijeta ukoliko žive iskustvo da su vrata između dvije kulture.

Crkva sv. Roka, Šali

Crkvica sv. Ante Padovanskog-a na Du-
gom polju (nekoć sv. Antonija optata). Nadbi-
kup koadjutor msgr. Ivan Prend-a blagoslovio je
17. lipnja 1990. obnovljenu crkvu na Dugom
polju. To je bio užegovo prvi čim biskupske
poslij. To je bio užegovo prvi čim biskupske
sluzbe izvan Zadra. Kasnije, 16. lipnja 1996.
god., blagoslovio je za tu crkvicu novo zvono
msgr. Marijjan Oblak, nadbiskup u m.

5. Crkviča sv. Ante Padovanskoga

2. Zvuk i zvona

Ima na zvonici-preslice natpis: MDCCXXXIII. Ljikovi na zvounu: sv. Nikolaj,
Raspeta na krizu, Gospa s Djetetom i Ivan
Krsitelj. Crkviču je podigao na slavu Božju
Bil. Device - Hiljar Gvermi 1583.

4. Kapela sv. Mikule na Portu

Pobjeće iz 1579. Ima u zvorniku-preslici
zvono s natpisom: VENZIA - 186? F. DE
POLI, CE NE DA. Likovi: Uznesenje Mariji-
no, sv. Roko, sv. Josip, Raspeti.

3. Crkva sv. Roka

Na prelestici župne crkve stojge dva manjaka
zvona. Blagoslovio ih je 4. stud. 1989. nadbiskup M. Oblačak - poklon su bracnog para sajških kupaca. Iselejnikica Grozdane i Dobre Domini. Salivena su u Isevaromci specijalnih legebara Beogradu. Vele živono je teško 96 kg i nosi natpis: MART-
JO, ČUVAJ VJERU NASE ŽUPE. DOBRE I
GRÖZDANA DOMINIS, SALI 1989. Majke
MAJCI BOZJOJ - DOBRE I GRÖZDANA
DOMINIS, SALI 1989. (V. Sveti Marija, z. Isto
je živono teško 63 kg, a ima natpis: ZAHVALNI
je živono teško 63 kg, a ima natpis: ZAHVALNI

Danasi u zvona na zvoniku zupne crkve potjeću iz 1922. godine.
PA, SALE 1922. U medaljionu pri dnu ugravirani je zig-jevanočni premilatia fondertia de politi in Vitorio. Na zvounu su likovi sv. bratre Cirila i Metoda - s natpisom: SS Cyril i Methodius. Na zvounu su likovi sv. bratre Cirila i Metoda, i pod njim natpis: SALE 1922. Uokolo petoga, i pod njim natpis: SALE 1922. Uokolo zvona stoge likovi: sv. Roko - s natpisom SV. ROKO; Šmježna Gospa s natpisom GOSPE OD SNIGA; sv. Fabijan i Sebastijan - s natpisom. Sve su slike visoke 15 cm. I ovo je zvono

Sajski zvonk nadograđen je na temelji
ma staroga, visokog sedam metara. Dogradio
ga je kroz tri ljeta mjeseca 1983. god. po nacrtu
i ugradnjom novih komponenti. Ugradnja
Francetic (Križevci). Visok je 18,30 m. Elektro-
međe. Alekse Šabljak zidarški majstor Stjepan
Francetic (Križevci). Visok je 18,30 m. Elektro-
velika zvona izvedena je 1984. godine ("Dva
davne 1881. god., Zupa Sali, 45. str.).

Zaključek

briatstva među Crkvama na razini geografskim područjima. U toj perspektivi, selioći na taj nacijin aktivnim prinosom mogu pridonijeti sluzbi je- dinstva kote cijela Crkva mora zasamiti stručne ovega čovjekanstva izmeđenog mondijalizaci- jom.

Crkva će tako mogući na posve novi nacijin biti vrerna poslanju kose je Krist posjetio apostolima: da budu užegovi svjedoci „sve do nakej- svijeta“.

GOURO SVETOGA OCA

sudioniciima IV. svjetskog Kongresa pastorala sellaca i izbjeglica koji je priredio Papinski vijeće za pastoral sellaca i putnika

da danas postoji tendencija zavarivanja gramika i vrtlo strogih kontroala. Pa ipak, sada se o seylla- štu.govori više nego prile i sve alarmantnijim tonovima ne samo jer je zatvaranje gramicu pokrenulo nekontrolirane rijeke tajnih usjekni- ka, sa svim trizicima i nesigurnostima koje teakva posjava ima, vec i stoga sto teški uvjeti života, koji su u korijenju sve većega sellačkog pritis- ka, pokazuju simptome dalsjeg a pogorsanja.

2. U ovome kontekstu čini mi se priklad- him potvrditi da je primarno pravo čovjeka zivjeti u vlastitoj domovini. Pa ipak, to pravo postaje stvarno samo ako se tražilo pod kontro- lom držećimbenički kogi sile na iseljavane. Oni su, među ostalima, unutarjiji sukobi, ratovi,

Predraga braćo i sestre!

Konge Køgen trece^g, jem u ma kæ zélim Pouzou dolkuk preds idrugs nost I

IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA

DUGI OTOK, I.

SALI

Mjesto Sali najveće je naselje Dugog otoka i jedna od najstarijih župa Nadbiskupije zadarske. Spominje se već početkom 12. st. (1105.). Saljska župna crkva posvećena je Uznesenju Marijinu na nebo, Velikoj Gospi. U povodu 400. obljetnice dogradnje župne crkve sv. Marije, koju spominje glagoljski natpis na nadvratniku njezinih sjevernih vrata, župni ured Sali objavio je 1981. knjigu *Župa Sali*, mali zbornik na 150 stranica o životu župe u prošlosti i sadašnjosti. Uredili su je domaći sinovi: akademik dr. Božidar Finka, istraživač glagoljske baštine, nedavno preminuli gosp. Nedo Grbin, i sveć. don Srećko Frka-Petešić. Donosim sadržaj te spomen-knjige koja opisuje zanimljivu tematiku časne prošlosti i žive sadašnjosti župe Sali.

1. Zbornik o župi Sali

Uvodni članak prof. Božidara Finke, *Sali u prostoru i vremenu* govori o smještaju Sali i Dugog otoka te donosi podatke o naselju i njegovu stanovništvu i o društvenom životu otočana.

O saljskim crkvama (ima ih sedam) i prošlosti župe iznosi obilje podataka vrijedni istraživač primorske regije naše Nadbiskupije don Amos Rube Filipi.

Sali su izrazito glagoljaška župa u kojoj se glagoljica i staroslavenski jezik u svetom bogoslužju upotrebljavaju od njezinih početaka. U prilogu g. Nedra Grbina (umro 21. 1. 1999.) *Glagoljica u Salima* nalazimo popis natpisa na kamneu (11) i popis rukopisnih knjiga i matica, bratovština, molitvenih zbornika, libar lašov (12).

Popis svećenika Saljana (157) i župnika župe Sali (58 župnika i 30 kapelana) iznio je u posebnom članku

Župna crkva svete Marije, Sali

resursa, nedosljedna poljoprivredna politika, neracionalna industrijalizacija, raširena korupcija. Za ispravljanje takvih prilika neophodno je promicati uravnoteženi gospodarski razvoj, postupno nadilaženje socijalnih nejednakosti, skrupulozno poštivanje ljudske osobe, dobro funkcioniranje demokratskih struktura. Neophodno je, isto tako, pokrenuti pravodobne zahvate kojima bi se ispravio sadašnji ekonomski i finansijski sustav, kojim dominiraju i manipuliraju industrijalizirane zemlje na štetu zemalja u razvoju.

Naime, zatvaranje granica često nije motivirano jednostavno smanjenom ili više nepostojećom potrebom za prinos useljeničke radne snage, već potvrđivanjem proizvodnog sustava koji je postavljen na logiku iskoristavanja rada.

3. Sve do nedavno bogatstvo industrijaliziranih zemalja proizvodilo se u njima, s prinosom također brojnih useljenika. Premještajem kapitala i poduzetničkih djelatnosti veliki dio toga bogatstva proizvodi se u zemljama u razvoju gdje je radna snaga na raspolaganju po niskoj cijeni. Na taj su način industrijalizirane zemlje našle načina da se okoriste prinosom radne snage po niskoj cijeni, a da ne moraju podnositi teret prisutnosti useljenika. Na taj način ti radnici upadaju u rizik da budu svedeni na nove "robove zemlje", povezane s pokretnim kapitalom koji, među tolikim stanjima siromaštva, ponekad bira ona u kojima radna snaga košta manje. Jasno je da je takav sustav neprihvatljiv: naime, u njemu je ljudska dimenzija rada praktički zanemarena.

Nužno je ozbiljno razmislići o zemljovidu gladi u svijetu, kako bi solidarnost nadvladala traženje profita i one tržišne zakone koji ne vode računa o dostojanstvu ljudske osobe i njezinim neotuđivim pravima.

Na uzroke se mora djelovati čvrsto, pokrećući međunarodnu kooperaciju usmjerenu promicanju političke stabilnosti i dokidanju ne razvijenosti. To je izazov koji treba prihvati sa svješću da je u igri izgradnja svijeta u kojemu svaki čovjek, bez iznimke rase, religije i nacionalnosti, može živjeti potpuno ljudskim životom, slobodnim od robovanja pod drugim ljudima i oslobođen more da će vlastiti život morati potrošiti u bijedi.

4. Useljeništvo je složeno pitanje koje se tiče ne samo osoba koje su u potrazi za sigurnijim i dostojanstvenijim uvjetima života, već i stanovništva zemlje prihvata. U modernome

svijetu javno mnjenje često predstavlja glavnu normu koju politički upravljači i zakonodavci prihvataju i slijede. Rizik je da informacija, koja se filtrira samo u funkciji neposrednih problema zemlje, bude svedena na vidike koji su potpunoma neprikladni i jako udaljeni od izražavanja dramatične važnosti prilika. "Jamačno se ne može ignorirati", pisao sam za Dan selilaca 1996., "da je problem selilaštva općenito, i neregularnih selilaca osobito, problem za čije rješenje važnu ulogu igra stajalište društva dolaska. U toj je perspektivi vrlo važno da javno mnjenje bude dobro obavješteno o stvarnom stanju u kojemu se nalazi zemlja porijekla selilaca, o dramama u koje su uvučeni i o rizicima koje bi sa sobom nosio povratak" (4).

Stoga je zadaća informiranja da pomogne građanu da si stvari primjerenu sliku o stanju, da shvati i poštuje temeljna prava drugoga, te da preuzme vlastiti dio odgovornosti u društvu i na razini međunarodne zajednice.

5. U tom kontekstu, kršćani su pozvani većom jasnoćom i odlučnošću preuzeti svoje odgovornosti unutar Crkve i društva. Ukoliko su gradani zemlje useljeništva i svjesni zahtjeva vjere, vjernici moraju pokazati da je Kristovo Evangelje na službu dobra i slobode sve djece Božje. Bilo kao pojedinci bilo kao župe, udruge i pokreti, oni se ne mogu odreći zauzimanja stava u prilog osoba koje su odbačene ili prepustene svojoj nemoći.

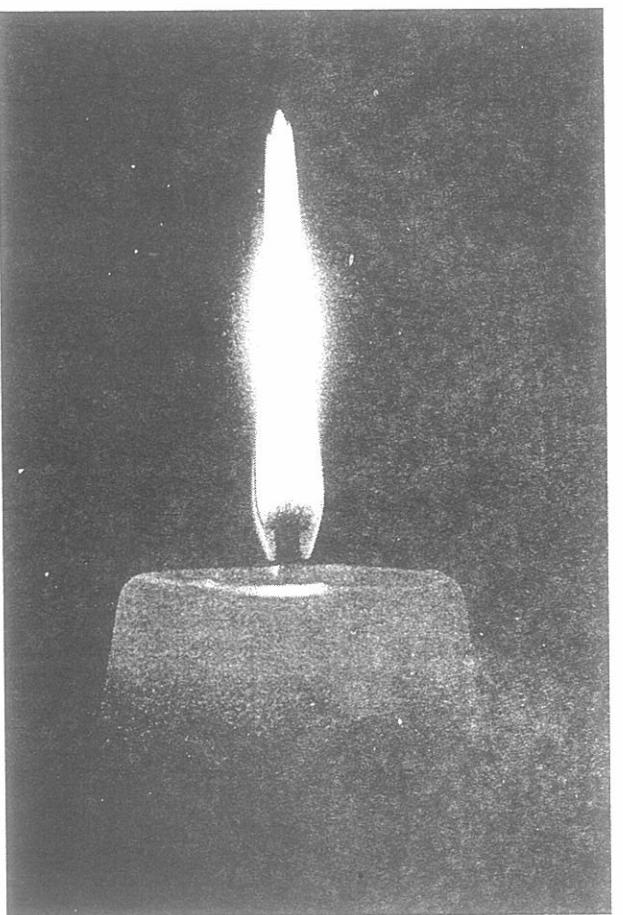
Rasprava o useljeništvu jedna je od rasprava koja se nikada ne iscrpljuje i koja neprekidno započinje iznova. Kršćani moraju biti prisutni u tim raspravama, pružajući prijedloge usmjerene otvaranju sigurnih perspektiva koje treba ostvariti i na političkom planu. Jednostavna javna optužba rasizma ili ksenofobije nije dovoljna.

Osim zauzimanja u projektima zaštite i promicanja prava selilaca, Crkva ima "zadaću sve cjelovitijeg preuzimanja uloge dobrog Samaritana, nastojeći biti blizu svim odbačenima" (*Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 1995.*).

6. "Selilaštvo u zoru trećega tisućljeća." Blizina Jubileja poziva nas na isčekivanje zore novoga dana za selilaštvo zazivajući "Sunce Pravde", Isusa Krista, da rasvijetli tminu koja se skuplja nad obzorjem zemalja u kojima su tolike osobe prisiljene oputovati. Kršćani predani prijemoći i skrbi za seliće u tom iskustvu nalaze daljnji motiv za zauzimanje. Ovdje bih želio

glasnik odigrao u pripremi beatifikacije kardinala Alojzija Stepinca. Osobito je naglasio ulogu suradnika iz svih Hrvatskih biskupija, osobito doprinosima biskupa, profesora, fotografa, i običnih vjernika koji su svojom suradnjom osvijetlili lik i djelo sluge Božjega Alojzija Stepinca. Postulator je osobito istaknuo i to, kako do dana današnjega nisu prestale objede, laž i podvare kojima se želi umanjiti svetost lika kardinala Stepinca, koji se još 1936. godine zauzeo za prognane Židove, koji je sustavno s propovjedanicima osudivao rasističku ideologiju te javno i privatno prosvjedovao protiv progona Židova, Srba, Cigana i svih drugih ljudi koji su bili žrtva nacističkog ili komunističkog progona. Svojstvo nadbiskupa Stepinca bilo je zastupanje ljudskih prava i osuda svake diktature koja je gušila i kršila ljudsko dostojanstvo.

U svojem djelovanju nadbiskup Stepinac imao je potporu Svetе Stolice, koja je već 3. rujna 1941. hvalila njegovo djelovanje zbog spašavanja proganjениh Židova i Srba.

Odgovarajući na brojne upite svećenika zašto hrvatska obavjesna sredstva: radio, televizija i tisak prešuće te zasluge nadbiskupa Stepinca, a i u svjetskom tisku čuju se optužbe protiv nadbiskupa Stepinca, dr. Batelja je odgovorio da je on u nekoliko navrata zamolio HTV da snimi emisiju koja bi svjetskoj javnosti na temelju izvornih dokumenata prikazala stvarni rad zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca, na što do sada nije bilo pozitivnog odgovora.

Vlč. Postulator je izrazio žaljenje što je HTV bez posebnog obrazloženja skinula s programa i jedini dokumentarni prilog uoči prvog blagdana Alojzija Stepinca, 9. veljače 1999. godine. Osim toga je izrazio nadu da će hrvatska javnost moći putem medija doći i do uvida u činjenice vezane uz istinito djelovanje Crkve u II. svjetskom ratu.

Zadar, 3. ožujka 1999.

Nedjeljko Zubović

odgaja i ispravlja; koja utaže glad za ljubavlju svake osobe. On nastavlja pokazivati obzorja života vječnoga koja otvaraju srce nadi i usred poteškoća, boli i smrti, osobito po onima koji sve ostavljaju da bi slijedili Krista, potpuno se posvećujući ostvarenju njegova Kraljevstva.

U ovoj 1999. godini posvećenoj Ocu nebeskom, htio bih pozvati sve vjernike na razmišljanje o pozivima za zaredene službenike i na zavjetovani život, slijedeći korake molitve "Očenaša" koju nas je sam Isus naučio.

1. "Oče naš, kaj ješi na nebesima"

Zazivati Boga kao Oca znači u njegovoj ljubavi prepoznati izvor života. U Ocu nebeskom čovjek, pozvan da bude njegovim djetetom, otkriva kako "smo bili izabrani prije postanka svijeta, da budemo sveti i neporočni pred njim u ljubavi" (Ef 1, 4). Drugi vatikanski koncil podsjeća da "Krist... upravo objavljujući misterij Oca i njegove ljubavi potpuno otkriva i čovjeka njemu samome te mu objavljuje užvišenost njegova poziva" (Gaudium et spes, 22). Za ljudsku osobu vjernost Bogu jamstvo je vjernosti upravo vlastitome biću i tako potpunog ostvarenja vlastitoga životnog nauma.

Svaki poziv ima svoj korijen u krštenju, kad kršćanin "nanovo rođen iz vode i Duha" (Iv 3, 5), postaje sudionikom milosnog događaja koji je na rijeci Jordanu otkrio Isusa kao "ljubljenog Sina" koji je Ocu omilio (Lk 3, 22). Iz krštenja za svaki kršćanski poziv izbjiga izvor prave plodnosti. Nužno je stoga posebnu skrb posvetiti inicijaciji katekumena i djece u otkrivanju krštenja i ostvarenju istinskoga djetinjeg odnosa s Bogom.

2. "Sveti se ime tvoje"

Poziv da budemo "sveti, jer on je svet" (Lev 11, 44) ostvaruje se kad se Bogu prizna mjesto koje mu pripada. U naše doba, sekularizirano i ipak očarano traženjem svetoga, postoji posebna potreba za svećima koji, snažno živeći prvenstvo Boga u svom životu, daju mu znatnu ljubaznu i providnosnu prisutnost.

Svetost, dar neprestanog istraživanja, najdragocjeniji i najdjelatniji je odgovor na glad nade i života suvremenoga života. Čovječanstvo treba svete svećenike i zavjetovane duše koji će dnevno živjeti dar potpunog sebedarja Bogu i bližnjemu; očeve i majke sposobne među kućnim zidovima svjedočiti milost sakramenta ženidbe, budeći u svima koji im se približe želju ostvariti

Stvoriteljev naum o obitelji; mlade koji su osobno otkrili Krista i ostali njime zadivljeni tako da oduševljavaju svoje vršnjake za Evanđelje.

3. "Dodi kraljevstvo tvoje"

Svetost zaziva "Kraljevstvo Božje", koje je Krist slikovito prikazao u velikoj i radosnoj gozbi ponuđenoj svima, ali određenoj samo onome koji prihvati obuci "svadbenu odjeću" milosti.

Zaziv "dodi kraljevstvo tvoje" potiče na obraćenje i podsjeća da zemaljski čovjekov dan mora biti označen neprestanim traženjem kraljevstva Božjega prije i iznad svega drugog. To je zaziv koji poziva napustiti svijet riječi koje nestaju da bi se velikodušno prihvatile obveze na koje nas Gospodin poziva, unatoč svakoj poteškoći i suprotstavljanju.

Moliti Gospodina "dodi kraljevstvo tvoje" znači, također, izabrati Očev dom kao vlastiti, živeći i djelujući prema Evanđelju te ljubeći u Isusovu Duhu; to istodobno znači otkriti da je Kraljevstvo "malo sjeme" obdareno neslućenom puninom života, ali trajno izloženo opasnosti da bude odbačeno i pogaženo.

Neka bi svi koji su pozvani na svećenstvo ili zavjetovani život s velikodušnom raspolaživošću prihvatali sjeme poziva koje im je Bog stavio u srce. Privlačeći ih slijediti Krista nepodijeljena srca, Otac ih poziva da budu radosni i slobodni apostoli Kraljevstva. U velikodušnom odgovoru na poziv oni će naći onu pravu sreću kojoj teži njihovo srce.

4. "Budi volja tvoja"

Isus je rekao: "Jelo je moje vršiti voju onoga koji me posla i dovršiti djelo njegovo" (Iv 4, 34). Tim riječima on otkriva da je osobni nacrt života upisan u providnosni Očev naum. Da bi ga se otkrilo, treba napustiti odviše zemaljsko tumačenje života, i u Boga staviti temelj i smisao osobnog života. Poziv je nadasev dar Božji: nije to izabrati, nego biti izabran; to je odgovor na ljubav koja prethodi i prati. Onome tko je poučljiv volji Gospodinovo život postaje primljeno dobro, koje po svojoj naravi teži preoblikovati se u prikazivanju i daru.

5. "Kruh naš svagdanji daj nam danas"

Isus je od Očeve volje učinio našu svagdanju hranu (usp. Iv 4, 34), i pozvao svoje uživati taj kruh kojim se utaže duhovna glad: kruh Riječi i Euharistije.

kod nas, pod komunističkim režimom, nije poštivalo pravo na vjersku slobodu. Mnogi su i kod nas morali zbog svoje vjere trpjeli i najgore progone. Pred svima njima prednjači mučenik Alojzije Stepinac, kojega je prošle godine papa Ivan Pavao II., na nezaboravnom euharistijskom slavlju na Mariji Bistrici, 3. listopada, proglašio blaženim. Sva su ta progona rezultat nepoštivanja osnovnog ljudskog prava na slobodu vjere. Stoga je uvijek, pa i danas, potrebno naglašavati i boriti se za slobodu vjeroispovijesti, kako reče u svojoj poruci za ovogodišnji Svjetski dan mira papa Ivan Pavao II. "Verska sloboda je središte ljudskih prava. Ona je toliko nepovrediva te zahtijeva da osobi bude priznata čak sloboda promjene vjeroispovijesti, ako to traži njezina savjest. Poznato je da ima država u kojima su pojedinci, obitelji i cijele skupine diskriminirani i potiskivani na rub društva zbog svojih vjeroispovijesti..." Sloboda je najveći dar kojim je Bog obdario čovjeka. Ali to je dar koji čovjek veoma često u svojem privatnom i javnom životu krivo shvaća i zloupotrebljava. Čovjek je uvijek bio osjetljiv i ljubomoran na svoju slobodu. U ovo naše vrijeme, u vrijeme demokracije, osjetljivost za slobodom u svim ljudima sve više raste. Istinski je sloboden samo onaj koji djeluje na Božji način, iz nesebične i čiste ljubavi. Onde gdje je na djelu ljudska sebičnost, profiterstvo, gdje nema sposobnosti za žrtvu i samoodrivanje tu nema prave slobode. Sv. Stošija i drugi kršćanski mučenici ispunjeni Duhom Svetim, iako su bili izloženi torturama i mučenjima svake vrsti sve do proljevanja krvi, smatrali su sebe u

ZADAR - KONZULTATIVNO-PASTORALNI SUSRETI

Zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenda zajedno s generalnim vikarom mons. Milivojem Bolobanićem započeo je ostvarivati konzultativno-pastoralne susrete na početku nove pastoralne godine 1999. sa svećenicima po svim dekanatima s područja zadarske nadbiskupije. Tako je u nedjelju, 3. siječnja, održao prvi sastanak sa svećenicima Benkovačkog dekanata, koji je održan u prostorijama župnog ureda u Benkovcu, i u ponедjeljak, 4. siječnja, drugi sa svećenicima Novigradskog dekanata, održanom u prostorijama župnog ureda u Pridragi.

U srijedu, 20. siječnja u prostorijama Nadbiskupskog doma u Zadru održao je susret sa svećenicima Silbanskog, Božavskog i Saljskog

pravom smislu slobodnima. Naprotiv, njihovi progonitelji i mučenici nisu bili slobodni jer su robovali krivim spoznajama, zabudama, oholostima, nastranim užicima. Takvi su uvijek spremni činiti i najveće nepravde drugim ljudima... U tako krivom shvaćanju slobode lako se upada u ropstvo zla i grijeha kojim čovjek na kraju i samoga sebe uništava. I danas mnogi mlađi ljudi pozivajući se na svoju slobodu provode cijele noći po disko-klubovima odavajući se drogi, alkoholu i razvratnom životu, postaju robovi tih poruka i nesposobni za život i za rad.

Zaključujući svoju riječ okupljenom mnoštvu riječko-senjski nadbiskup je pozvao sve da cijene svoju kršćansku slobodu koju smo primili na krštenju kad smo postali slobodnom Božjom djecom. Ne smijemo zaboraviti ni dar slobode koju smo stekli kao narod u slobodnoj i samostalnoj državi, za kojom smo toliko težili i za koju su pale premnoge žrtve. Cijeneći osobnu slobodu svakog pojedinca i slobodu države i naroda znači nesebično se zalagati za opće dobro i čuvati se svakog vida sebičnosti i korupcije.

Blagdan svete Stošije slavi se i u drugom nadbiskupijskom centru, u Biogradu na Moru. Tamo je prijepodnevnu svečanu koncelebriranu svetu misu predvodio i okupljenim vjernicima zanosno propovijedao hvarki biskup mons. Slobodan Štambuk, a crkveno pjevanje predvodio župni pjevački zbor.

Nedjeljko Zubović

dekanata, a istog dana navečer u Visočanima, u prostorijama župnog ureda, sa svećenicima Žemuničkog dekanata. U četvrtak, 21. siječnja u Ražancu održan je susret sa svećenicima Ražanačkog i Paškog dekanata, a u petak, 22. siječnja, u Preku susret sa svećenicima Ugljanskog i Pašmanskog dekanata. Cilj tih pastoralno-konzultativnih susreta sa svećenicima na terenu je unapređenje pastoralnog rada i zajedništva među svećenicima, te promišljanje i realizacija važnih pastoralnih događaja i proslave obljetnica koje slijede u ovoj godini. Među važnijim događajima koji će biti snažnije obilježeni u "Godini Boga Oca" u zadarskoj nadbiskupiji, o kojima smo već izvještavali javnost, proslava je 250. obljetnice

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

IZJAVA ZA JAVNOST SA SUSRETA BISKUPA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE I BISKUPSKE KONFERENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE

U Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu održan je 25. siječnja 1999. godine susret biskupa Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Raspravljujući o središnjoj temi susreta, biskupi iz Bosne i Hercegovine upoznali su biskupe iz Hrvatske s teškim stanjem Katoličke crkve u toj zemlji. Međunarodna zajednica proglašila je prošlu godinu godinom povratak. Umjesto očekivanog procesa povratak prognanika i izbjeglica iz tamošnjih biskupija, zbog političkih, gospodarskih i sigurnosnih razloga, mnogi vjernici koji su izdržali sve strahote rata prisiljavaju se na sustavno iseljavanje. Suočeni s ovim dramatičnim stanjem biskupi obiju Konferenciju još jedanput su istaknuli važnost opstanka Katoličke crkve kao i samog hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini za utvrđivanje trajnog i pravednog mira. Zato traže od predstavnika međunarodne zajednice, koji u toj zemlji donose glavne odluke, da u ime pravde pomognu ostanak i povratak svih prognanih bez obzira na njihovu vjersku i narodnu pripadnost ili kraj iz kojeg su prognani. Od odgovornih i legitimno izabranih predstavnika hrvatskog naroda u BiH traže da zbog budućnosti hrvatskoga naroda u cijelini, a u skladu s preuzetim obvezama, štite opstojnost Hrvata u svim dijelovima te zemlje njihovih pradjedova. Sve strukture društvenog i političkog života u Republici Hrvatskoj pozivaju da ih u tome, u granicama svojih zakonskih mogućnosti i međunarodnih normi, svesrdno pomažu.

Biskupi izražavaju svoju blizinu i duboku solidarnost sa svima onima koji su bili prisiljeni napustiti svoj rodni kraj i potiću ih da ne izgube nadu i vjeru u Božju Providnost. Svjesni svoje odgovornosti pred poviješću i dosljedni svojim

stavovima tijekom cijelog minulog rata i nakon njega, pastiri Crkve potiču katoličke vjernike da koriste svoje pravo na povratak te da u svojim sredinama nastoje svjedočiti katoličku vjeru kako su to kroz duga stoljeća samoprijeđeno i ljubavlju biskupi se obraćaju napose svećenicima, redovnicima i redovnicama da se ne umore u nastojanju da prognanicima, izbjeglicama i iseljenicima pomognu oko povratak.

Ovo teško stanje zahtijeva i sasvim konkretnu solidarnost među vjernicima te biskupi pozivaju katolike u Hrvatskoj i u inozemstvu da na različite načine, a osobito kroz kumstvo između pojedinih župa i misija, doprinesu u stvaranju uvjeta za povratak.

Osjećajući još uvijek svu težinu posljedica rata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, biskupi s tjeskobom prate izvještaje koji ovih dana stižu o sukobima na Kosovu te izražavaju svoju solidarnost sa svim žrtvama nasilja.

Svojom molitvom biskupi podupiru sva nastojanja u zaštiti temeljnih prava i sloboda svih ljudi i naroda u ovom dijelu Europe te njihovu nadu i budućnost polažu u ruke Boga Gospodara povijesti.

Zagreb, 25. siječnja 1999.

U ime biskupa
Hrvatske biskupske
konferencije

U ime biskupa
Biskupske konferencije
Bosne i Hercegovine

+ Josip Bozanić
predsjednik HBK

+ Vinko kard. Puljić
predsjednik BK BiH

VIJESTI I DOGAĐAJI

MISA ZAHVALNICA I SVJETSKI DAN MIRA

Gospodin nadbiskup Ivan Prenda predvodio je na Staru godinu, 31. siječnja 1998. godine misu zahvalnicu u katedrali svete Stošije u Zadru, u koncelebraciji s nadbiskupom u miru mons. Marijanom Oblakom te generalnim vikarom mons. Milivojem Bolobanićem i šestoricom svećenika, u nazočnosti velikog broja vjernika. U svojoj riječi nadahnutoj temom svetog evanđelja, među ostalim, Nadbiskup je istaknuo da Božja riječ vodi vrijeme i ljudsku povijest. Od kad je "Riječ tijelom postala" sve vrijeme je Božje vrijeme i naša povijest je njegova povijest. Naš put postao je njegov put... U godini koja odlazi u svim se analizama i komentarima obično promatra materijalističkim pogledom a rijetko se polazi od analize kakva nam je bila u duhovnom smislu. Vrijednost jedne godine cijeni se u onoj mjeri u koliko smo ostvarili svoje kršćanstvo i postali novi ljudi, bolji ljudi i postali bolji graditelji novog i zdravijeg svijeta i društva. Osvrnuvši se na važnije pastoralne događaje u protekloj godini, koja je u Zadarskoj nadbiskupiji bila posvećena duhovnim zvanjima, Nadbiskup je s radošću na-

glasio da je protekla godina duhovno bila oplođena novim zvanjima u trojici mladomisnika, u novim bogoslovima i sjemeništarcima. Također se je osvrnuo i na neka značajnija ostvarenja na obnoviteljskom planu u vidu obnove porušenih objekata i revitalizacije u postradalim župama Zadarske nadbiskupije. Na završetku mise svi prisutni u katedrali svete Stošije zahvalili su Gospodinu za proteklu 1998. godinu ispjevavši zadarskim crkvenim napjevom glasoviti himan "Tebe Boga hvalimo".

Na blagdan Svetе Bogorodice Marije, 1. siječnja 1999., kada se slavi Svjetski dan mira, nadbiskup mons. Ivan Prenda slavio je koncelebriranu svetu misu u katedrali svete Stošije prije podne u 11 sati. On je u svojoj propovijedi prisutnim vjernicima izložio glavne točke iz poruke Svetoga Oca za proslavu Svjetskog dana mira 1999., koja glasi: "*U poštivanju ljudskih prava tajna je pravoga mira.*"

Nedjeljko Zubović

GODINA NADBISKUPSKOG SJEMENIŠTA "ZMAJEVIĆ"

S prvim danom nove 1999. godine, zadarški nadbiskup mons. Ivan Prenda proglašio je ovu godinu za područje Zadarske nadbiskupije GODINOM NADBISKUPSKOG SJEMENIŠTA "ZMAJEVIĆ", povodom proslave 250. godišnjice njegova osnutka. Tom prigodom Nadbiskup je uputio svoje pastirske pismo svim svećenicima, redovnicama, redovnicima i svim vjernicima u Nadbiskupiji ističući da je obilježavanje te visoke obljetnice života i djelovanja sjemeništa "Zmajević" u Zadru "naša ljudska, duhovna i kulturna obveza. Svi koji su bili sjemenište 'Zmajević': učenici, odgojitelji i profesori, zavrjeđuju naše divljenje i zahvalnost za nemjerljiv doprinos životu i radu te crkvene ustanove u Nadbiskupiji zadarskoj i hrvatskom narodu".

Zadar je kroz svoju dugu povijest imao bogatu tradiciju školstva. Sjetimo se kaptolskih škola u raznim razdobljima srednjovjekovlja. Imao je i sjemenište "Florio", utemeljeno poslije Tridentskog sabora, točnije 1656. godine. Na poseban način kulturnu povijest Zadra obilježilo je sveučilište otaca Dominikanaca, utemeljeno 1396. godine.

Kada je sretno uredio Zadarsku nadbiskupiju, njezin veliki nadbiskup Vicko Zmajević, već pri kraju svoga života, odlučio je utemeljiti glagoljaško sjemenište za odgoj klera potrebna hrvatskom puku. Iako se pobrinuo za njegovu zgradu, a za način uzdržavanja osnivao je i zaklade, nije ga zbog smrti 1745. godine uspio otvoriti. Njegovu dalekovidnu zamisao ostvario je njegov nasljednik nadbiskup Mate Karaman, otvorivši glagolja-

situacijama. NKU ima također u planu objasnitи, u izravnom susretu sa sindikatima, stavove Crkve kako se vjeroučitelje ne bi ljudski i kršćanki diskvalificiralo, ukoliko se ne koriste svojim pravom na štrajk;

h) svi vjeroučitelji, osim prava, imaju i obveze u školi, u što spada i prisustvovanje sjednicama školskog vijeća, dežurstvo i dr., čime uz ostalo mogu i samim svojim prisustvom uspješno odgojno djelovati i na taj način podizati duhovni standard škole; izostajanje se mora opravdati u izričitom dogovoru sa ravnateljem koji će sigurno povremeno pokazati razumijevanje, barem za župnike koji imaju neodgovide župne obveze.

9. Iz izloženog se vidi da je za kvalitetno ostvarivanje kako vjeronauka u školi i u župi tako i za predškolsku dob i za rad s osobama s poteškoćama u razvoju potrebno omogućiti da biskupijski katehetski uredi dobro funkcioniraju, za što bi predstojnicima trebalo omogućiti puno radno vrijeme. Oni trebaju kompetentno nastupati pred vjeroučiteljima i prosjetnim vlastima. U tom smislu svaki biskupijski katehetski ured treba u što skorije vrijeme izraditi svoj pravilnik po kojem će djelovati. U protivnom se događa da Nacionalni katehetski ured mora rješavati ona pitanja koja, i po načelu subsidijarnosti, spadaju na biskupijski katehetski ured. Imamo dojam kako mnogi očekuju da NKU HBK preuzme ili izvrši određene zadatke, za koje on po svojoj naravi nije određen ni tako ustrojen (vidi *Pravilnik NKU-a*).

10. Službene osobe s kojima će NKU kontaktirati u svezi s osnovnim pitanjima jesu: prof. Ivan Janeš, pomoćnik ministra u Upravi za školstvo (Trg burze 6, Zagreb) te dr. Mijo Cindrić, pomoćnik ministra i ravnatelj Zavoda za unapređivanje školstva Ministarstva prosvjete i športa RH, zajedno s prof. Nevenkom Lončarić-Jelačić, savjetnicom u Zavodu (Badalićeva 24, Zagreb). Biskupijski katehetski uredi (predstojnici) neka što prije uspostave kontakt s pročelnicima područnih jedinica Ministarstva prosvjete i športa.

Zagreb, 10. veljače 1999.

Za Nacionalni katehetski ured:

dr. Milan Šimunović, v.r., predstojnik
dr. Alojzije Hoblaj, v.r., viši savjetnik

Župa		broj krštenih	broj vjenčanih	broj umrlih	broj PP	broj kriz.	broj obitelji	broj duša
		dj. o.	katol. mij. r.b.	prov. neprov.				
11.	Bibinje	51 51 + 0	17 17 + 0 + 0	17 11 + 6	55	51	920	3.894
12.	Crno	4 4 + 0	0	4 1 + 3	6	0	111	360
13.	Diklo	9 9 + 0	11 11 + 0 + 0	11 6 + 5	8	25	380	1.190
14.	Draëvac Zadarski	1 1 + 0	2 2 + 0 + 0	1 1 + 0	3	3	39	215
15.	Kožino	14 14 + 0	2 1 + 0 + 1	6 3 + 3	0	25	173	572
16.	Ploče	17 16 + 1	6 6 + 0 + 0	6 5 + 1	18	21	334	1.200
17.	Bokanjac	16 16 + 0	6 6 + 0 + 0	13 8 + 5	18	36	462	1.524
18.	Sukošan	34 34 + 0	15 14 + 1 + 0	30 12 + 18	37	0	886	3.344
	Ukupno:	814 715 + 99	372 352 + 8 + 12	379 166 + 213	900	868	17.177	71.046
Zemunički dekanat								
1.	Zemunik	19 19 + 0	14 14 + 0 + 0	17 11 + 6	16	0	379	1.632
2.	Briševi	11 9 + 2	5 5 + 0 + 0	6 1 + 5	10	0	169	626
3.	Galovac	24 24 + 0	5 3 + 2 + 0	17 12 + 5	19	0	279	1.133
4.	Gorica - Raštane	28 27 + 1	9 9 + 0 + 0	21 11 + 10	26	55	410	1.500
5.	Murvica	24 24 + 0	8 8 + 0 + 0	6 2 + 4	25	0	188	650
6.	Poličnik	20 20 + 0	7 6 + 1 + 0	20 15 + 5	17	49	329	1.384
7.	Suhovare	11 11 + 0	2 1 + 1 + 0	3 2 + 1	6	29	137	767
8.	Škabrnja	37 36 + 1	6	17 9 + 8	12	118	300	1.000
9.	Visočane	4 4 + 0	2	8 7 + 1	2	10	98	380
	Ukupno:	178 174 + 4	58 54 + 4 + 0	115 70 + 45	133	261	2.289	9.072

s obzirom na ispravnost naučavanja i s obzirom na osobno čudoređe.

Članak 6.

(1) Nastavu katoličkoga vjeroučitelja u javnim osnovnim i srednjim školama mogu izvoditi:

- diplomirani teolozi odnosno vjeroučitelji s ekvivalentnom visokom teološkom stručnom spremom (VII/I)

- diplomirani katehete odnosno vjeroučitelji s ekvivalentnom visokom stručnom spremom iz religiozne pedagogije i katehetike (VII/I).

(2) Nastavu katoličkoga vjeroučitelja u svim razredima javne osnovne škole mogu izvoditi i katehete kojima se diplomom priznaje viša stručna spremma iz religiozne pedagogije i katehetike, odnosno vjeroučitelji s ekvivalentnom višom stručnom spremom (VI), uz uvjet da su svoje teološko-katehetsko školovanje završili do kraja 1998. godine.

(3) Nastavu katoličkoga vjeroučitelja u odjelima razredne nastave mogu izvoditi i katehete odnosno vjeroučitelji koji imaju diplomu ili ekvivalentnu ispravu o srednjoj stručnoj spremi (IV) iz religiozne pedagogije i katehetike, uz uvjet da su svoje teološko-katehetsko školovanje završili prije uvođenja vjeroučitelja u hrvatski školski sustav (škol. god. 1991/92.).

(4) Vjerski odgoj u javnim predškolskim ustanovama mogu izvoditi:

- odgojitelji predškolske djece, pod uvjetom da uz stručnu spremu utvrđenu propisima Republike Hrvatske imaju i dostatnu teološko-katehetsku, psihološko-pedagošku i didaktičko-metodičku spremu u vjerskom odgoju

- osobe iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka pod uvjetom da su dostatno oспособljene za vjerski odgoj djece predškolske dobi, o čemu ocjenu donosi dijecezanski biskup.

(5) Iznimno kad se za izvođenje nastave katoličkoga vjeroučitelja u javnoj osnovnoj ili srednjoj školi odnosno vjerskoga odgoja u javnoj predškolskoj ustanovi ne može osigurati odgovarajuća osoba u smislu stavka 1., 2., 3. odnosno 4. ovoga članka, nastavu vjeroučitelja odnosno vjerski odgoj može izvoditi i druga osoba ako joj dijecezanski biskup izda ispravu o kanonskome mandatu (missio canonica).

Članak 7.

Hrvatska biskupska konferencija dostavlja Ministarstvu prosvjete i športa popis crkve-

nih učilišta na kojima se stječu navedeni obrazovni stručni naslovi, te izvješćuje o svim promjenama u svezi s time.

Članak 8.

O trajnom stručnom usavršavanju vjeroučitelja brinut će se Hrvatska biskupska konferencija u suradnji s Ministarstvom prosvjete i športa.

Članak 9.

Na polaganje stručnoga ispita i napredovanje u zvanje mentora i savjetnika, u načelu vrijede analogni uvjeti i postupci propisani odgovarajućim pravilnicima Ministarstva prosvjete i športa. Specifičnosti pak tih uvjeta i postupaka preciziraju se posebnim pravilnicima odobrenima od Ministarstva prosvjete i športa i Hrvatske biskupske konferencije.

Članak 10.

(1) Hrvatska biskupska konferencija po Nacionalnom katehetskom uredu stručno vodi, promiče i uskladjuje cjelokupni katolički vjerski odgoj i naobrazbu, trajno stručno usavršavanje vjeroučitelja te njihovo napredovanje u zvanje mentora i savjetnika.

(2) Pri Nacionalnom katehetskom uredu djeluju viši savjetnici za vjerski odgoj u javnim predškolskim ustanovama te za vjeroučitelja u javnim osnovnim i srednjim školama, koje imenuje Hrvatska biskupska konferencija.

(3) Dijecezanski biskup preko savjetnikâ za vjeroučitelja u školama koji djeluju pri dijecezanskim katehetskim uredima vodi brigu o izvođenju katoličkoga vjerskog odgoja u javnim predškolskim ustanovama i nastave katoličkoga vjeroučitelja u javnim osnovnim i srednjim školama.

Članak 11.

(1) Katoličke vjerske tradicije duboko su ukorijenjene u hrvatskoj kulturnoj baštini, što će se u javnom hrvatskom školstvu uzimati u obzir, napose u provođenju prikladnih vjersko-kulturnih inicijativa i programa, koje uz školstvo obuhvaćaju najrazličitija područja društvenoga i kulturnog života.

(2) Bogoštovni čini redovito se slave u crkvenim prostorima, s time da se, u dogovoru sa školskim vlastima, u osobitim prilikama i okolnostima mogu slaviti i u školskim prostorima.

Župa		broj krštenih	broj vjenčanih	broj umrlih	broj PP	broj kriz.	broj obitelji	broj duša
		dj. o.	katol. mij. r.b.	prov. neprov.				
6.	Starigrad Paklenica	20 20 + 0	7 7 + 0 + 0	21 10 + 11	18	0	351	1.380
7.	Seline	9 9 + 0	3 3 + 0 + 0	7 2 + 5	4	0	141	560
8.	Tribanj Krušćica	4 4 + 0	3 1 + 0 + 2	1 0 + 1	3	0	123	510
9.	Islam Latinski	10 10 + 0	4 4 + 0 + 0	10 3 + 7	8	24	180	785
	Ukupno:	88 88 + 0	37 35 + 0 + 2	116 57 + 59	86	71	2.055	7311
	Salski dekanat							
1.	Sali	5 5 + 0	1 1 + 0 + 0	17 17 + 0	5	0	247	728
2.	Luka	4 2 + 2	0	8 7 + 1	1	1	56	119
3.	Žman	3 3 + 0	1 1 + 0 + 0	6 6 + 0	3	6	79	201
4.	Mali Iž	5 5 + 0	0	14 5 + 9	1	3	102	180
5.	Veli Iž	7 2 + 5	6 6 + 0 + 0	20 7 + 13	14	22	187	420
6.	Zaglav	0	0	2 2 + 0	0	0	46	170
7.	Rava	1 1 + 0	0	3 0 + 3	0	0	56	83
	Ukupno:	25 18 + 7	8 8 + 0 + 0	70 44 + 26	24	32	773	1.901
	Silbanski dekanat							
1.	Silba	0	0	15 1 + 14	0	0	102	283
2.	Premuda	0	0	0	0	0	40	59
3.	Molat	0	0	6 4 + 2	0	0	58	95
4.	Brgulje	0	0	2 0 + 2	0	0	32	50
5.	Zapuntel	0	0	4 3 + 1	0	0	37	60
6.	Olib	0	0	6 4 + 2	3	0	88	186

NACIONALNI KATEHETSKI URED
HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE
10000 ZAGREB, Kaptol 12
Tel (fax): (01) 48 14 589

Zagreb, 20. veljače 1999.

Br. 39/99

Predmet: Obavijest o Stručnom skupu o vjerskom odgoju djece predškolske dobi u izvanobiteljskim uvjetima
Poziv na sudjelovanje

Dekanu Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
Rektorima područnih teologija
Dekanu Filozofsko-teološkog instituta DI
Predstojnicima teološko-katehetskih instituta

U privitku Vam dostavljamo program stručnih odnosno znanstveno-stručnih i istraživalačkih skupova koji će se održati tijekom ove školske godine, a u organizaciji Nacionalnog katehetskog ureda Hrvatske biskupske konferencije i Ministarstva prosvjete i športa Republike Hrvatske - Zavoda za unapređenje školstva. Nema sumnje da je uloga visokih crkvenih učilišta od temeljne važnosti također i u trajnom stručnom obrazovanju crkvenih djelatnika, a što se događa i preko planiranih stručnih skupova. Stoga očekujemo angažman barem onih profesora koji se po svojoj struci bave naznačenom tematikom.

Šaljemo Vam i cjelovit program prvog Stručnog skupa o vjerskom odgoju predškolske djece u izvanobiteljskim uvjetima. Nema sumnje da je to područje vjerskog odgoja od posebnog značenja, kojemu stjecanjem okolnosti nismo posvećivali dužnu pozornost u našem teološko-katehetskom studiju. Valja ozbiljno voditi računa i o upozorenju odnosno smjernicama općih crkvenih dokumenata koji ističu da je upravo predškolska dob jedna od najboljih prilika za katehezu odraslih, odnosno mlađih obitelji. Međutim, sada smo pozvani da tom pitanju u programiranju studija dadnemo više mjesta i da omogućimo specijalizaciju za one koji se žele više posvetiti problematici predškolskog vjerskog odgoja. Povoljna je činjenica da je pročelnik katedre religiozne pedagogije i katehetike na Katoličkom bogoslovnom fakultetu priznati stručnjak na nacionalnom planu za pitanje predškolskog vjerskog odgoja. Smatramo uputnim da se u obnovljenom programiranju studija prema konceptu ovog predmeta na KBF-u ustroje i slični predmeti na drugim fakultetima, odnosno institutima. Bilo bi dobro da o tome na redovitoj sjednici Vijeća obavijestite članove Vijeća i ostale profesore.

Preporučamo da na ovom stručnom skupu sudjeluju profesori koju u svom predmetu obrađuju ovo pitanje. Isto tako, predlažemo da se na ovaj skup uputi jedan do dva studenta koji za ovo imaju afiniteta, a pogotovo ako se misle posvetiti radu u predškolskim ustanovama. Svakako je potrebno da se prethodno prijave.

U očekivanju Vašeg sudjelovanja, srdačni pozdrav
U ime NKU-a HBK

*Msgr. dr. Milan Šimunović,
predstojnik*

Prilog:

- Prijedlog katehetsko-pastoralnoga plana NKU-a HBK
- Obavijest o stručnim skupovima

Zupanija		Paski dekanat		Pasmanski dekanat		Razanacki dekanat		Radovin		Sivnica		Vinjercac				
Broj dusa	Broj obitelji	Broj krisetnih	Broj vjenčanih	Broj umrlih	Broj PP	Broj kris.	Broj o.	Katol. mje. r.b.	Provj. neprvo.	Zupanija	Paski dekanat	Pasmanski dekanat	Razanacki dekanat	Radovin	Sivnica	Vinjercac
1.	Pašag	50	37 + 13	17	41	21 + 20	41	8	750	2.471						
2.	Barbat	2	2 + 0	1	10	8 + 2	6	0	201	607						
3.	Koljan	5	5 + 0	4	2	1 + 1	22	0	209	677						
4.	Dimjiskaa	10	10 + 0	5	8	1 + 7	0	0	95	180						
5.	Povljana	7	7 + 0	0	4	3 + 1	0	0	180	650						
6.	Vlasici	8	8 + 0	0	3	1 + 2	0	0	90	180						
7.	Ukupno:	82	69 + 13	27	26 + 0 + 1	68	69	8	1.525	4.765						
1.	Pasmanski dekanat	10	10 + 0	4	16	6 + 10	4	0	140	260						
2.	Nevidane	3	3 + 0	3	11	5 + 6	18	0	160	680						
3.	Banj	3	3 + 0	0	7	5 + 2	0	0	55	168						
4.	Dobropoljana	3	3 + 0	0	3	1 + 2	4	0	72	282						
5.	Zdrelac	2	2 + 0	0	7	5 + 2	0	0	88	265						
6.	Tkon	11	7 + 4	8	8 + 0 + 0	9 + 0	9	0	172	735						
7.	Ukupno:	32	28 + 4	15	15 + 0 + 0	33	35	0	687	2.390						
1.	Razanac	17	17 + 0	7	7 + 0 + 0	21 + 11	26	29	600	1.910						
2.	Ljubac	6	6 + 0	3	3 + 0 + 0	9 + 5	4	0	149	467						
3.	Radovin	9	9 + 0	2	2 + 0 + 0	5 + 3	9	16	137	569						
4.	Sivnica	12	12 + 0	8	8 + 0 + 0	19	12	0	270	850						
5.	Vinjercac	1	1 + 0	0	9	3 + 6	2	2	104	280						

Ovim "Prisjedlogom" Nacionalni katehetski uređ HRK izjavljuje postovane naslovne i sru-
katiolicku javnost o svojim glavnim zadatama i našazanjima politavtima te poziva na suradnju sve one
suradnju ponasprje molimo u izrabi konstrukcijom doprinos novom katehetskom pastoralu u našoj Crkvi. Za
NRK, s time da svog prizadebe i sugestije destabilite uređu naškasmine do 15. veljače 1999.
kako bi taj Plan mogao biti obavljen u pravom rođu GIASNIKA NKU-a HRK. Pritom je nužno
ostvaritići što bolji koordinatori i kooperativisti katehetski uređi naškasmine do 15. veljače 1999.
vodeći računa o okređenim nadležnostima i specifičnostima, a u prepostavci da su biskuupske skupštine
konkretnim potrebama Bićege naroda, te izradući, provjeravajući i promičući katehetske planove i
programe u uskoj suradnji s biskuupskim katehetskim uređima, predlaže da se nakon sedmogodišnjeg
iskustva u školi o vjerovanju progovori otvoreni te da se o tom pothvatu nase Crkve dašu smirenni
i objektivni sudovi. U isto vrijeme namjerava poradići kako bi se dogodili pomaci i vidi kvalitetne
ostvarivane katehetske i crkvene posaborske dokumente iz područja religiozne
pedagoške i katehetike i crkvene pastoralne, osobito na Općem direktoriju za katehezu (1997.),
vazdavajući i sljedeći hrvatsku katehetiku tradiciju, a sve na temelju posebnog Pravilnika koji je
odobrila Hrvatska biskuupska konferencija.

Rad NKU-a HRK temelji se na relevantnim posaborskim dokumentima iz područja religiozne
pedagoške i katehetike i crkvene pastoralne, osobito na Općem direktoriju za katehezu (1997.),
vazdavajući i sljedeći hrvatsku katehetiku tradiciju, a sve na temelju posebnog Pravilnika koji je
odobrila Hrvatska biskuupska konferencija.

Platni i programski vjerovanju skoli. Pritom je nužno imati pred očima Ugovor
između Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske biskuupske konferencije o katoičkom vjerovanju u javnim
skolama i vjeriskom odgoju u javnim predškolskim i stanovalama (prihvacen na zasjedanju Hrvatske
vlade 22. listopada 1998.), gdje je riječ o provedbenom pravnom preciziranju načinu
ugovora između Svetog Stolice i Republike Hrvatske o suradnji na području obogaša i kulturne (potpisana
18. prosinca 1996. a ratificiran u Hrvatskom saboru 24. siječnja 1997.). Prema tome katoički je
vjeronauk u hrvatskom skolskom sustavu ozakonjen ugovorima na medunarodnoj državnoj razini. Iz
toga priznati da je neupitno mjesto vjerovanja u našem školstvu. Dakako, zadatak je naše Crkve
vjerovanju i katehetici da je naša zadužba ozakonjen ugovorima na medunarodnoj državnoj razini. Iz

**HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE
DJELOVANJA NACIONALNOGA KATEHETSKOG UREDA
PRJEDLOG KATEHETSKI-PASTORALNOGA PLANA
BISKUPJSKIM KATEHETSKIM UREDIMA
ZUPNIM UREDIMA
VJEROUCITELJICAMA I VJEROUCITELJIMA**

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA
NACIONALNI KATEHETSKI URUD
10000 Zagreb, Kapetol 12, tel./fax (01) 48 14 589

Župa		broj krštenih	broj vjenčanih	broj umrlih	broj PP	broj kriz.	broj obitelji	broj duša
		dj. o.	katol. mij. r.b.	prov. neprov.				
Ninski dekanat								
1.	Nin	17 17 + 0	8 7 + 0 + 1	18 11 + 7	19	0	394	1.422
2.	Zaton	5 5 + 0	3 3 + 0 + 0	7 2 + 5	1	18	188	617
3.	Dračevac Ninski	4 4 + 0	2 2 + 0 + 0	5 3 + 2	9	0	71	206
4.	Vrsi	15 15 + 0	9 9 + 0 + 0	15 4 + 11	32	0	397	1.500
5.	Poljica	11 11 + 0	2 2 + 0 + 0	9 6 + 3	2	0	150	698
6.	Petrčane	6 6 + 0	0	8 6 + 2	9	4	173	516
7.	Privlaka	38 37 + 1	11 11 + 0 + 0	25 14 + 11	25	1	600	2.200
8.	Vir	16 16 + 0	4 3 + 0 + 1	15 8 + 7	10	0	413	1.120
	Ukupno:	112 111 + 1	39 37 + 0 + 2	102 54 + 48	107	23	2.386	8.279
Novigradski dekanat								
1.	Novigrad	21 21 + 0	11 10 + 0 + 1	15 4 + 11	0	0	230	460
2.	Jasenice	22 21 + 1	2 2 + 0 + 0	17 11 + 6	11	0	240	900
3.	Obrovac	9 8 + 1	1 1 + 0 + 0	2 1 + 1	10	0	239	815
4.	Kruševo	28 28 + 0	9 9 + 0 + 0	30 16 + 14	18	0	332	480
5.	Podgradina	17 17 + 0	6 6 + 0 + 0	9 4 + 5	11	24	190	700
6.	Posedarje	20 18 + 2	5 5 + 0 + 0	13 9 + 4	12	19	370	1.300
7.	Pridraga	39 39 + 0	9 9 + 0 + 0	20 16 + 4	24	0	555	2.715
8.	Smilčić	6 6 + 0	0	3 3 + 0	5	0	55	240
	Ukupno:	162 158 + 4	43 42 + 0 + 1	109 64 + 45	91	43	2.211	7.610

1. Stručna kvalifikacija vjeroučitelja

NKU HBK očekuje da naša crkvena učilišta što prije uspostave još kvalitetnije teološko-katehetsko obrazovanje, nužno za stjecanje stručne spreme za vjeroučiteljsku službu u današnjim prilikama. Program toga obrazovanja u bitnome treba biti jedinstven za sva crkvena učilišta.

Isto tako NKU HBK izražava spremnost za suradnju s nadležnim institucijama, osobito s Katehetskim institutom KBF-a u Zagrebu, da se u što skorije vrijeme završi postupak o utvrđivanju ekvivalencije odgovarajuće spreme iz religiozne pedagogije i katehetike za sve vjeroučitelje koji su završili određeni studij, ali zbog nekih okolnosti nisu stekli diplomu. NKU HBK može pomoći u razradi kriterija i načina kako će biskupijski katehetski uredi utvrditi tko od aktualnih vjeroučitelja, koji nemaju diplome, može uputiti molbu Katehetskem institutu radi reguliranja svoga statusa.

2. Stručni ispiti, mentori i savjetnici (stručno-pedagoški nadzor)

U ovom "prijelaznom razdoblju" (od dvije godine: 1998.-2000.) rješava se pitanje stručnih ispita (tko i gdje će polagati), pitanje savjetnika, odnosno stručno-pedagoškog nadzora realizacije vjeronomućnosti u školama, kao i pitanje vjeroučitelja mentora za praćenje vjeroučitelja početnika. U tijeku je izradba Pravilnika o stručnom ispitu te o napredovanju u mentorsku i savjetničku službu. Te prijedloge Pravilnika izrađuju posebno povjerenstvo, sastavljeno od predstavnika NKU-a HBK i Ministarstva prosvjete i športa.

3. Program za trajnu katehetsku formaciju vjeroučitelja

NKU HBK pridaje prioritetu važnost trajnoj katehetskoj formaciji vjeroučitelja, koja se ostvaruje:

a) na nacionalnom planu (catehetski stručni skupovi, stručna savjetovanja, seminari i dr.) za predškolsku dob, osnovnu i srednju školu, za rad s osobama s teškoćama u razvoju te u isto vrijeme za župnu katehezu (u organizaciji NKU-a)

b) na metropolitanskom i biskupskom planu (u organizaciji biskupijskih katehetskih ureda, uz pomoć NKU-a HBK).

Napomene:

- Pitanje trajne katehetske formacije potrebno je temeljito reformirati, u suradnji i s Ministarstvom prosvjete i športa odnosno Zavodom za unapređenje školstva u svemu što se odnosi na vjeronomućnost u školi, kako bi vjeroučitelji bili što osposobljeniji za animiranje katehetskog itinerarija, odnosno za realizaciju sata vjeronomućnosti kao komunikacijskog čina/procesa (vidi: Opći direktorij za katehezu - 1997, br. 235).

- NKU HBK radi na nacrtu Plana i programa specijalnih tema za biblijsko-teološko-katehetsko doškolovanje, te za usavršavanje u didaktičko-metodičkim pristupima u katehezi, vodeći računa o doprinosu humanističkih znanosti, i dr. Osobitu pažnju treba posvetiti duhovno-vjerničkom identitetu vjeroučitelja (osnovne dimenzije: biti, znati i znati činiti).

U trajnu formaciju svakako, uz ostalo, spada što bolja razrada i primjena novoga Plana i programa katoličkoga vjeronomućnosti u osnovnoj školi, a isto tako i proučavanje novoga Općeg direktorija za katehezu, te temeljnih poruka Pape Ivana Pavla II. u povodu drugog posjeta Hrvatskoj (2.-4. listopada 1998.) koje se odnose na novu evangelizaciju odnosno katehizaciju, te uzimajući u obzir teme koje se odnose na Veliki jubilej - "Godina Boga Oca".

- NKU HBK konzultira Ministarstvo s obzirom na neke teme koje bi trebale ući u program, osobito one koje se odnose na program pripravničkog staža, polaganje stručnog ispita, stručno-pedagošku pomoć, upoznavanje djelatnosti i organiziranosti škole te njezine uloge u odgojno-obrazovnom sustavu u cjelini (planiranje i programiranje, organiziranje nastave, pripremanje i izvođenje odgojno-obrazovnog procesa, sustavno praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje rada učenika, sudjelovanje u radu stručnih tijela škole i dr.).

Br. 34/1999.

VJESNI

VJESNIK

NKU HBK suradnje s biskupijskim katedralskim u izradi programa za biskupijske katoličke skupine. Predratne se da u svakoj biskupiji godišnje budu dva stručna katedarska skupina (jedan na području, drugi pri kraju školske godine) koji bi se razumjeli također kao stručni aktivni posudjivali organiziraju po potrebi strukture za posebne aktivnosti grupacije vjeroučitelja.

Počuća, propisima i pravilnikom kategorije. Istočno moguće je u pravu potrebno da svariči vježbati sudjelujući na jednom katehetskom skupu za stручno usavršavanje na nacionalnom planu, koji se odnosi na njezovo područje rada.

NKU HBK formira posebne komisije (odboore) koji, pod vodstvom viših savjetnika za ordeniranje (vidi poglavu 6.).

Zágerbu od 23. do 27. kolovozza 1999.

e) Ubuduće se predviđaju dva velika stručna skupova na nacionalnom planu za sve vjeronaučitelje Nakon već održane Katedreške zimsko škole, planira se Katedreška Ijetma Škola (cca 1000 vjeronaučitelja

Namjusenješ je svima kogi je s dečkom i mladim, koji imaju okređene teškoće u razvoju (redovito nastavi ili u specijalnim ustanovaima).

Skup će se održati 23. i 24. travnja 1999. d) Stručni skup o dogđaju u vježbi djecce i mladih s teškocama u razvoju

Cilj je izrada smjernica za nacrt zupne kateheze na temelju proga Plana i programa (iz 1991.) te novijih istaknuta, nakon što se čuju razmisljanja iz drake (o jedan župnik iz svih dekanata).

U) Sustav skupa za vjeroučitelje u srednjim školama i učionicima skola

Organizacije Vjeriskog odgoja.

I teoridria se su učenje sa sjećanjem za sve one koji vode piadaskorske istražove kroz 1 za one koji su bave vjeriskim odgojem u predškolskim ustanovaama u svrhu redovitiog plana odgoja ili samo prigodno dobrosmisleno, te za one koji se zanimaju za tematiku, a u viđu što su sastavne i cijelovitije

a) Stručni skup o vještvom odgoju iječe predškolske dobi velikom nacionalnom katehetiskom skupu - kateheti skoli.

Vježbni program je uzbudljiv i izazovni, zahtijeva kreativnost i vještine, te razvija kognitivne i emocijonalne sposobnosti. Učenici će se uključiti u razne aktivnosti, od kojih će mnoge biti temeljene na vježbama sličnim onima koje se koriste u sportu, ali i u drugim područjima. Osim toga, učenici će imati priliku da razviju svoje kreativne sposobnosti kroz razne vježbe, kao što su laganje, ples, igračke, muzičke vježbe, te razne vrste igara.

Na nacionálnom plánu u 1999. godini predviđeni su ovi kateheški stručni skupovi:

- Vályaj radíti na Plánu i programu kateheze u „cjelevítom“ zúpravom pastoraľu, osobito u vidi-

Osni se na osnovi, alternativne su tlocrte s učenja saopštenja o svojim intencijama potpisujući imenom i prezimljem, a u ugovoru se u skoro vrijeđem raspovrati u vidu konkretne smjernice.

- Ministerstvo prosvjete i športa sproveo je finančirati strucno usavršavanje viđenjuci težila

Statistika Zadarske nadbiskupije za 1998. godinu

Župa	broj krštenih	broj vjenčanih	broj umrlih	broj PP	broj kris.	broj obitelji	broj duša
	dj. o.	katol. mij. r.b.	prov. neprov.				
Benkovački dekanat							
1. Benkovac	51 47 + 4	17 16 + 0 + 1	14 7 + 7	54	0	780	3.200
2. Korlat	7 7 + 0	0	3 1 + 2	4	0	60	240
3. Raštević	19 19 + 0	3 3 + 0 + 0	8 1 + 7	0	0	112	350
4. Kistanje	35 24 + 1	3 3 + 0 + 0	2 0 + 2	24	58	210	893
5. Perušić	28 26 + 2	4 4 + 0 + 0	5 0 + 5	7	38	280	800
6. Bruška	0	1 1 + 0 + 0	4 1 + 3	0	0	39	130
7. Medvida	3 2 + 1	1 1 + 0 + 0	5 1 + 4	1	0	44	143
8. Ervenik	2 2 + 0	1 1 + 0 + 0	0	0	0	2	4
9. Nunić	0	0	3 1 + 2	1	0	30	71
10. Popovići	8 8 + 0	1 1 + 0 + 0	6 1 + 5	2	0	43	146
11. Rodaljice	4 4 + 0	2 2 + 0 + 0	3 1 + 2	2	0	25	73
12. Nadin	9 9 + 0	0	10 6 + 4	0	28	120	150
13. Pristeg	9 9 + 0	1 1 + 0 + 0	5 1 + 4	0	0	99	330
14. Radošinovac	4 3 + 1	1 1 + 0 + 0	11 4 + 7	5	0	96	310
Ukupno:	179 170 + 9	35 34 + 0 + 1	79 25 + 54	100	124	1.940	6.840

Legende:

dj. - djeca

o. - odrasli

katol. - katolici

mij. - miješani

r. b. - razlika bogoštovlja

PP - prvopričesnici

prof. - provideni

neprov. - neprovideni

(osnovna, srednja škola i dr.), po mogućnosti na međudekanatskom planu kako bi se izišlo u susret vjeroučiteljima. Isto tako biskupijski uredi organiziraju i duhovne obnove za vjeroučitelje laike, što se smatra jednim od važnijih zadataka.

Sudjelovanje na spomenutim skupovima važno je ne samo za stručno usavršavanje nego i za stručno napredovanje vjeroučitelja u službi mentora i savjetnika. Na kraju katehetskih skupova vjeroučitelji dobivaju potvrdu na kojoj je naznačen sadržaj, a dostavlja se i ravnatelju škole.

4. Prikupljanje i obradba statističkih podataka - istraživanja

U užoj suradnji s biskupijskim katehetskim uredima i Ministarstvom prosvjete i športa NKU HBK prikuplja sve podatke:

- o stanju vjeronauka u školama u Hrvatskoj (broj učenika, vjeroučenika, vjeroučitelja - kvalifikacije, mišljenje o vjeronomuštvu i dr.)
- o stanju župne kateheze (djeca, mladi, odrasli - roditelji - katekumenat).

5. Priprema i izdavanje teološko-katehetske literature i pomagala, osobito novih vjeronomuščnih udžbenika (za vjeroučenike) i priručnika (za vjeroučitelje)

Prijedlog je da viši savjetnici i suradnici NKU-a HBK budu i predvoditelji (koordinatori) projekata, uzimajući u obzir sve što se već poduzima:

- a) Opći i nacionalni crkveni dokumenti o religioznom odgoju i katehezi (znanstvena i stručna literatura - dr. Ante Pavlović)

- b) Predškolski vjerski odgoj - priručnici te tiskana i ostala pomagala za roditelje i odgojitelje te za djecu - dr. Alojzije Hoblaj.

- c) Osnovna škola - formiranje autorsko-uredničkog tima Katehetske radne ekipe "Symbolon" i suradnika, pod vodstvom dr. Josipa Baričevića, za izradbu novih vjeronomuščnih udžbenika i priručnika na temelju novog Plana i programa.

Nb. - Autorsko-urednički tim obavješće da bi u 1999. god. mogli biti gotovi udžbenici za 1. i 7., a u daljnje tri godine i ostali udžbenici. Isto tako obavješće da bi sljedeće godine mogao biti objavljen Priručnik uz Plan i program, a priručnici uz pojedins vjeronomuščne udžbenike trebali bi biti objavljeni sljedećih tri do četiri godine.

- d) Srednja škola - dr. Rudi Paloš. Revizija i dorada Plana i programa te novih udžbenika i priručnika za gimnazije / srednje škole te strukovne škole.

- e) Župna kateheza - izradba Plana i programa te prikladnih drugih pomagala za katehizante te priručnika za katehete za rad s djecom, mladima i odraslima (osobito s roditeljima), pod vodstvom msgr. Matije Stepinca, a uz pomoć don Vinka Sanadera te uz suradnju dr. Milana Šimunovića, dr. Bernardina Škunice i drugih koji su ranije izradili početne okvirne planove.

- f) Izradba Plana i programa za rad sa studentima, radničkom mlađeži i drugim skupinama odraslih - dr. Stipe Nimac.

- g) Izradba izvedbenih Planova i programa te prikladnih materijala za rad s osobama s teškoćama u razvoju - prof. Zvonka Matoic.

- h) Izradba priručnika (s materijalima) za posebne dane s vjerskim obilježjem u školi, u suradnji sa stručnjacima iz Zavoda za unapređenje školstva, te za neke prigode u župnoj zajednici. Upućuje se molba svim vjeroučiteljima da pošalju svoje materijale na adresu NKU-a.

- i) Prikupljanje i izradba audiovizualnih pomagala za rad u katehizaciji (prof. Marijan Franjić)

- j) Plan i program za permanentnu formaciju vjeroučitelja (teološko-katehetska i duhovna) - dr. Milan Šimunović.

Napomene:

- Očito je da postoji mogućnost formiranja i alternativnih ekipa za izradbu priručnika za vjeroučitelje odnosno udžbenika za vjeroučenike. Međutim, postavlja se pitanje imamo li dovoljno snaga za više ekipa

DAN MOLITIVE ZA DUHOVNA ZVA

nadbiskup

Odrđenom Svetu Stolice milostima Velikog petka namijesnena je uzdržavani svetih meseta u Svetoj Zemlji. Milostima Velikoga petka je dake namijesnka i treba je dostaviti Ekonomati s naznakom „Božji grob“. Buduci da neke župe nemaju „Iusovo grob“ ili ne postoji običaj ostavljanja priloga ispred „Iusova groba“, tamo gdje ga nema, pod milostimom Velikoga petka podrazumijeva se skupljeni novac za vjeme klanjanja križu, što sve župe imaju za vjeme Bogoslužja Muke i Smrti Gosподnje.

Nadbiiskupski ordinarijat
Broj: 454/1999
Zadar, 12. ožujka 1999.

MILOSTINJA VELIKOGA PETKA

Br. 3-4/1999.

VJESNIK

VJESNI

Br. 3-4/1999.

S druge strane, postavljaju se i pitanje izvrsavanja preuzetih obvezza posledicu autorsko-urednicka tima. Priručnici i užbenici su neophodni za kvalitetnu realizaciju vjerovnaka i razumjivo je da vjeroučitelji pitaju kada će ih konančio dobiti. Iza nas je sedam godina iskusiva vjerovnaka u skolama novog obitka župne katheze. Stoga moramo postaviti ordeđene rokove i proceduru. Ukoliko ne autorisko-urednicki tim to ne bi ispunio, odnosno ostvario adekvatnu suradnju i pravovremeno izrad priručnike i užbenike, nizu se mora formirati druga ekipa. Jasno je da se svaki ko radi i priručnicima odnosao užbenicima, mora temeljiti na Planovima i programima, odobrenima od HRK

- Načinodanu katehetisti uređi nastojači ce pomoci biskupijskim katehetestkim u skoli, a mogli stimulirati kvalitetnu realizaciju vjeronauka u skoli i čupnici, osobito u području vjeronauke i predmetima u njihovom radu, odnosno u stvaralaškom ostvarenju Planat i programa vjeronauaka skola. Oni će se zaštiti osobito u poticanju kvalitetnih vjeronaučitelja da se uključe u stvaranje materijalne ponude vjeronaučnih udžbenika u okviru NKU HBK. Imaće tako biskupijski katehetisti uređi izradu oduševljeni vjeronaučnih udžbenika u okviru NKU HBK.

- neke inicijative radi temeljitiće informiranjia roditelja o glavnim svrši i općim ciljevima katoličkoga vjerskog odgoja u školi i izupnoj zajednici
- načine suradnje roditelja i zupne zajednici, osobito zupnih pastoralnih vijeća s vjeronositeljima u školi te u organiziranim zupnim kateheze
- organizirane rasprave na nacionalnome i biskupijskom planu o odgojno-obrazovnoj konceptu „nove skole“ i na kršćanskim korijenima (posebni programi, osobito za neke posebne djece)
- užupna je stimulirati razgovor o što kvalitetnijem pastoralu zupne zajednice, odnosno o življenju zupnog zajedničkoj koja bi svojim razgranatim djelovanjem, osobito svjedočanstvom života, djeci malidima bila privlačna i otvarala prostore za angažiranje iz vjere.

7. Pokretanje Glasnika HRK i začinjanje za primjereno mjesto kateheze u medijima Glasnik je potreban radi isto božjeg informiranja, a miranja, medusobnog komuniciranja te pripreme za organizirano strukovno udruživanje vjeročitelja. Izlazio bi dva putovanja te pokretanje za organizirano strukovno udruživanje vjeročitelja.

Svjetski dan molitve za duhovna zvanja proslaviti ćeemo Četvrti vazmeđe nedjelje, 25. travnja 1999.

Nadbiskupski ordinarijat
Broj: 455/1999.
Zadar, 12. ožujka 1999.

Nāša Nadibiskupija ove godine obilježava i GODINU SJEHENISTA "ZMAJEVIC" u povodu 250. obljetnice njegova osnutka i trajanja. U sklopu ovogodišnje proslave Svjetskog dana zavjeta, molitvom i nječju spomenimo se i našeg Šjemenista "Zmajevic" koga je već 250 godina čariste i kolijevka odgoja uhovalih zavaja u našoj mjesnosti Chvili i sre. Zupniči na području grada Zadra neka nastoje potaknuti vjerom, osobito mlade, zatim na poseban način molitvene zadjenice i pokrete koji ih uzbudi, na susjedovanje u svrđanom molitvenom bdsenju kog je čemo u prigodi Dama molitve za zavjasa držati u katedrali svete Trojice učići tog dana, a o čemu će naknadno biti izvješćeni.

I ovom prigodom pozivam sve na ustašnost u molitvi i osobnom zauzimanju za ovo sjele. Molitva za duhovna zavjasa koju smo molili tijekom prošle godine neka se po mogućnosti i dalje u našim životnicama uzdrže Gospodaru Četve.

nadbbisku
+ *Ivan*, v. r.

NKU HRK radi na prikupejaju potrebnih materijala katehetiske literature, osobito audiovizualnih posmagača. S osnovnim materijalima trebali bi se opskrbiti i svi biskuupijski kateheteski uređaji,

8. Priskupljajte katehetske literaturе i ostalih katehetskih medija

Medu jeroučiteljima se sve više opteza potreba premislijanja i nacima korištenja medija obzirom na pravo informiranje javnosti o mjesetu i ulozi katoličkog vjeronauka u hrvatskom skolstvu Očito je da bi nas katolički tisk u tom pravcu mogao više užinuti. Osobitu važnost imaju elektronske medije, radio i televizija. Sada nakon sedmogodišnje iskuštva kada se postavljaju brojna pitanja u obliku „okruglih stolova“ i dr. Postoji također opovrđana potreba da roditelji i vjeročitatni razvojni programi u planovima i programima katoličkog vjeronauka u školi, također i u okviru kojih su prisutni u planovima i programima katoličkog vjeronauka u školi, također i u okviru obrazovno-znanstvenog programa. NRU HRK uime svih vjeročitatnih razvojnih programi u tom pitanju, gdje i NRU HRK može dati odredene sugestije i koordinirati suradnju.

NKU HRK radi na priskupljaju potrebnih materijala kateheteske literaturu, osobito audiovizuálního pořadu. S novým materijalem trebaří být se opakovaně i s výběrem katehetického určení.

ODREDBE

MISNA TABLICA

Nadbiskupski ordinarijat
Broj: 451/1999
Zadar, 12. ožujka 1999.

S danom 31. ožujka 1999. godine potrebno je zaključiti popunjenu Misnu tablicu za I. tromjeseče 1999. godine i dostaviti je Ekonomatu do 15. stravnja 1999.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

VELIKI TJEDAN - SVETO VAZMENO TRODNEVLJE

Nadbiskupski ordinarijat
Broj: 452/1999
Zadar, 12. ožujka 1999.

Sveto vazmeno trodnevlje vrhunac je crkvene liturgijske godine. S najvećom pažnjom i doličnošću neka se pristupi pripremi i slavljenju svetih bogoslužnih čina tih dana. S obzirom na neke važne pojedinosti koje je potrebno znati i kojih se valja držati, upućujem sve na odredbu: Veliki tjedan - bogoslužje svetog vazmenog trodnevlja, broj: 507/1998, Vjesnik Zadarske nadbiskupije br. 3-4, 1998, str. 103. Neka naše zajednice doista prožive i dožive svo bogatstvo i ljepotu svetih obreda i neka u njima što aktivnije sudjeluju.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

VELIKI ČETVRTAK - MISA POSVETE ULJA

Nadbiskupski ordinarijat
Broj: 453/1999
Zadar, 12. ožujka 1999.

Svu braću prezbiteru u Zadarskoj nadbiskupiji pozivam na Misu posvete ulja na Veliki četvrtak, u 9 sati, u katedrali svete Stošije. Okupimo se, braćo, oko Stola Gospodnjega i posvjedočimo ljubav i privrženost našem životnom pozivu i sakramentu svetoga reda koji je Krist - naš Vrhovni Svećenik - na ovaj dan ustanovio.

Pozivam ujedno braću župnike s područja grada Zadra da na Misu posvete ulja dovedu svoje ovogodišnje katekumene i krizmanike.

Sveta ulja dijelit će mladomisnici Ivica Jurišić i Zdenko Dundović te đakon Krešo Ćirak. Naknada za sveta ulja je 50,00 kuna.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

9. Suradnja s ostalim tijelima HBK

NKU HBK surađuje sa svim drugim tijelima HBK i uključuje se po naravi stvari i potrebi u sve pothvate na nacionalnoj razini (kao što je sudjelovao u organizaciji *Kolokvija o pastoralu mladih* u Samoboru, 27.-28. studenoga 1998.).

10. Katehetska suradnja na cijelom području Crkve u Hrvata

NKU HBK želi suradivati sa svim katehetskim uredima i vijećima na području Crkve u Hrvata, osobito u Bosni i Hercegovini, to više što su nam mnogi pothvati zajednički. Od posebnoga je značenja suradnja i s katoličkim misijama u inozemstvu na području katehetskog pastoralu.

11. Sadašnja adresa

NKU HBK za sada djeluje na adresi: Kaptol 12 (dvorišni dio, lijevo uz stepenice, I. kat). Zbog neprikladnosti prostora i pomanjkanja mjesta za priručnu biblioteku, audiovizualna pomagala i sastanke, traži se novi prostor.

12. Poziv na suradnju

NKU HBK objavljuje poziv na suradnju svima (profesorima na crkvenim učilištima koji se bave pastoralno-katehetskom tematikom, i drugim stručnjacima, zauzetijim župnicima i župnim vikarima i vjeroučiteljima/cama) koji žele preuzeti određeni zadatak u kvalitetnijem ostvarivanju katehetskog pastoralu. Od suradnika se očekuje sudjelovanje:

- u izradbi vjeroučasnih udžbenika (za vjeroučenike) i priručnika (za vjeroučitelje) u nekom od autorsko-uredničkih timova, te pripremi drugih materijala osobito audio-vizualnih pomagala

- u predavanju ili vođenju timskog rada na katehetskim skupovima

- u užim savjetovanjima o posebnim pitanjima.

Sve primjedbe i sugestije, a osobito prihvaćanje suradnje poželjno je izraziti pisanim putem, na adresu NKU-a HBK.

Zagreb, 15. prosinca 1998.

U ime Nacionalnoga katehetskog ureda HBK

Predstojnik dr. Milan Šimunović, v.r.

**Obavijest o organiziranju stručnih odnosno znanstveno-stručnih skupova za permanentno obrazovanje vjeroučitelja na nacionalnoj razini šk. god. 1998/99.
(od ožujka do rujna 1999.)**

u organizaciji Nacionalnog katehetskog ureda Hrvatske biskupske konferencije
i Ministarstva prosvjete i športa - Zavoda za unapređenje školstva
u suradnji s biskupskim katehetskim uredima

Uvodna napomena: Cilj ovih stručnih odnosno znanstveno-stručnih skupova jest pomoći u trajnom stručnom usavršavanju vjeroučitelja, u izradbi vjeroučasnih planova i programa te udžbenika. Time će se pokrenuti i veće "catehetsko gibanje" i angažiranje svih relevantnih čimbenika u katehetskem pastoralu. Za neke vidove odgoja prvi put se organiziraju zasebni stručni skupovi (predškolski odgoj, srednja škola, župna kateheza, osobe s poteškoćama u razvoju).

Njegova Oporuka je svjetlo nama danas. Neka iz neba svojim zagovorom prati ovu župu, prvu u Hrvatskoj posvećenoj njemu. Neka PRA-

TI NAŠE očeve i majke, naše mlade i našu djecu. Neka prati svojim zagovorom pastire naše Crkve, cijelu našu Nadbiskupiju. Amen.

KATEHETSKA LJETNA ŠKOLA - za sve vjeroučitelje

- a) **Koordinacija:** Predstojnik NKU-a HKB i Tajništvo
Uži odbor: VIŠI SAVJETNICI NKU-a i (tehnički) suradnici
Širi odbor: Predstojnici biskupijskih katehetskih ureda, povjerenici za vjeronauk i dr.
- b) **Mjesto:** Zagreb, Nadbiskupska dječačko sjemenište, Voćarska 106 i Osnovna škola I. G. Kovačića
- c) **Vrijeme:** 23. do 27. kolovoza - (ponedjeljak 15,30, petak 13 sati)
- d) **Namjena:** Svi vjeroučitelji, ali zbog velikog broja i nemogućnosti "ravnjanja" prevelikim skupom, prednost prijave imaju oni koji nisu bili na Katehetskoj zimskoj školi, kako bi se svim vjeroučiteljima omogućilo sudjelovanje barem na jednoj od tih dviju katehetskih škola. Računa se na cca 1.000 vjeroučitelja (svećenika, redovnika, redovnica i laika).
- e) **Okvirna tema:** Školski vjeronauk i župna kateheza u cjelovitom odgoju u vjeri u našim prilikama.

Naglasak je na stručnom timskom radu: Predškolski odgoj, Osnovna škola, Srednja škola, Župna kateheza, Osobe s poteškoćama u razvoju.

Na biskupijskom planu:

5. **Biskupijski katehetski uredi** sastavljaju raspored susreta vjeroučitelja u svojim biskupijama (stručni aktivи, duhovne obnove). Naglasak bi trebalo staviti i na tematiku koju zadaje "Godina Boga Oca", te na novije didaktičke-metodičke aspekte realizacije vjeronauka u školi.

6. NKU HBK kani potaknuti susrete predstavnika roditelja, nastavnika katolika i članova župnih pastoralnih vijeća, u vidu rasprave o sadržaju i ciljevima vjeronauka i veće podrške vjeroučiteljima.

Organizatori: Biskupijski katehetski uredi, uz pomoć NKU-a

Mjesto: u pojedinim biskupijama

ALOJIZJE KARDINAL STEPINAC nadbiskup"

Krasic, 28. svibnja 1957.

Bođe stvorio.
nadbiskupije, da postignete cilj, za koji vas je
u nebu moliti i za sve vas dok bude svijeta i vaze
milosrdni Isus udjeleli milost, te cu mogi vazda
mi Gospodin budje milostiv! Nadam se, da ce mi
ma i meni, svoga Pastira u ekstremu svojim molitva-
mama se kognom zgodom u svojim molitva-

ono, sto je covjek uradio.

Augustin: *Covjek je Božje stvorjenje, a žlosti je
jedno dojvečko, a drugo je nečovjekova žloca. Kao je sv.
nepristojljima ne održava uživova žloca, jer je
izlazi na zlje i na dobre i slaje svou kizu pravde-
Oča nebeskoga, koji daje, da nijeovo sunc
jer je Božja zapovijed. Tada ćete biti deseca svog
bno! Vazda se bratski ljudite i svoge nepristojljive,
”Na koncu predragi sinčići, jer je Bož
ljubav”, kako veli Apostol, ljudite se meduso-
njati se medusobno uključujuci!*

4. Ljubite se medusobno uključujuci!

izvor svoge majke, proklet je od Gospodina.”
jednaka vrijediti istaće mudraccva: “Tko ogročava
tih ljudi, i napada Majku Božiju. Za takva će
Bođe, da iako između vas podje tragom onih žločes-
izbrisati iz naše hravatke Domovine. Ne dao
som nadali katoličku Crkvu jedinim potezom pera
osudio i zigosa, a oni su te tim sudskim proce-
ja g. 1946. za vrijeme poznatog tzv. procesa
hule protiv Majke Božje. Te sam svetoigradne hule
uvršti, dapače u skolske pričučnike, svetoigradne
samo je bezbožni komunitazm bio kada
skuplja blago.

Na to vas, ustalom, potigu vironi pasti-
hi sv. Crkve. Ako iskrrenom i trijmom ljudavaju
budeće stovalli i ljubili Majku Božiju i na vama će
se obištiniti što prorokuje nadahnuti mudrac:
”Tko čast svolu i na rodnoga životra. Nastavljaće svje-
takao obištinu, da se obištiniti što prorokuje nadahnuti mudrac:

Utočiti grješniku. U nju su polagali svolu i
dina oprostene grješnika. Da iako je
zadnje nasi predi u svim teškim časovima svoga
osobonoga i narodnoga života. Nastavljaće svje-
takao obištinu, da se obištiniti što prorokuje nadahnuti mudrac:

”Težak bi bio život u obitelji, kad ne i bilo
majke. Crkva je velika Božja obitelji. Bođe je
svojoj obitelji dao majku, ti, bl. Djevicu Mariju,
Majku Božiju, i Majku svih nas. Djevicu Mariju,
”Tekač bi bio život u obitelji, kad ne i bilo
polaziti vojevati, za krti časni i slobođu zlatnu.”

3. Stolječ vrsto uz Mariju, Kristovu i nadu majku

kataličkoj Crkvi, jer mi do groba!“
oganj, da sagori. Budite, kada, vaza jer mi
mladičica i osut ţe se. I skupit će je i baci u
ostane u meni, izbacit će se napoleje kao neplodna
Iusa za vrijeće svoge posjeduje veger: ”Tko ne
takva posledica bit će onakva, kako je opisuje
kao mladičica odjećena od okota loze. Sudbina
Zajista, biti rastavljen od Krista znaci: biti
Pazite da vas nitko ne zavede.

”Bio bih vas nasegori nepristoj, ako bih vam
bao u ovu toku, neka mu bude kća daleko od
biti svećenik, koji bi ma samo na časak pokole-
mons. M. Bolobanic - Godina Duha Svetoga - pogled na III.
3. Zajeti izvještaji:

2. don N. Zubovlje - Zapisnik Skupštine 1998. godine

1. Nadbiskupova rječ

0,00 sati - Končelirana Euharistija: obracac misle spomenanda

8,30 sati - Prigoda za sv. ispoljived

Kapelica Sjemeništa:

Dvojna Sjemeništa:

DNEVNI RED:

bl. Alojzija Stepinca; pravodi o. Nadbiskup

9,00 sati - Konečelirana Euharistija: obracac misle spomenanda

0,00 sati - Prigoda za sv. ispoljived

Petar, tu je i Kristovac Crkva!

Ovo je dake, vrhovno pravilo: Gđje je

stječen sazidat cu Crkvu svou i vrata paklenia
neće je nadvaldati.

XXVIII. SVETONIČKA GODISNJA SKUPŠTINA

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Zadar, 10. veljače 1999.
Broj: 273/1999.

Br. 34/1999.

II. DIO (pastoralni):

I. DIO (duhovni):

12,00 sati: OBJE

- don I. Mustać - Izvještaj o radu Povjerenstva za katehizaciju
- don J. Milanović - Izvještaj o radu Povjerenstva za liturgiju
- don Š. Perić - Izvještaj o radu Povjerenstva za obitelji
- don S. Petrov, ml. - Obnova i izgradnja crkava i zupnih kuća
u 1998. godini

u Nadbiskupiji u 1998. godini

- don R. Pintić - Sjemenište i rad za zavaja u Nadbiskupiji

klasične gimnazije u 1998. god.

- don Z. Milić - Prizak rada Svetočenkog Vićeca u 1998. godini

- don J. Kokić - Prizak životra i rada Sjemeništa i Nadbiskupiske

klasične gimnazije u 1998. god.

- don R. Pintić - Sjemenište i rad za zavaja u Nadbiskupiji

klasične gimnazije u 1998. god.

- don J. Kokić - Prizak životra i rada Sjemeništa i Nadbiskupiske

klasične gimnazije u 1998. god.

- don S. Petrov, ml. - Obnova i izgradnja crkava i zupnih kuća

u 1998. godini

- don C. Šupraba - Prizak rada Cartasa Nadbiskupije Zadarke

- don R. Pintić - Sjemenište i rad za zavaja u Nadbiskupiji

klasične gimnazije u 1998. god.

- don J. Kokić - Prizak životra i rada Sjemeništa i Nadbiskupiske

klasične gimnazije u 1998. god.

- don S. Petrov, ml. - Obnova i izgradnja crkava i zupnih kuća

u 1998. godini

- don C. Šupraba - Prizak rada Cartasa Nadbiskupije Zadarke

- don R. Pintić - Sjemenište i rad za zavaja u Nadbiskupiji

klasične gimnazije u 1998. god.

- don J. Kokić - Prizak životra i rada Sjemeništa i Nadbiskupiske

klasične gimnazije u 1998. god.

- don S. Petrov, ml. - Obnova i izgradnja crkava i zupnih kuća

u 1998. godini

- don C. Šupraba - Prizak rada Cartasa Nadbiskupije Zadarke

- don R. Pintić - Sjemenište i rad za zavaja u Nadbiskupiji

klasične gimnazije u 1998. god.

- don J. Kokić - Prizak životra i rada Sjemeništa i Nadbiskupiske

klasične gimnazije u 1998. god.

HOMILIJA NA MISI U ČAST BL. ALOJZIJA STEPINCA prigodom blagoslova nove crkve

Draga braćo i sestre!

Veliki je ovo dan za Bili brig, dio našega grada Zadra. Veliki je ovo dan za cijeli naš grad Zadar i Nadbiskupiju zadarsku. Danas, naime, slavimo prvi blagdan bl. Alojzija Stepinca nakon proglašenja blaženim, u listopadu prošle godine. Danas proglašavam ustanovljenje nove župe u ovom dijelu grada i danas blagoslovljem novu crkvu kojoj je naslovnik baš bl. Alojzije, biskup i mučenik. Našu radost uvećavaju i svete moći Blaženika koje smo dobrotom mons. Josipa Bozanića, zagrebačkog nadbiskupa, danas dobili na trajno čašćenje u našoj novoj župi.

Bilo je potrebno osnovati novu župu na Bilom brigu koja se dijeli od svoje župe-matrice Kraljice mira na Stanovima. Naš grad je stalno rastao i moj je predšasnik mons. Marijan Oblak osnivanjem novih župa pratio njegov rast. Dosađašnja župa, ljudstvom najbrojnija, tražila je novo uređenje. Podizanjem ovog šatora Božjeg na Bilom brigu Evandelje se još više približilo ovome puku. I mogućnost slavljenja svetih Otajstava, posebno Euharistije. Sada je moguće okupljanje daleko većega broja ljudi u crkvi nego dosad. I vi ste tome dokaz. Usprkos ovakvom vremenu, kišovitu i hladnu, pohrlili ste ovamo. Znatan broj je ostao ispred vrata.

Što nam danas poručuje naš bl. zaštitnik Alojzije, mučenik? Čini mi se da je najprikladnije pustiti njega osobno da nam, večeras, govori iz svoje Opruke, koju je vjernicima svoje Nadbiskupije uputio još 1957. godine.

1. Stojte čvrsto u vjeri u Boga

“Medu vas su nadrli i ušuljali se bezbožnici, ljudi, koji premda su u manjini, dok ovo pišem, dostižu jedva 2% svega pučanstva, ipak su sve učinili, da iz vaših dnša iščupaju Ime Božje i da vas - kažu oni - učine sretnim i bez Boga. Ali, predragji vjernici, u času kad naruštamo ovaj svijet o svakom takvom pokušaju ja vam moram kazati, što je rekao prorok Izajia: ‘O moj narode; oni koji te nazivaju blaženim, varaju te i uništavaju put, kojim ćeš ti morati ići.’ Zar niste možda čuli što je kazao od Gospodina nadahnuti pjesnik prorok: ‘Ako Gospodin ne zida kuće, uzalud se trude, koji je grade. Ako Gospodin ne čuva grada, uzalud straža bdije nad gradom.’”

Htjeti postići sreću bez Boga znači: zidati babilonsku kulu, koja je svojim graditeljima donijela pomutnju jezika i uzrokovala, da su se raspršili po svijetu. Tako će se dogoditi i u buduće. To je sigurno. Svaki pokušaj, da se stvori kultura, civilizacija, blagostanje kojeg naroda bez Boga, znači zapečatiti njegovu vremenitu i vječnu propast. Stoga i ja, dragi sinovi, oprštajući se od vas, upravljam vam riječi sv. Pavla Filipljanima: ‘Ustrajte čvrsto u Gospodinu, predragi!’ Samo je u Gospodinu zasnovana naša vremenita i vječna sreća. Daleko od Gospodina samo je propast i uništenje.

Zar nije istina, da je i rasipni sin, o kojem piše sv. Evandelje, mislio naći sreću, ako napusti očinsku kuću? Otišao je od nje bogat, ali kasnije, u kakvom se jadu našao! Rado bi utišao glad svoju žicom što svinje jedu, ali mu ga nitko nije davao.

Ljudi, koji preziru Boga, želete vas, dakle, udaljiti od njega i tako vas sniziti na veoma žalosno stanje. Njihovo je djelo i nastojanje prokletje od Boga, a to je lako razumjeti, jer ‘Bog se ne da izrugivati’, kako piše sv. Pavao. Na koncu mjesto sreće, koju obećavaju, neće vam moći pružiti ni ono, što je čovjeku najnužnije.

Vazda će biti tako, jer je Božja riječ istinita. A i ne može se prevariti. Kaže prorok: ‘Gospodine, ti si nada Izraelova. Svi, koji te napuštaju, bit će posramljeni, a koji se udaljuju od Tebe, bit će zapisani u prah, jer su napustili izvor žive vode, a to jest Gospodina.’ Veliki, dobri Bog nije zapustio čovjeka poslije pada u zemaljskom raju, premda je to čovjek zasluzio. Naprotiv, Bog je tako ljubio svijet, da je poslao svoga Sina, da ga spasi, kako veli Apostol: ‘Izbavi nas iz vlasti tame i premjesti u kraljevstvo svoga ljubljenaga Sina.’ To je kraljevstvo Kristova Crkva, katolička Crkva, koja je tako stara kao i sama kršćanska vjera.”

2. Stojte čvrsto u vjernosti Crkvi

“Katolička Crkva nije ni za slovce izmjenila svoje nauke, nego uči i danas sve ono, što je primila od apostola. Ona, kako sami znate, ima svoje vrhovno sjedište u Rimu i imat će do svršetka svijeta. Ondje je imao svoje sijelo prvi Kristov namjesnik u upravi Crkve, sv. Petar. Ondje stoluju i njegovi nasljednici, pape. Vi znate što je Isus rekao Petru: ‘Ti si Petar i na toj

XXVIII. GODIŠNJA SKUPŠTINA PREZBITERIJA NADBISKUPIJE ZADARSKE Zadar, 10. veljače 1999.

A. EUHARISTIJSKO SLAVLJE

Homilia o. Nadbiskupa

Draga braćo svećenici!

Danas je naša godišnja skupština. Prezbiterij Nadbiskupije zadarske sabire svoje darove i plodove kroz proteklu godinu. Danas želimo otvoriti pogled i prema budućnosti, bližoj i daljnjoj. U tijeku je III. predjubilejska godina. Na pragu je veliki Kristov i naš jubilej - 2000. godina od njegova rođenja.

Naša skupština se odvija na prvi blagdan bl. Alojzija kardinala Stepinca. Sveti Otac ga je još 1994. nazvao kompasom našoj Crkvi. Tim više je kompas nama prezbiterima i biskupima, pastirima kao što je i on bio.

Stoga sam smatrao da je dobra prilika zaustaviti se pred jednom od njegove tri oporuke: pred onom iz 1939. godine koju je nazvao Duhovnom oporukom. Iz nje se zrcali pastir

- stamene vjere u Boga,
- nepokolebive vjernosti poslanju i Crkvi,
- čudesnog shvaćanja i predanja Križu.

Otvorimo se zajedno slušanju njegove Oporuke. Neka nam bude nadahnuc za život i rad.

* * *

“Uime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen...

Ja Alojzije Stepinac u prisutnosti Svemođućega Boga Oca i Sina i Duha Svetoga, triju osoba u jednome Bogu; prečiste Djevice Marije i čitavoga nebeskog dvora, obećajem da hoću živjeti i umrijeti poslušan svetoj Crkvi.

Čvrsto vjerujem svih dvanaest članaka vjere, koji su proglašeni od dvanaest svetih Apostola, kako ih tumači i razjašnjuje sveta Crkva katolička vođena od Duha Svetoga. Napokon izjavljujem da vjerujem sve što dobar kršćanin mora vjerovati. U toj svetoj vjeri hoću i veselim se da ću umrijeti. Izjavljujem ako bilo koju stvar uslijed napastovanja đavolskog rečen ili učinim protiv ovoj izjavi, da to sve ja sada zauvijek opozivam, brišem i uništujem.

Ovom svojom zadnjom voljom hoću da na času smrti primim sakramenat svete isповjedi. Kada to ne bih mogao radi bilo kojeg razloga, ja se već sada, za onda, kajem za sve svoje grijeha, što sam ih počinio mišlu, riječi i djelom. Sad želim, sada se kajem, želeti veliku bol, ne radi paklenih muka, već jer sam uvrijedio najveće dobro, kojemu sam morao služiti i ljubiti Ga. Odsada stalno odlučujem, pomoći njegove božanske milosti, da ga sve vrijeme svoga života više neću uvrijediti.

Želim na času svoje smrti primiti svetu pričest, da se sjedinim najsavršenije i najspokojnije s mojim Gospodinom po ovom svetom Sakramentu. Ako ne bih mogao taj veliki Sakramenat primiti zbog koje zaprke, izjavljujem sada za onaj čas, da ga želim svim srcem barem duhovno primiti, klanjući mu se i moleći Ga, da se udostoji biti sa mnom na tako opasnom putu, braneći me od nasrtaja paklenih sila, te povesti me u vječno blaženstvo.

Želim na času smrti primiti sveto pomazanje. Kad to ne bih mogao dobiti, sada za tada želim i tražim, da se Božje Veličanstvo udostoji pomazati moja nutarnja i vanjska osjetila uljem neizmjernoga svog milosrđa. Nek mi oprosti sve što sam sagriješio: gledanjem, govorom, slušanjem, mirisom, okusom, opipom i bilo kojim drugim načinom.

Ovim izjavljujem da neću nikada posumnjati u Božje milosrde radi svojih grijeha. Iako sam zasluzio pakao, ufam se ipak u neizmjerno milosrđe Božje, koje je oprostilo mnogim drugim grješnicima, sličnim meni. To je jasno objavio Božanski Spasitelj, kada je kazao u svom Evandelju, da nije došao spasiti pravednike nego grješnike.

Izjavljujem: Ne znam za stalno, da li sam ikada učinio dobra djela, zaslужna za vječni život. Ako sam koje učinio, priznajem da sam ih s velikom nesavršenošću učinio i da ih nisam mogao učiniti bez Božje milosti. Ja ne mislim da sam svojom snagom zasluzio raj, već po zaslugama

+ Ivan Prendić, nadbiskup zadarski

Ivan Prendić

Primitice izrave moge osobitog poslovanija u Gospodinu,

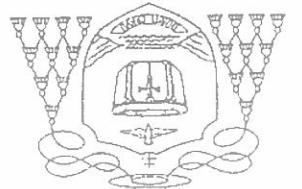
u župi koja nosi ime Blaženika, kao i ostalom pulku biti trajni poticaj u vjernici oživljavanju. Puk Božji je ushrgenješ i podobnouču častu svete Mladić i pred njima se moliti. One će vjericima sto te nas obrazovali i obogatili tako velikim darom.

Zahvaljujem Vam u imu novoproglašene župe u predselju Biće brige u Zadru, kao i u svome osobno 313/1999. od 5. veljače 1999., zamolih od Vas.

Blaženoga Aljožija kardinala Stepića, nadbiskupa Zagrebčkog i mučenika Kose, u svogoj molbi, br. S radostcu Vam potvrđujem da sam u torak, 10. veljače 1999. godine sretno primoj svete Mladić

Preuzviseći gospodine Nadbiskupelj

ZAGREB
Mons. Josip BOZANIĆ
nadbiskup zagrebački
Preuzviseći gospodin

Broj: 112/1999. - Prez.

Zadar, 13. veljače 1999.

CROATIA
HR - 23000 ZADAR - Zeleni trg 1
nadbiskup zadarski - arhiepiscopus iadrensis
Msgr. Ivan Prendić

Br. 34/1999.

VJESNIK

Ivan Prendić, nadbiskup

Odvazno ga naslijedujmo u svom pastiru skom poslanju. Amen.
Tako se pred nama iskazuje bl. Aložije Stepić kao pastor angažiran, predan i spremjan na darivanje vlastita života.

26.7.1999.
ALOŽIJE STEPIĆAC

Ja gore potpisani izjavljujem i potvrđujem sve što je u ovom opisući.

Kao potvrdi ove može volje, ja Aložije Stepić napisa sam ovо pismo u prisutnosti svogih svetih očevelnika. Hocu da ovo pismo vrijeđi kao zavjetna sakristi ove oporuke, što će je nositi uvjek sa sobom. Želim da budem s ovom oporukom oporučan pokopan poslije svoga duhovnog oporuka smrti. Potvrđujem i potpisujem ovu "duhovnu oporuku" svogom vlastitom rukom.

Napokon sam pripravljen primiti smrt na vlasti Božjoj volji. Molim Te, Bože, da ova molja ne prevede, nanesene mi bilo od Koga i molim drugi oposte aklo sam Koga bilo na kojim način vrijeđio ili natio Koji nepravdu.

Sad izjavljujem da pristam sve uvrede i blagost i nestabilnosti što bi moglo biti drugog. Me na slabzan, sad - za onda - ja se kajem i godnosti i radi napasti davolskih da znakove nebiti bi kakkada u stanju nevesenosti u smrtonjeg. Ako bi stpjivo: nevolje, bolest, svaku bolest i zlosti, bježene grješnike.

Ovim izjavljujem da sam pripravljen podnijeti zahtevan za svaku njihovo dobročinstvo.ako bi moga Gospodina, koji je prolio svoju krv za

VJESNIK

moga dobitim dječima, osobito črtvom sv. Mise, brača i sestre, prijatelji i rodbina pomognu dusiću Molim ovim za Isusovu župavu, da moga

ugegovač svete ruke.

Sad hocu i ordenujem svoga Andela čuva- mo ih.

me teški s njima i molim se Šini svome da prima pom, sv. Barbarom i sv. Terezijom M. I. Nekakupas s mogim drugim društima u času smrte sad pozivjem, da mi bude prisustva u času smrte bude braniteljica ovog mojeg zadnjeg voljiti. Ja je želim i proučim ponizno, da slavna Djevice velika dobrota Božja!

dok sam bio u grčesima. Neka je blagoslovjena nja i sto me je dugo vremena čekao na pokoru, što mi ih je podijeli- tvu na svim dobročinstvima, što mi ih je podijeli- Ovim zahvaljujem božanskom Veličan-

drug, da im oprosti; molim takoder, neka i meni nepravde, nanesene mi bilo od Koga i molim Sad izjavljujem da pristam sve uvrede i blagost i nestabilnosti što bi moglo biti drugog. Me na slabzan, sad - za onda - ja se kajem i godnosti i radi napasti davolskih da znakove nebiti bi kakkada u stanju nevesenosti u smrtonjeg. Ako bi stpjivo: nevolje, bolest, svaku bolest i zlosti, bježene grješnike.

Ovim izjavljujem da sam pripravljen podnijeti zahtevan za svaku njihovo dobročinstvo.ako bi moga Gospodina, koji je prolio svoju krv za

Br. 34/1999.

NADBISKUP METROPOLITA ZAGREBAČKI
ARCHIEPISCOPUS METROPOLITA ZAGREBIENSIS

Broj: 97/1999-Prez.

UNIVERSIS praesentes litteras inspecturis fidem facimus nos ex authenticis Reliquiis, quae apud nos servantur, extraxisse particulas ex ossibus

Beati ALOYSII S.R.E. Card. STEPINAC,
Archiep. Zagrebien. et Mart.

easque in theca collocasse.

In quorum fidem has litteras a nobis subscriptas et sigillo nostro munitas deditus.

+ *Josip Bozanić*
+ Josip Bozanić, archiepiscopus zagrebiensis

Datum Zagabriae, die 9 mensis februarii 1999

B. PASTORALNI DIO

Nadbiskupova uvodna riječ

Za nama je II. predjubilejska godina u Katoličkoj crkvi, posvećena Duhu Svetom. U našoj Nadbiskupiji zadarskoj bila je Godina duhovnih zvanja. Obilježio ju je II. pastirski pohod Svetoga Oca Ivana Pavla II. našoj Crkvi i našoj Domovini. Taj posjet je imao četiri točke: Zagreb, Mariju Bistrigu, Split i Solin. Vrhunac je, svakako, bila beatifikacija sluge Božjega Alozija kardinala Stepinca, mučenika, nadbiskupa zagrebačkoga. Plodovi tog posjeta tek će se vidjeti, a plodove beatifikacije već beremo na planu naše domovinske Crkve i svatko od nas u življenju našega poslanja. Naša Nadbiskupija sudjelovala je brojno na hodočašću u Zagreb i Mariju Bistrigu kao i na onom u Split i Solin.

Drugi važan događaj jest potpis međudržavnog Ugovora između Svetе Stolice i Hrvatske o gospodarskim pitanjima. Tim Ugovorom, četvrtim, postavljeni su pravni temelji za položaj i djelovanje Katoličke crkve u Hrvatskoj. Podsetimo se da je potpisanih ugovora još o vjeroučenju u školama, o pravnoj osobnosti u Crkvi i o Vojnom ordinarijatu.

1. Prijedeni put - godina 1998.

Što je Godina posvećena Duhu Svetom donijela našoj Nadbiskupiji? Brojna i bogata događanja obilježila su život naše Nadbiskupije. Bilo bi ih predugo nabrajati sve. Čut ćete dio toga u pojedinačnim izvještajima na ovoj skupštini. Sve su to više manje bilježili i *Vjesnici* Nadbiskupije zadarske. Ostvarivali smo, naime, svoje poslanje u svakodnevnom radu navjestitelja, posvetitelja i pastira. Odvijale su se naše mjesечne rekolekcije, etape osvježenja i pomoći u našem svećeničkom životu. Imali smo naš Svećenički dan, Katehetski dan, te dva kruga Duhovnih vježbi. Redovnice su imale svoje redovite mjesечne rekolekcije, a katehitstvo su imali nekoliko susreta.

U Nadbiskupiji su bolje zaživjele neke strukture kao što je dekanat i uloga dekana. Osjetio se rast zajedništva u dekanatima, posebno na pastoralnom polju.

U gotovo svim župama osnovana su župna ekomska vijeća. Na području Nadbiskupije

započeo je rad vojnog kapelana, našega dijecezanskog svećenika, na Zrakoplovnoj bazi u Zemuniku.

Ostvarili smo i dva značajna duhovna skupa: Molitveno bdjenje uoči IV. vazmene nedjelje - Svjetskog molitvenog dana za duhovna zvanja i susret svih crkvenih pokreta u Nadbiskupiji, na svetkovinu Krista Kralja, u pastoralnom centru na Puntamici.

Odvijale su se krizme i Pastirski pohodi u pet dekanata: u Benkovačkom, Obrovačkom, Ugljanskom, Božavskom i Salskom. Imali smo i jedan skup mladih, onaj na hodočašću u Ninu.

U Nadbiskupiji su utemeljene i dvije komune za liječenje ovisnika: U Biogradu, nastojanjem i župnika, a u Nuniću našega dijecezanskog Caritasa.

Godina duhovnih zvanja: Proglas je bio upućen našoj sveukupnoj vjerničkoj javnosti, ali posebno i kleru, redovnicima, redovnicama, mladima, bogoslovima, sjemeništarcima, te katehetama. Gospodin nas je u toj godini pohodio i obradovao mladim misama četvorice naših novih svećenika. Početkom jeseni, u bogosloviju su ušla četvorica novih bogoslova, jedan iz Sjemeništa, a trojica iz vanjskih škola. U malo Sjemenište ušla su desetorica kandidata.

Na početku te Godine tiskana je *Molitva za zvanja* u više tisuća primjeraka. Molila se u župama i zajednicama u brojnim prilikama okupljanja i za vrijeme misa, blagoslova, službi Riječi. Obnovljeni su Molitveni dani za duhovna zvanja u brojnim župama. Sjemenište je organiziralo susrete za VIII. razred u veljači, a za V., VI. i VII. razred u lipnju. Sve nas to potiče da ustrajno nastavimo sa započetim i da se ne umorimo u radu i molitvi za zvanja u Nadbiskupiji.

Godina nastavka obnove i izgradnje. Protekla, 1998. godina, bila je ispunjena, osim pastoralnoga rada, i brojnim obnovama oštećenih i porušenih crkava i župnih kuća diljem Nadbiskupije. I ne samo na razorenom području, već i primorju i na otocima. O tome ćemo čuti podrobni izvještaj našega Ekonom-a.

+ Josip Bozanic, nadbiskup zagrebački

small leaf +

Srdacno Vas u Gospodinu pozdravlja,

Na VASU molbu br. 313/1999., od 5. veljače 1999., u koj joj molite da VAS prigodom proglašenja nove župne bl. Aložija Stepića u predjelu Zadra zvanom Bilje briše obdarim njezovim svećim mociima, odgovaraju poslovima.

Ovime VAM dostavljam moći blazeneog Aložija Stepića, zagrđebac kog nadbiskupa i mučenika, zasjedao s potvrdom o autentičnosti.

Preuzvišeni gospodine

Zadarski
nadbiiskup zadarški
PRENDIA Ivan Mons.
gospodin Štefanić Preuzvijesni

Zagreb, 9. veljače 19

NADBISKUP METROPOLITA ZAGREBACKI
ARCHEPISCOPIUS METROPOLITA ZAGREBIEENSIS
KAPTEL 31 10000 ZAGREB HRVATSKA FAX 385 1 48 16 094

Br. 34/1999.

VJESNIK

VJESNI

Br. 34/1999.

2. Godina pred nama - 1999

Benkovac je na Pragu s voga novog početka
Grad je nova crkva na mestu portišne. Do
ce uskoro i divje ljepeza redene i prostra-
dvorane u Hrvatskom domu. Novodosejane s-
novništvo je duhovno osvjetilo i osjäalo sti-
zajednicu vjermljaka. U toj župi su već u tijeku
nove pastoralne inicijative.

Nove koncentracije stanovališta u manjim gradovima na području Nadranske uprave također specifичne korake i zahvate.

organizzati pastorali Grada.

h) Grad Zadar trazi nove pastoralne snage
prostire i inicijative. On je dozvilo snazan ras-
nakon Domovinskeg rata. Trazi nove zahvata-
Ustanovljena je nova župa u predseđu Bili b-
koja je dobila i svoju novu polumotuzanu crk-
vico trebati mitslit i na predsjel grada Crtve-
slike koje je sada dio župe Smiljevac. Ta župa
kuće koj je seda dio župe Smiljevac.
uskoro dobiti svoj pastoralni centar s novo-
crom. Nova crkva se graditi u prigradskoj zu-
Dragevac. Bokanjac novi dobit će montaž-
ckvu. Na taj nacin će se moći djelotvoriti

g) Dekanatski euharistijski kongresi od davnih vježbi.

1) OAU godini vidiim i kao godini učvili su
nja i proudbijesna dekamatskih pastora lathin stručku-
tura i cjelema. Vidim takoder potrebu prestatku
trianaša nekoh dekanata. Broj župa u Zadru
okoliči i broj vjerimika trazi novu razdoblju na d-
dekanata dok će u otočnom dijelu Nadbiskupij-
trebati poduzeti, možda, neka sažimanja.
svakako mora procji kroz odgovarajuća savje-

U dogosu suradnika na Zupama, u Nasabisksupiji, mislite na blagodati Visoke teode sko-katehetiske skole kojih imamo u Zadru. Nadbiskupiji, mislite na blagodati Visoke teode poslužiti i osobno formaciji u vjeri.

e) Treba razvijati suradnju s vjermljicima u župnim strukturama, u Ekonomskej lajicima i Pastoralnim vijećima. Uzmimo ozbiljno te ljudi oko nas. Ne bojimo ih se! Niko nikoga ne može ugroziti. Svećenici ne trebaju težiti postati lajicima i obratiti. Vjermljici lajici ne mogu biti svećenici-pnići. Mističari i lajci ne mogu biti svećenici-pnići. Mistrasijaši no i krsno svećenstvo nisu protstavljeni već su upuceni jedno na druge.

(d) Ojagati redoviti pastoralni otvorenoski novim obnoviteljskim inicijativama i karizmama u razlikom obliku, kako Duh nadahnuje, to poziv svakom pastoralnom radniku dana. Sve vise u Crkvi jistica svijest da je to put revitalezacije mnogih župpa. Treba u sebi odbaciti strast da smo nesposobni za takvu zahjevnu pastora koji stoje još teže da mas predrasude kocje u bilo kakvoj imiciji. Nista se ne može apriori osuditi ili odbaciti. Uvijek vrijedi Pavalovo pravilozrazlikovanja: ostaviti sto vrijede. Iskusstva naša razlikovaju se: ostaviti sto vrijede. Iskusstva naša razlikuju se: ostaviti sto vrijede.

ji Ova godina je proglašena Nadržiskup začetkom Školskega leta 2000. Godini prošlej v nadaljevanju so organizirani šolski dogodki in raziskovalni projekti. V sklopu tega so organizirani raziskovalni projekti, ki so vključevali raziskovanje in analizo različnih tematik, kot so zgodovina, geografija, politika, ekonomija, društvo in naravnost. Raziskovalci so bili raznovrstni, od učencev do profesorjev in ostalih zainteresiranih oseb. Raziskovalni projekti so bili razdeljeni na različne skupine in skupaj so ustvarili veliko znanja in razumevanja o različnih tematikah. Nekateri projekti so bili izjemno uspešni in so dosegli visokih ocen. Drugi projekti pa so bili manj uspešni, vendar pa so vse projekti prinesli dobro razumevanje in raziskovanje različnih tematik.

Bogu Ocu, Posedba u kojih zivimo posvećena je na sakrament Pomerija i susret s Ocem bogatim milu srđem. Svi osjećamo potrebu prodrubljenja vrtića dousit skrarena u osobnoj ispovaljedi. Zasigurno da su put da oživi osobna ispovaljeda. Vaša slavljiva i prodrubljena kateheza zasjednica o nevjeri u Božjem saginjaču nad čovjekom. Pratićemo razenju čovjeka i o velikodušnom Pristupu našem Bogu. Što je u vlasti, u vlasti je i ovo novositi obnovljene drustvene važeće pravilnosti. Star je izreka da onaši koji je dobar pokoriti jed. Star je izreka da onaši koji je dobar pokoriti način vrednovati u svome životu osobnu ispovaljenu.

**USTANOVLJENJE NOVE ŽUPE I POSVETA NOVE ŽUPNE CRKVE
BL. ALOZIJA STEPINCA - BILI BRIG, ZADAR**

Dokumenti:

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 1620/1998.
Zadar 17. studenoga 1998.

Predmet:

D E K R E T

**OSNIVANJA NOVE ŽUPE BLAŽENOG ALOZIJA STEPINCA
U ZADRU - BILI BRIG**

Na temelju ovlasti Kan. 515. Zakonika kanonskog prava i razloga koji proizlaze is istog kanona, te Dekreta Drugog vatikanskog sabora *Christus Dominus* broj 32, i Motu proprija pape Pavla VI. *Ecclesia Sancte*, I. 21 & 1; budući da se sadašnja župa Marija Kraljica Mira u Zadru - Stanovi brojem stanovnika i prostorom naglo povećala, pošto sam saslušao mišljenje Zbora savjetnika Zadarske nadbiskupije, Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije i uvaživši molbu sadašnjeg župnika don Maria Soljačića, radi duhovnog dobra vjernika, ovime na Svetkovinu svetog Krševana, zaštitnika grada Zadra, 24. studenoga 1998. godine, osnivam i proglašavam novu župu BLAŽENOG ALOZIJA STEPINCA u Zadru - Bili brig.

Nova župa blaženog Alozija Stepinca u Zadru - Bili brig nastaje razdiobom od dosadašnje župe Marije Kraljice Mira u Zadru - Stanovi. Nova župa blaženog Alozija Stepinca posjeduje novi pastoralni montažni objekt, koji se nalazi na č.z. 4245/2, 4246/2, 4250/2 k.o. Zadar, vlasništvo Zadarske nadbiskupije, a sastoji se od liturgijsko-pastoralnog i stambenog prostora.

Nova župa blaženog Alozija Stepinca čitavim svojim teritorijem obuhvaća područje novog gradskog naselja Bili brig, a graniči na istoku sa župom sv. Antuna Padovanskoga, na jugu sa župom Marije Kraljice Mira, na zapadu sa župom sv. Josipa, a na sjeveru župa se prostire prema polju ili još uvijek na nenaseljenom predjelu.

Granice nove župe su ove:

1. Sjever: Od križanja ulice Put Biliga i Ulice Hrvatskog sabora prema polju, zatim istočno preko brda, iznad Vodovoda, poljskim putem do izlaska na Jadransku cestu.

2. Istok: Jadranskom cestom od gostonice "Tamaris" ili bivše "konjušnice" do iznad "zelene tržnice".

3. Jug: Od gostonice "Tamaris" na zapad ispod kuća u Kijevskoj ulici do križanja Ulice sv. Marije i Vinkovačke ulice, dalje istom ulicom do "bućališta" kod zgrade Put Pudarice broj 9.

4. Zapad: Od "bućališta" ulicom Put Biliga na sjever, desnom stranom ulice, sve do križanja s Ulicom Hrvatskog sabora.

Ovaj Dekret napisan je u četiri istovjetna primjerka od kojih se jedan predaje na čuvanje novoumeljenoj župi blaženog Alozija Stepinca u Zadru - Bili brig; drugi župi Marije Kraljice Mira u Zadru - Stanovi, od koje je nastala nova župa, te dva primjerka koji se čuvaju u arhivu Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru.

U vjeri čega ovaj Dekret zajedno s kancelarom Nadbiskupije vlastoručno potpisujemo i ovjeravamo svojim nadbiskupskim pečatom.

Kancelar:
don Nedjeljko Zubović, s. r.

M. P.

Nadbiskup:
mons. Ivan Prendić, s. r.

koja se ogleda U POLETU, UPORNOSTI i OSTVARENJU preobrazbe. I ona duhovna strana medalje, osobna u izgrađenosti vjere, u molitvenom duhu, u nesebičnosti prema potrebnima i u solidarnosti u prezbiteriju.

Zato duhovno anakrono, disonantno zvuče neki tonovi u prezbiteriju koji se očituju "kao svoji planovi", "svoji interesi", "svoje želje" i vlastita uvjerenja o svojoj prikladnosti za neka mesta i neke službe unutar ili izvan dijeceze.

Još više su duhovno anakrone i pastoralno jako štetne pojave, pojedinačnog značenja, komotnosti, nerada, bezidejnosti. Posebno zabrinjava pojava, kod ponekoga, na rubu sablazni. Riječ je o oslanjanju na sigurnost novca, odnosno prihoda, koji omogućuje visoki standard. Ima slučajeva i nameta! Oni su uvijek rađali revoltom. Treba odmah reći da nemaju nikakva uporišta ni na općem ni na partikularnom pravu. Znamo li da to može značiti zbogom pastirskom povjerenju za dugo. Ili razočaranju koje završava u vjerskoj indiferentnosti.

Isto tako u pastirovom stilu nema mjesta batlosti ni postupcima koji dijele pojedince ili zajednicu. Mi se ne možemo opredjeljivati za ovu ili onu grupu, međusobno suprotstavljeni ili strančari. Pastiri su vez zajedništva. I činitelji zajedništva, rječju i stavom. Mi smo svima poslani bez razlike na sva obilježja. Spasenje ljudi je temeljni zakon pastoralna.

Zahvalan sam Gospodinu za bezbroj inicijativa i ostvarenja u našem prezbiteriju. Za nesebične darove i trošenje iz dana u dan također! Sve što drugi vide vitalnoga i uspješnoga u ovoj Crkvi i što naši vjernici vide i svjedoče, to ste vi ostvarivali i ostvarili pomoću Božjom. Na vas primjenjujem riječi Evandelja: "Vi ste svjetlo svijeta, Vi ste sol... Neka vaša svjetlost svijetli da ljudi vide vaša dobra djela i slave Oca našega na nebesima..." (Mt 5, 14-16). Neka svijetle obje strane naše svećeničke medalje. Ona pastoralna

Duhovno i teološki, pa onda ni pastoralno nisu prihvatljive neke sklonosti individualizmu što je drugo ime za izolacionizam. Staro pravilo *Vae soli* uvijek vrijedi. Ništa nema kontradiktornije od svećenika, usamljenoga, dalekoga od zajednice-prezbiterija, a pozvan je okupljati, voditi, hraniti i braniti zajednicu i prvi dati svjedočanstvo o zajedništvu.

Čovjek, slika Božja, u vječnom je traženju sebe, Boga i drugoga čovjeka. Blago nama ako znamo biti odsjaj Božjega Očinstva na našim pastirskim stazama posred naše ljudske braće koja su nam povjerena u Crkvi zadarskoj.

DRUGA JUBLIJESKA GODINA I POGLED NA TREĆU

1. SV. Ovac Nadiskup je na I. nedjelju dosađenje u Pavao II. u svogem apostolskom pismu Tertio millennio adveniente ordredu je da proteka 1998. godina bude na poseban način posvećena Duhu Svetom i njegovači ban nacim posvećena Duhu Svetom i njegovači posvetiteljskih pristomost u nutor Zajednice Kristije.
 2. Ovac Nadiskup je na I. nedjelju dosađenje u zavodnicu nadiskupiju Godinu Duha i otorio za zadaršku nadiskupiju Godinu Duha saka posle godine u katedrali sv. Stosije proglasio da se ponovo okreće u sakramenu potvrde, kao i nastošnje narocito u sakramenu potvrde, kao i nastošnje da se ponovo okreće u sakramenu potvrde, kao i nastošnje da razlikuje glas Duhu prihvagajem da razlikuje karizmi koje Duh budi danas, i na razliku njih karizmi koji je raznih molitvenih zajednica, uglavnom mladih iz raznih molitvenih zajednica i crkvenih pokreta u Nadiskupiji.
 3. Jos uviđe se velik broj župa iz kojih ne dolaze zaručnici na pripravu. Ova priprava bi trebala biti redovita za vjenčanje.
 4. U pripravi na brak nedostaju nam bračni parovi, pa je potrebo potaknuti bračne parove koji bi mogli sudjelovati na ovakvom pripravama, da se uključe u ovi rad.
 5. Posvjerenstvo za obitelji ima zeleni plan organiziranosti surte za zrelijе mlađice i devojke pa neka budu i ovo jedan poticaj da zajedno dogovorimo na takoj veliki problem danasne mlađeži.
- Prijedlozi za dajnici rad Posvjerenstva za obitelji**
- Organizira se Pokornjko bogoslužje i bude više svećenika na raspolaženju za osobnu isporuču.
 - Zatim sljedeći Euharistijsko slavlje. Sustav se redovito zavarava uz prigodni domaćinak. To je i prigoda za još bolje međusobno upoznavanje.
 - Dosad su bračni parovi izrazili veliko zadovoljstvo i zahvalili na organiziranju ovakvih surata.

3. To se učimlio u Nadiskupiji u protekloj hrvatskoj zavasi.
 2. Ovac Nadiskup je na I. nedjelju dosađenje u zavodnicu nadiskupiju Godinu Duha i otorio za zadaršku nadiskupiju Godinu Duha saka posle godine u katedrali sv. Stosije proglasio da se ponovo okreće u sakramenu potvrde, kao i nastošnje narocito u sakramenu potvrde, kao i nastošnje da se ponovo okreće u sakramenu potvrde, kao i nastošnje da razlikuje glas Duhu prihvagajem da razlikuje karizmi koje Duh budi danas, i na razliku njih karizmi koji je raznih molitvenih zajednica, uglavnom mladih iz raznih molitvenih zajednica i crkvenih pokreta u Nadiskupiji.
 1. U župi Kraljeve mira na Stanovima orzana nadiskupija".
 2. Svećenici Pastoralnog vijeća Nadiskupije imala je sredstvu temu: "Godina Duha u Bevkovcu, također je imao centralnu državu u Bevkovcu, također je posvećen u Bevkovcu, također je posvećen teologu-pastoralni vid".
 3. Svećenici dan, koji je posvećen biće u Bevkovcu, također je imao centralnu državu u Bevkovcu, također je posvećen teologu-pastoralni vid".
 4. Svećenici Pastoralnog vijeća Nadiskupije imala je sredstvu temu: "Godina Duha u Bevkovcu, također je imao centralnu državu u Bevkovcu, također je posvećen teologu-pastoralni vid".
 5. Posvjerenstvo za obitelji ima zeleni plan organiziranosti surte za zrelijе mlađice i devojke pa neka budu i ovo jedan poticaj da zajedno dogovorimo na takoj veliki problem danasne mlađeži.
- Prijedlozi za dajnici rad Posvjerenstva za obitelji**
- Organizira se Pokornjko bogoslužje i bude više svećenika na raspolaženju za osobnu isporuču.
 - Zatim sljedeći Euharistijsko slavlje. Sustav se redovito zavarava uz prigodni domaćinak. To je i prigoda za još bolje međusobno upoznavanje.
 - Dosad su bračni parovi izrazili veliko zadovoljstvo i zahvalili na organiziranju ovakvih surata.

3. To se učimlio u Nadiskupiji u protekloj hrvatskoj zavasi.
 2. Ovac Nadiskup je na I. nedjelju dosađenje u zavodnicu nadiskupiju Godinu Duha i otorio za zadaršku nadiskupiju Godinu Duha saka posle godine u katedrali sv. Stosije proglasio da se ponovo okreće u sakramenu potvrde, kao i nastošnje narocito u sakramenu potvrde, kao i nastošnje da se ponovo okreće u sakramenu potvrde, kao i nastošnje da razlikuje glas Duhu prihvagajem da razlikuje karizmi koje Duh budi danas, i na razliku njih karizmi koji je raznih molitvenih zajednica, uglavnom mladih iz raznih molitvenih zajednica i crkvenih pokreta u Nadiskupiji.
 1. U župi Kraljeve mira na Stanovima orzana nadiskupija".
 2. Svećenici Pastoralnog vijeća Nadiskupije imala je sredstvu temu: "Godina Duha u Bevkovcu, također je imao centralnu državu u Bevkovcu, također je posvećen teologu-pastoralni vid".
 3. Svećenici dan, koji je posvećen biće u Bevkovcu, također je imao centralnu državu u Bevkovcu, također je posvećen teologu-pastoralni vid".
 4. Svećenici Pastoralnog vijeća Nadiskupije imala je sredstvu temu: "Godina Duha u Bevkovcu, također je imao centralnu državu u Bevkovcu, također je posvećen teologu-pastoralni vid".
 5. Posvjerenstvo za obitelji ima zeleni plan organiziranosti surte za zrelijе mlađice i devojke pa neka budu i ovo jedan poticaj da zajedno dogovorimo na takoj veliki problem danasne mlađeži.
- Prijedlozi za dajnici rad Posvjerenstva za obitelji**
- Organizira se Pokornjko bogoslužje i bude više svećenika na raspolaženju za osobnu isporuču.
 - Zatim sljedeći Euharistijsko slavlje. Sustav se redovito zavarava uz prigodni domaćinak. To je i prigoda za još bolje međusobno upoznavanje.
 - Dosad su bračni parovi izrazili veliko zadovoljstvo i zahvalili na organiziranju ovakvih surata.
- Prijedlozi za dajnici rad Posvjerenstva za obitelji**
- Organizira se Pokornjko bogoslužje i bude više svećenika na raspolaženju za osobnu isporuču.
 - Zatim sljedeći Euharistijsko slavlje. Sustav se redovito zavarava uz prigodni domaćinak. To je i prigoda za još bolje međusobno upoznavanje.
 - Dosad su bračni parovi izrazili veliko zadovoljstvo i zahvalili na organiziranju ovakvih surata.

3. To se učimlio u Nadiskupiji u protekloj hrvatskoj zavasi.
 2. Ovac Nadiskup je na I. nedjelju dosađenje u zavodnicu nadiskupiju Godinu Duha i otorio za zadaršku nadiskupiju Godinu Duha saka posle godine u katedrali sv. Stosije proglasio da se ponovo okreće u sakramenu potvrde, kao i nastošnje narocito u sakramenu potvrde, kao i nastošnje da se ponovo okreće u sakramenu potvrde, kao i nastošnje da razlikuje glas Duhu prihvagajem da razlikuje karizmi koje Duh budi danas, i na razliku njih karizmi koji je raznih molitvenih zajednica, uglavnom mladih iz raznih molitvenih zajednica i crkvenih pokreta u Nadiskupiji.
 1. U župi Kraljeve mira na Stanovima orzana nadiskupija".
 2. Svećenici Pastoralnog vijeća Nadiskupije imala je sredstvu temu: "Godina Duha u Bevkovcu, također je imao centralnu državu u Bevkovcu, također je posvećen teologu-pastoralni vid".
 3. Svećenici dan, koji je posvećen biće u Bevkovcu, također je imao centralnu državu u Bevkovcu, također je posvećen teologu-pastoralni vid".
 4. Svećenici Pastoralnog vijeća Nadiskupije imala je sredstvu temu: "Godina Duha u Bevkovcu, također je imao centralnu državu u Bevkovcu, također je posvećen teologu-pastoralni vid".
 5. Posvjerenstvo za obitelji ima zeleni plan organiziranosti surte za zrelijе mlađice i devojke pa neka budu i ovo jedan poticaj da zajedno dogovorimo na takoj veliki problem danasne mlađeži.
- Prijedlozi za dajnici rad Posvjerenstva za obitelji**
- Organizira se Pokornjko bogoslužje i bude više svećenika na raspolaženju za osobnu isporuču.
 - Zatim sljedeći Euharistijsko slavlje. Sustav se redovito zavarava uz prigodni domaćinak. To je i prigoda za još bolje međusobno upoznavanje.
 - Dosad su bračni parovi izrazili veliko zadovoljstvo i zahvalili na organiziranju ovakvih surata.

- Prijedlozi za dajnici rad Posvjerenstva za obitelji**
- Organizira se Pokornjko bogoslužje i bude više svećenika na raspolaženju za osobnu isporuču.
 - Zatim sljedeći Euharistijsko slavlje. Sustav se redovito zavarava uz prigodni domaćinak. To je i prigoda za još bolje međusobno upoznavanje.
 - Dosad su bračni parovi izrazili veliko zadovoljstvo i zahvalili na organiziranju ovakvih surata.

Izvještaj Povjerenstva za obitelj

Povjerenstvo za obitelj Zadarske nadbiskupije ima svrhu da promiče, planira i kordinira pastoral obitelji u Dijecezi.

Članovi Povjerenstva za obitelj:

1. Don Šime Perić, župnik u župi Bezgrešnog začeća BDM u Zadru, Predstojnik Povjerenstva
2. Don Mario Sikirić, župnik u župi Starigrad-Paklenica
3. Dr Ruža Dražina, liječnik opće medicine, Zadar
4. Dr Branka Tomčić, liječnik opće medicine, Zadar
5. Prof Mario Bebić, voditelj Obiteljskog savjetovališta pri Caritasu - Zadar.
6. Prof. Mirela Zubčić, Zadar
7. Prof. Josip Markulin, predsjednik Udruge četvoro djece i više.

Povjerenstvo za obitelj sastaje se četiri puta godišnje na radne sastanke. Ono surađuje s Obiteljskim savjetovalištem pri Caritasu, s Udrugom četvoro djece i više i pokretom "Pro vita". Predsjednik Povjerenstva za obitelj član je Vijeća za obitelj pri HBK. Povjerenstvo za obitelj uglavnom je ovih godina usmjereno na Pripravu zaručnika na brak i Susret bračnih parova.

I. Priprava na brak

Priprava na brak je započela s tri večeri, zatim četiri večeri, od početka školske godine 1997./98. priprava se održava petkom i subotom, a od listopada 1998. godine, uključena su dva petka i jedna subota, tako da se sada priprava na brak održava na sljedeći način:

- Petak: početak u 18 sati: pozdrav, molitva, predstavljanje zaručnika.
- prva tema: psiholog
- druga tema: crkveni pravnik
- Petak, nakon osam dana: od 18 do 20,30 sati slijedi:
- prva tema: liječnik, druga tema: bračni par
- subota: početak u 9 sati do 13,30 sati:
- biblijsko-teološki vid sakramenta ženidbe, drugi dio: duhovnost u braku, treći dio: pismeni rad: odgovor na dva pitanja: moja osobna duhovnost - molitva, i drugo pitanje: zašto se želim vjenčati u Crkvi? Nakon pismenog rada je razgovor u dvije grupe.

Priprava na brak završava Službom Riječi i podjelom Potvrda. Kroz godinu organizira se 10 zaručničkih priprava, osim što se u mjesecu srpnju i kolovozu ne održava priprava na brak. Prosječno sudjeluje kroz godinu svakog mjeseca oko 20 parova.

II. Susret bračnih parova

U korizmi i došašću već niz godina organizira se susret bračnih parova koji su sudjelovali na pripravi na brak u ovom Centru. Poziv se šalje pismeno i odgovore s dopisnicom s **da ili ne**. Za informaciju, u došašću je poslano 500 poziva, odazvalo se 26 bračnih parova. U nedjelju, 7. veljače o.g. održan je susret za ovu korizmu, poslano je 400 poziva, odazvalo se 18 bračnih parova. Jedni su odgovorili s **ne**, drugi su se ispričali zbog obiteljskih obveza, treći su promijenili adresu, ima i slučaja kada su javili da se bračni par rastavio. Unaprijed trebat će suradnja sa župnicima jer se adresa mijenja, a osobito kod podstanara, a neki odlaze u druge gradove.

Program susreta:

- Početak je u 15 sati a završi se oko 20 sati. Na početku je pozdrav, molitva i predstavljanje bračnih parova.
- Svaki put se održi predavanje za bračne parove i nakon toga uslijedi diskusija..

U Pagu na Starom gradu održan je V. susret - hodočašće obitelji iz svih župa otoka Paga.

U Vrani je bio organiziran Susret ministra Biogradskog i Benkovačkog dekanata.

Na hodočašću mladih u Ninu sudjelovale su župe grada Zadra i Zadarskog dekanata te Biogradskog, Benkovačkog i Novigradskog dekanata.

Sigurno, najvažniji događaj u protekloj godini na planu domovinske Crkve, a koji je imao veliki odjek i u našoj nadbiskupiji, jest drugi pastoralni pohod Sv. Oca Ivana Pavla II. Crkvi u Hrvata. Događaj je pokrenuo duhovnu pripravu u svim našim župama, što se očito vidi po broju hodočasnika iz gotovo svih naših župa. Na Mariju Bistrigu hodočastilo je preko 3000 vjernika, a u Split preko 4000. Mladi iz naše nadbiskupije sudjelovali su u Zagrebu pred katedralom u dočeku Sv. Oca i pješačili na Mariju Bistrigu, a također bili su naši mladi prisutni u Solinu na susretu sa Sv. Ocem.

Treba prepoznati i to da su plod Duha Svetoga u Godini Duha Svetoga i u Godini svećeničkih zvanja četvorica naših prošlogodišnjih mladomisnika: don Boris Pedić, don Zdenko Dundović, don Ivica Jurišić i don Marino Ninčević.

U ovom kratkom prikazu iznio sam neka samo događanja. Vjerujem da je mnogo toga učinjeno u pojedinim župama što samo Bog zna i vidi. Njemu neće ništa izmaći.

4. S prvom nedjeljom došašća ušli smo u treću godinu neposredne pripreme na Veliki jubilej. Prema nakanama Sv. Oca, ova 1999. godina posvećena je Bogu Ocu. Pozvani smo da u ovoj godini otkrijemo svoj položaj pred Ocem i njegovu ljubav prema nama. Prvi korak na tom putu je naše obraćenje. Zato se traži da mi u svom pastoralnom nastojanju ponovno otkrijemo svojim vjernicima sakrament pomirenja (ispovijedi). Na to bi trebalo staviti glavni naglasak. U tom smislu bilo bi važno da se svećenici pojedinih dekanata zajedno nadu i dobro pripreme i organiziraju pokornička slavlja u svakoj župi, sada u korizmi, uz prvu pričest i krizmu u župi, kao i pred fešte i druge važnije događaje. Papa u ovoj godini posebno ističe teološku krepost *ljubav* i stavila nas pred zaštitu Marije, Majke

Crkve, neka nas ona, vjerna i ponizna kći Očeva prati svojim moćnim zagovorom kod Oca.

5. Otac Nadbiskup je za I. nedjelju došašća uputio svoju poslanicu svim župama zadarske nadbiskupije s kojom je uveo vjernike u Godinu Boga Oca. U istoj poslanici najavio je 250. obljetnicu našeg sjemeništa "Zmajević", kao i 1120. godina od izmjene pisama između pape Ivana VIII. i kneza Branimira o čvrstoj vezi Hrvata sa Svetom Stolicom. Pred nama je dakle godina sjemeništa kao i spomen Branimirove godine, dva velika pastoralna zadatka koji nas sve moraju pokrenuti.

6. U ovoj godini želimo se zauzeto pripremiti za Veliki svjetski 47. euharistijski kongres koji će se održati u Rimu od 18. do 25. lipnja 2000. godine na temu: "Isus Krist jedini Spasitelj svijeta, Kruh za novi život", s motom "Zdravo, Tijelo, porodeno od Marije Djevice". Naša priprava na taj veliki događaj sastojat će se u tome da svaka naša župa u ovoj godini organizira svoj euharistijski dan, koji bi trebalo dobro pripremiti kroz kateheze s djecom, mladima, kao i s odraslima; tog dana u župi upriličiti dobro pripremljeno i animirano euharistijsko slavlje s euharistijskom procesijom i klanjanjem u župi, na kojem bi organizirano sudjelovali djeca, mlati, kao i pojedine grupe i duhovni pokreti - koliko ih ima u župi. Zatim na jesen ove godine imali bismo dekanatske euharistijske kongrese, a onda nam predstoji i naš nadbiskupijski euharistijski kongres.

7. Pred nama stoje, u ovoj Godini Boga Oca, veliki pastoralni zadaci. Svatko će od nas trebati sebi postaviti pitanje: jesam li učinio sve što sam mogao učiniti? Je li se u mojoj župi nešto dogodilo u ove protekle dvije godine neposredne pripreme na Veliki jubilej? I što bih mogao učiniti i poduzeti u ovoj posljednjoj godini pripreve? Uza sve objektivne teškoće s kojima se susrećemo u svom pastoralnom radu, naša pastoralna briga i zauzetost pronaći će načine i mogućnosti da svaka naša župa i svaki pojedini vjernik doživi blagodat ovog Velikog jubileja, kao izuzetne šanse koju Gospodin pruža svojoj Crkvi naših dana.

Mons. Milivoj Bolobanić

Izvještaj rada povjerenstva za katehizaciju

br. Jozo Miljanović

Povjerenstvo će nastojati i ove godine dati
zasjednici. Koji korištan političas za promicanje liturgijskog
izvora i nada se da podrška svećenika, osobito
župnika, neće izostati.

Od ostalih poticaja spomenuto bili Savjeto-
vajje o mjestu i ulozji lika u bogoslužju, Što se
11. studenoga 1998. odrižao u benediktinskom
samostanu na Cokovcu, u organizaciji Hrvats-
ke kog instituta za liturgijski pastoralni i gospodarski

O radu Povjerenstva za liturgiju u 1998.
IZVJEŠTAJ

don Ivan Mustac

Izvještaj završavam s još jednom gorućim problemom, a to su naši studenti i fakultet koji zahvaljujući našu posebnu pozornost, Zadar, 9. veljače 1999. godine

Sve ovo zahtjeva novo ustrojstvo biskupije
jekih katehetskih reda prema novim smjerima
ma. Za to su potrebni novi i strucnjici izjudi.

Prijelazno razdoblje vjerouanika u školi je pri kraju. Trebašu se sposobiti mentori, savjetnici i stručnjaci za stručne ispite vjeroučitelja. Zatim stručnjaci koji će prati rad vjeroučitelja u skolama. Tu spadaju i britanska vjeroučitelja koji su diplomirali ili nemaju vješta za stjecanje.

Jjema skola u Zagrebu. Na jesen bismo na nasem katehetiskom danu imali program župne kateheze u ručkama.

IZVJEŠTAJ O IZGRADNJI I OBNOVI SAKRALNIH OBJEKATA
U NADBISKUPIJI U 1998. GODINI

A

VJESNIK

Br. 34/1999.

Br. 3-4/1999.

A) CRKVE

1. Benkovic - nastavljeni radovi na izgradnji nove župne crkve.
2. Biograd - Sv. Stosija - obnova zvonika i unutrašnjice bosanske crkve.
3. Dragevac Zadarški - izgradnja nove župne crkve.
4. Ervenik - obnova krovova. Nabavljenia nova zvana.
5. Ist - temeljito obnovljena crkva Gospe od Zdravlja na brdu Straža.
6. Jasenice - rascicane rusvine te napravljeni projekt obnove župne crkve.
7. Krusevo - završena izgradnja nove crkve na mjestu gdje je prileg rata bila župna crkva podloga i izraden projekt faksimiliske obnove koja treba započeti u siječnju 1999.
8. Kralat - sanacija temelja stare crkve Porešene u ratu.
9. Kula Altalica - obnovljena stara crkva sv. Petra.
10. Medvedica - rascicane rusvine te napravljeni projekt obnove župne crkve.
11. Murvica - obnovljena i produljena, u ratu stradala, župna crkva.
12. Nevidame - obnovljena nove klupe u ratu.
13. Nim - nabavljenie nove klupe za župnu crkvu.
14. Oib - Zapocela temeljita obnova župne crkve.
15. Pakostane - na župnoj crkvi ugradeni novi prozori.
16. Pristeg - zapocela obnova župne crkve stradale u ratu.
17. Perusic - Lepuri - sanacija starohrvatske crkve u Lepurima.
18. Perusic - Podgrade - zapocela obnova.
19. Pag - nastavljeni radovi na obnovi stolne crkve.
20. Petrcane - obnovljena unutrašnjost zvonika - nove poginčane stepenice i nova električna rasvjeta.
21. Preko - temeljito uređenje krovista - nova krovna konstrukcija, lim i pokrov.
22. Privlaka - obnovljena zvonik koji je ostecen udarom gromom.
23. Razmac - Rima - izraden novi oltar - retable.
24. Seljme - nastavljena obnova crkve sv. Marka na groblju.
25. Sal - zapocela obnova crkve sv. Roka.
26. Silba - obnova krovova i vanjske fasade na župnoj crkvi.
27. Sutomislica - nastavljena obnova zavjetne crkve Gospe od zdravlja.
28. Tribanj-Kruščica - nastavljena obnova zavjetne crkve Gospe od zdravlja.
29. Veli Iz - zapocela temeljita obnova župne crkve - za sada je promijenjena krovna pokrov.
30. Vinjerač - bojene unutrašnjosti župne crkve.
31. Visoca - uređena gromobranska instalacija i rasvjeta oko crkve.
32. Zadar - Belafuzza - doršena i posvećena nova župna crkva.
33. Zadar - Punatimika - radovi na unutrašnjem uređenju drevne kapele.
34. Zadar - Stamoći - uređenje prezbiterijsa.
35. Zadar - Bili brič - zapocela gradnja polumontazne crkve na području novoosnovoao se radiovi mastaviti u 1999. god.
36. Zadar - Katedrala - završeni radovi na crkvenoj kamenej fasadi. Ostalo je još cricenje Alojzija Stepića.
37. Zadar - Smiljevac - zapocela gradnja pastoralnog centra.
38. Zadar - Sv. Šime - nabavljenie nove klupe.

U 1998. godini dlijem nase nadbiskupije obnavlja ih su se, a i graditi novi sakralni objekti:

Povjerenstvo za katehizaciju ima osam članova: tri svećenika, dva redovnike i tri vježnika. Rad povjerenstva u 1998. godini nastojao je da se od nekoliko glavnih točaka: a) Organizacija vjeronaučne olimpijade b) Korizmena akcija s djeecom i mladima. c) Zlatna harfa - molitveno glazbeni susret s djecjom. Sudjelovanje je oko 700 djece i 18 malih zborova. d) Katedetski dan u biskupiji e) Redovno sudjelovanje u radu Vijeća za katehizaciju pri HRK i radu NKU. f) Sfinjanjem NKU i dolaskom prof. Milana Šimunovića na njegovo čelo katedetske svibnja 4 stručna skupina, a u kolovozu Katedetska grama za župnu katedezu. Predviđena su do Crkvi. Ova godina bit će posvećena izradi problematika dobila je na važnosti u nasoj domaćoj blagdani. Povjerenstvo za liturgiju Zadarške nadbiskupije, svećensko središnje uloge bogoslužja u životu Crkve, nastojalo je i protekle godine davati korišnje poticaje za bolje sudjelovanje, osobito katedetska laika, u liturgijskim slavlјima.

Cimi se da je na župničkoj studijiji putac bio Seminar za amatore liturgijskih slavlja što se 9. i 10. listopada 1998. održao u prostorijama župne Bezagrešnog Zadeca BDM, Zadar - Punatmika (vidi *Vjesnik Zadarške nadbiskupije*, 9-10/98.). osamdesetak - ujihovo aktivno sudjelovanje u str. 309-310). Brojnost studionika - bilo ih je molitvenom i radnom djelitu semimara, veliko je osmadesetak - ujihovo aktivno sudjelovanje u obrazbenje da se s ovakvim ili sličnim sursema nastavi.

36. Zadar - Katedrala - zavrseni radovi na zidu kamene fasade. Ostalo je još čicenje po
Alojzija Stepića.

35. Zadar - Bički brič - započela gradnja polumontazne crkve na području novoosnovane
34. Zadar - Stanoivi - uređenje prezbiterijsa.

33. Zadar - Punatmika - radovi na unutrašnjem uređenju drevne kapele.

32. Zadar - Belafuzza - dvostrukna i posvećena nova župna crkva.

31. Visočane - uređena grobombranske instalacija i rasvjeta oko crkve.

30. Vinišćeac - božićne unutrašnjosti župne crkve.

pokrov.

29. Veli Iz - započela temeljita obnova župne crkve - za sada je promijenjena krovna konstrukcija.

28. Tribanj-Kršćica - nastavljeni obnova zavjetne crkve Gospe od dravlja.

27. Sutomišćica - nabavljene nove klipse.

26. Sibla - obnova krova i vanjske fasade na župnoj crkvi.

25. Šali - započela obnova crkve sv. Roka.

24. Šeblje - nastavljeni obnova crkve sv. Mihalja na groblju.

23. Razanac - Rima - izraden novi drveni oltar - retabl.

22. Privlaka - obnovljeni zvonik koji je ostecen udarom groma.

21. Preko - temeljito uređenje krovista - nova krovna konstrukcija, lim i pokrov.

20. Petrcane - obnovljena unutrašnjost zvonika - nove pomicane stepenice i nova električna

19. Pač - nastavljeni radovi na obnovi stolne crkve.

18. Peršić - Podgradić - započela obnova.

17. Peršić - Lepuri - sanacija temelja starohrvatske crkve u Lepurima.

16. Pristeg - započela obnova župne crkve stradale u ratu.

15. Pakštane - na župnoj crkvi ugradeni novi prozori.

14. Olib - Započela temeljita obnova župne crkve.

13. Niš - nabavljene nove klipe za župnu crkvu.
12. Nevidane - obnovljena župna crkva. Nabavljen novi mramorni oltar.
11. Murvica - obnovljena i produzena, u ratu stradalja, župna crkva.
10. Medviđa - rasčišćene ruševine te napravljeni projekt obnove župne crkve.
9. Kula Altajica - obnovljena stara crkva sv. Petra.
8. Korlat - sanacija remeđa stare crkve porušene u ratu.
7. Krusevo - zavarisana izgradnja nove crkve na mestu gdje je preje bila župna crkva.
6. Jasenice - rasčišćen prostor porušene crkve, izvišena arheološka istraživanja, betonirana podloga i izraden projekt faksimiliske obnove koja treba započeti u siječnju 1999.
5. Šiš - temeljito obnovljena crkva Gospje od Zdravlja sa druga strelza.

1. Benkovic - nastavljeni radovi na izgradnji nove župne crkve.
2. Biograd - Sv. Stosija - obnova zvonika i unutrašnjе bojanije crkve.
3. Dragevac Zadarški - izgradnja nove župne crkve.
4. Ervinek - obnova krovа. Nabavljena nova zvona.

U 1998. godini dlijem naše nadbiskupije obnavljali su se, a i gradili novi sakralni objekti

2. Susret petog, šetog i sedmog razreda

Ovaj susret je održan na završetku školske godine. Završenih petaša bilo je 30 iz 12 župa, šestaša 24 iz 7 župa i sedmaša također 24 iz 7 župa. Ukupno je bilo 78 ministranata iz 21 župe. Na zimskom i ljetnom susretu ukupno je bilo 140 mladića. Na okupljanju ovih mladića bilo je angažirano 14 župnika. U radu s ministrantima na oba susreta pomagali su sjemeništarci.

Bilo je i drugih oblika kontaktiranja sa Sjemeništem od strane župnika koji su vikendom dovodili svoje ministrante da vide naše sjemenište. Ovakvi susreti bi redovito završavali zajedničkim objedom sa sjemeništarcima.

3. Sjemenišno glasilo "Zmajević" i dramski program

Sjemenišno glasilo izlazi dva put godišnje - o Božiću i Uskrsu - te ga šaljemo župnicima koji ga, nadamo se, dijele svojim ministrantima.

Prošla godina bila je obilježena bogatim dramskim sadržajem s kojim je Sjemenište predstavljeno nekim župama; posebno bih spomenuo naše Janjevce u Kistanjama s kojima je cijela sjemenišna zajednica jedne nedelje slavila sv. misu, a potom nastupili s jednom dramom i imali zajedničko agape.

4. Nedjeljna sv. misa u gradskim župama

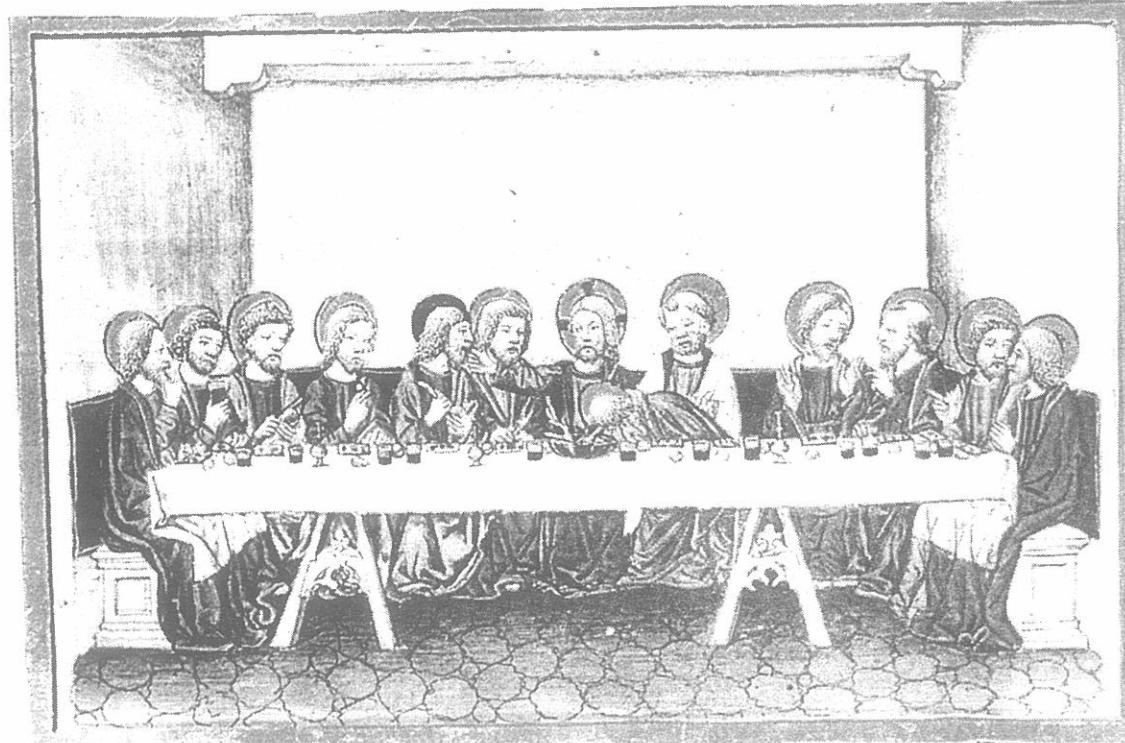
Sjemeništari sa svojim odgojiteljima nedjeljom sudjeluju na sv. misi, a tamo gdje župa ima "Dan Sjemeništa" nastoji se uključiti s jednim kratkim programom. Protekle godine sjemeništari su bili sudionici molitve za zvanja u nekoliko župa koje su imale župske misije.

5. Molitva za zvanja

Sjemenišna zajednica svakog prvog petka slavi sv. misu koju predvodi otac Nadbiskup. Istoga dana sva sjemenišna zajednica ima zajedničko klanjanje koje predvodi jedan od odgojitelja. Pored ovog mjesecnog molitvenog susreta u sjemeništu je klanjanje svakog četvrtka, a svaku sv. misu završavamo molitvom za zvanja. Tu smo molitvu počeli moliti prošle godine posvećene duhovnim zvanjima u našoj Nadbiskupiji.

Budući da naše Sjemenište ove godine obilježava 250 godina svoga postojanja, nadamo se još boljoj suradnji i većim ostvarenjima.

don Rade Pinčić, duhovnik

39. Zadar - Bolnica - uređuje se bolnička kapela.

40. Zadar - Nadbiskupska kapela - nabavljen novi zidni ormari ukrašeni intarzijom.

B) OBNOVA I GRADNJA ŽUPNIH KUĆA I DRUGIH ŽUPNIH OBJEKATA

- 1. Benkovac** - nastavljeni radovi na uređenju Katoličkog doma.
- 2. Bibinje** - izgrađena kapelica "Zvijezda mora" ispred župne kuće; započelo uređenje ograde zida i okoliša oko nove župne crkve.
- 3. Brbinj** - završena obnova župne kuće.
- 4. Bruška** - obnova župne kuće.
- 5. Crno** - izgradnja nove župne kuće.
- 6. Ist** - obnovljene sanitарне prostorije u župnoj kući.
- 7. Islam Latinski** - izgrađena nova župna kuća.
- 8. Jasenice** - nastavljena obnova župne kuće (instalacija i unutarnje žbukanje).
- 9. Kistanje** - uređenje stambenog prostora za župnu kuću i pastoralni centar.
- 10. Kolan** - započela temeljita obnova župne kuće.
- 11. Korlat** - izgrađena i ožbukana nova župna kuća - blagoslovljena i u njoj se slavi sveta misa.
- 12. Kruševo** - nastavljeni radovi na uređenju župne kuće.
- 13. Ljubač** - nastavljeni radovi na unutrašnjem uređenju župne kuće.
- 14. Medviđa** - započeti radovi na novoj župnoj kući.
- 15. Nadin** - izgrađena nova župna kuća
- 16. Novigrad** - obnovljena župna kuća.
- 17. Nunić** - nastavljeni radovi na uređenju župne kuće za komunu.
- 18. Perušić** - započeta izgradnja nove župne kuće.
- 19. Popovići** - izgrađena nova župna kuća.
- 20. Pridraga** - pri kraju su grubi radovi na obnovi župne kuće.
- 21. Pristeg** - završena obnova stare župne kuće.
- 22. Raštević** - započela obnova stare župne kuće.
- 23. Ražanac** - gradi se župni kompleks (vjeroučna dvorana, knjižnica, garaža).
- 24. Seline** - izvedeni najnužniji zahvati u uređenju župne kuće koju koriste sestre Klanjateljice Krvi Kristove koje pastoralno djeluju u podgorskim župama.
- 25. Slivnica** - uređenje krova na župnoj kući.
- 26. Smilčić** - započeta gradnja nove župne kuće.
- 27. Tinj** - obnovljena stara župna kuća.
- 28. Veli Rat** - uređen novi krov na župnoj kući.
- 29. Visočane** - uređen okoliš i vrt ispred župne kuće.
- 30. Zemunik** - temeljito obnovljena stara župna kuća.

Don Srećko Petrov, ml.

Dakle, molitva i žrtva, primjer i svjedočec-
nje u radosti, hrabro navještjanje evanđelja, su-
radnja te međusobna izmjena iskustava pomoci
će nam da se na tom polju što bolje ostvarimo.

1. Súrret osmáša u Šjemenistu

Kao i mlinih godina tako 1998. godine trudili smo se motivom i zravom kao i ostalim spomenim sredstvima za ovu vrlu vaznu sljedeće: Tijekom prošle godine (1998.) ostvarili smo na kose nas Krist Gospodin poziva.

SJEMENISTE I RAD ZA ZVANJA U NADBISKUPIJI

Gimnazija je aktivno suradivila s ostalim kataljickim školama u Hrvatskoj, s kozima je, preko svoga Saveza, udružena u odgovarajući europski i svjetski savez katoličkih škola. Na osobit naćin suradivala je sa svim srednjim skolo- dama u Zadarskoj županiji. Tako su učenici naše Gimnazije aktivno i uspešno sudjelovali na raznim izvanskoolskim aktivnostima sa svojim članima u Zupanijskoj Gimnaziji. Tako su učenici naše Gimnazije aktivno i uspešno sudjelovali na raz- su: kviz znanja Gaudemus 98. (Sto ga organizira Radio 057), Zupanijsko natjecanje škola kao što je natjecanje u znanju iz vise školskih predmeta, šport- uredjovanje na proslavni Dan zahvalnosti - dana kada se natjecanje u nekojliko sportskih disciplina te- rnsko natjecanje u znanju iz vise školskih predmeta, šport- i dr. kruha i dr.

NADBISKUPSKA KLASIČNA
GIMNAZIJA

Krsne i božićne čestitke, kao i sjećenjene lištovce.
U ovoj godini naše Sjemenište izdalo je 2 broja istra „Zmajevic“, te odgovarajućim programima obilježilo vazne nadnoveke ili blagdane tijekom godine.
Pred navedenih aktivnosti, sjemeništarci su sudjelovali i na kulturno-vjerskim dogadanjima Grada, kao i na sličnim priredbama i predstavljanjima sto su ih organizirale razine katoličke crkve i posednicu dvorani Šjemenistica.

Za promicanje kvalitetne nastave u Gimnaziji, Sjemenište je nabavilo za svu cestri razređenoj TV-prijamnik s video uređajem, više videokaseta sa skolskim programom te 367 svезaka skolske knjižnice, tako da u svemu se i druge lektire za potrebe svogjih učenika.

Krisne i božicne čestike, kao i sjemenište listove.
U ovog godišnjeg Sjemenište izdalo je 2 brojala
lista "Zmajevic", te dogovarašnjicima programima
objezilo vazeće mameveke ili blagdanu tijekom

Nase Šjemeniste tijekom sk, god, organizirao je eteti surste ministaranta, na kojima su sudjelovali ministri iz oko 20-ak župa. Osim toga neki su čuprili i tijekom godine posjetivala Šjemeniste s manjšom skupinom svojih ministara. Šjemeniste su posebni i kandidirati redovno nata. Šjemeniste su posebni i kandidirati redovno kih zasjednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine prijeđodam uživooga godišnjeg i redovitog susretu vonskoga Broda. Šjemenistarci s odgojiteljima bilj su na godišnjem susretu Šjemenistaraca južnih Hrvatske na Hmucu. Bili su nazočni pri proglašenju blazeničim Alojzija Stepinca u Mariji Bistrica. Šjemeniste Zmajević država pristojiske vezovi sa svim Šjemenistima u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Sloveniji i Makarandžiji, između njih ući u

U nutar iznesenje zivi svijet u kojem je vlastište i vlastište život koga
dataka. Šemeneviće život koga je vlastište i vlastište život koga
sljedeći ritam: godine, mjesecu, tjednu i danu,
sklada s nevrijim redom. U svom svakidansijerstvu
radu i životu Šemeneviće je povezao na različite
nacije sa životom ciljele naše Nadbiskupije. Tako
se očituje kroz našu nazoznlost: na nedjelju sv.
misama u gradskim župama, organiziranjem Da-
na Šemenevića na župama (Stanovi - Zadar, Ne-
dje, Pasmari i Kistinje), te posjetom župi Sili-
njaca o blagdanu zaštitnika župe. Skupina semena-
vica u Šibeniku je na čelovečernjem programu
misljala sudsjevoljala je na Šibeniku Šemenevićem
gramu za male djece unutar župnih misija u Župama
Borik, Bibinje i Polaca. Šemenević su izvezeli
igrake Dnevi u župnoj crkvi u Pašmanu, u
otvorenom prostoru pokraj crkve u Kristijanjskoj
te u osnovnoj školi u Bibinjama.

Život i rad u Šjemenist

U Sjemeništva rade 4 odgojitelja, 3 casni učitelji harmonijska dolaze kao vanjski suradnici setre i 4 djelebitice (civilne osobe). Dvojicu finančara roskova zivotra i rada u Sjemeništu su dovrstili. Doprinos nad/biskupija čini sjelemeništarcima borave u Sjemeništu, koji iznosi 900,00 kn mjesечно, te nasađenja poslovno prostora u prizemlju Sjemeništa u Ulici 1. Blijat je, kogima, i ovom prilikom, izričem zahvalnosti našem Nadbiskupu Josipu Šekiću za podršku i podršku našem Sjemeništu.

PRIKAZ ŽIVOTA I RADA NADBISKUPSKOG SEMINISTA
ZMAJEVIĆ I NADBISKUPSKE KLASIČNE GIMNAZIJE U 1998.